

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	<u>Περιεχόμενα</u>	<u>Σελίδα</u>
	I <i>Ανακοινώσεις</i>	
	.....	
	II <i>Προπαρασκευαστικές πράξεις</i>	
	Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή	
	Σύνοδος του Οκτωβρίου 1991	
92/C 14/01	Γνωμοδότηση για το σχέδιο σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τα κοινά κριτήρια που αφορούν την επάρκεια πόρων και παροχών στα συστήματα κοινωνικής προστασίας	1
92/C 14/02	Γνωμοδότηση για το σχέδιο σύστασης της Επιτροπής για την προστασία της αξιοπρέπειας γυναικών και ανδρών κατά την εργασία	4
92/C 14/03	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τη συνδρομή και τη συνεργασία των κρατών μελών με την Επιτροπή σχετικά με την επιστημονική εξέταση θεμάτων που αφορούν τα τρόφιμα	6
92/C 14/04	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη σύναψη διμερών συμφωνιών συνεργασίας στην Επιστήμη και την Τεχνολογία για την Προστασία του Περιβάλλοντος (STEP) μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Νορβηγίας	9
92/C 14/05	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη σύναψη διμερών συμφωνιών συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Ισλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας για την έρευνα και την ανάπτυξη στον τομέα του περιβάλλοντος: Επιστήμη και Τεχνολογία για την Προστασία του Περιβάλλοντος (STEP) και Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα με αντικείμενο την Κλιματολογία και τους Κινδύνους Φυσικών Καταστροφών (Epoch)	10

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	<u>Περιεχόμενα (συνέχεια)</u>	<u>Σελίδα</u>
92/C 14/06	Γνωμοδότηση για την πρόταση τρίτης οδηγίας του Συμβουλίου για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την πρωτασφάλιση ζωής, και για την τροποποίηση των οδηγιών 79/267/ΕΟΚ και 90/619/ΕΟΚ	11
92/C 14/07	Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την τοποθέτηση και τη χρήση του σήματος συμμόρφωσης CE για βιομηχανικά προϊόντα	15
92/C 14/08	Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου όσον αφορά την περιεκτικότητα του πετρελαίου ντήζελ σε θείο	17
92/C 14/09	Γνωμοδότηση για την έκθεση σχετικά με τη λειτουργία της οδηγίας 83/189/ΕΟΚ το 1988 και 1989 (προληπτικά μέτρα κατά των τεχνικών εμποδίων στις συναλλαγές) . .	20
92/C 14/10	Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου για ειδικά μέτρα που αφορούν ορισμένα γεωργικά προϊόντα στα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα . .	22
92/C 14/11	Γνωμοδότηση για την ανακοίνωση της Επιτροπής: δημιουργία διευρωπαϊκών δικτύων για ένα πρόγραμμα κοινοτικής δράσης	24
92/C 14/12	Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου που θεσπίζει σύστημα στήριξης για τους κόκκους σόγιας, τον κραμβόσπορο και τον ηλιανθόσπορο	29
92/C 14/13	Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου περί εγκρίσεως των δίκυκλων ή τρίκυκλων οχημάτων με κινητήρα	31
92/C 14/14	Γνωμοδότηση για τις μονογονικές οικογένειες	35
92/C 14/15	Γνωμοδότηση σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής: προς μία ενιαία αγορά στον τομέα της διανομής — Το εσωτερικό εμπόριο στην Κοινότητα, ο εμπορικός τομέας και η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς	39
92/C 14/16	Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3835/90 περί εφαρμογής του καθεστώτος των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων που εφαρμόζεται σε ορισμένα προϊόντα καταγωγής Κόστα Ρίκας, Ελ Σαλβαδόρ, Γουατεμάλας, Ονδούρας, Νικαράγουας και Παναμά	46
92/C 14/17	Γνωμοδότηση για — την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου για την παράταση για το 1992 της εφαρμογής των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 3831/90, 3832/90, 3833/90 και 3835/90 του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1990 περί εφαρμογής των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων κατά το έτος 1991 για ορισμένα βιομηχανικά προϊόντα, καταγωγής αναπτυσσόμενων χωρών για το 1992, και — την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου για την παράταση για το 1992 της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3834/90 του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1990, για τη μείωση των εισφορών, κατά το έτος 1991 για ορισμένα γεωργικά προϊόντα καταγωγής αναπτυσσόμενων χωρών για το 1992	47

II

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γνωμοδότηση για το σχέδιο σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τα κοινά κριτήρια που αφορούν την επάρκεια πόρων και παροχών στα συστήματα κοινωνικής προστασίας⁽¹⁾

(92/C 14/01)

Στις 31 Μαΐου 1991 και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για το παραπάνω σχέδιο σύστασης.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτισμικών θεμάτων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 11 Οκτωβρίου 1991 με βάση την εισηγητική έκθεση της δ. Maddocks.

Στη 290ή σύνοδο της ολομέλειας (συνεδρίαση της 30ής Οκτωβρίου 1991), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε κατά πλειοψηφία και με μία αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Οκτώ χώρες των ΕΚ έχουν συστήματα «δικτύου προστασίας» τα οποία περιλαμβάνουν το δικαίωμα σε ένα ελάχιστο όριο παροχών και πόρων. Τέσσερα κράτη μέλη δεν εξασφαλίζουν άμεσα μέσω παροχών, το δικαίωμα αυτό σε εθνικό επίπεδο, παρά το γεγονός ότι το εξασφαλίζουν ορισμένες περιφέρειες και δήμοι. Το σχέδιο σύστασης επιδιώκει την καθιέρωση του εν λόγω δικαιώματος στις χώρες όπου δεν υφίσταται καθώς και τον καθορισμό γενικών κοινών αρχών και κριτηρίων σε εκείνες στις οποίες υφίσταται, με σκοπό να εξασφαλισθεί το δικαίωμα αυτό σε όλα τα άτομα που διαμένουν στην Κοινότητα.

1.2. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει το σχέδιο σύστασης του Συμβουλίου. Πράγματι, το δικαίωμα σε ένα επαρκές εγγυημένο επίπεδο παροχών και πόρων για ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης πρέπει να αποτελέσει μέρος μιας ευρείας και συστηματικής εκστρατείας σε όλη την επικράτεια των ΕΚ, με σκοπό την καταπολέμηση της φτώχειας καθώς και την εξάλειψη κάθε μορφής κοινωνικού αποκλεισμού, ειδικότερα όσον αφορά την παιδεία, την απασχόληση, την επαγγελματική κατάρτιση, την υγεία και τη στέγαση. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την Επιτροπή ως προς το ότι πρέπει προς το παρόν να καθιερωθούν βασικές κοινές αρχές και κριτήρια για όλα τα κράτη μέλη, αλλά δεν πρέπει να προβλεφθεί κανένας άκαμπτος κανόνας όσον αφορά το ύψος των παροχών ή τη σταθερή παράβατη διαδικασία για την εφαρμογή της προτεινόμενης εξασφάλισης πόρων.

1.3. Η Επιτροπή έχει αρχίσει να παρακολουθεί την κατάσταση και να εφαρμόζει προγράμματα από τα μέσα της δεκαετίας του εβδομήντα. Η συγκεκριμένη αυτή πρόταση αποτελεί ανταπόκριση τόσο στην πρόσφατη εντολή του Συμβουλίου Κοινωνικών Υποθέσεων όσο και στις συγκεκριμένες διατάξεις του Κοινωνικού Χάρτη και στη συνέχεια που δίδεται σ'αυτές. Η εν λόγω πρόταση ανταποκρίνεται επίσης σε προηγούμενες συστάσεις της ΟΚΕ υπέρ του βασικού ατομικού δικαιώματος σε ένα επαρκές εγγυημένο εισόδημα το οποίο θα έχει τη μορφή ενός κοινωνικού επιδόματος επανένταξης, που θα αποφασισθεί από κάθε κράτος μέλος χωριστά και θα ανέρχεται, σε τέτοιο ύψος ώστε να εξασφαλίζει ικανοποιητικό βιοτικό επίπεδο και όχι απλώς στοιχειώδη επιβίωση⁽²⁾. Πράγματι, σχετικά με το θέμα αυτό η ΟΚΕ υποστηρίζει τα εξής:

«Η εξασφάλιση ενός ελαχίστου εισοδήματος στα φτωχά άτομα δεν αποτελεί βεβαίως επαρκή όρο που θα συνέβαλε στην κοινωνική τους επανένταξη και στην απόκτηση της αυτονομίας τους, αλλά αποτελεί ενέργεια απαραίτητη για να αποφευχθεί η δημιουργία και η ανάπτυξη καταστάσεων ανέχειας που δεν πρέπει να υπάρχουν στις αναπτυγμένες κοινωνίες. Αποτελεί αξιόλογο προληπτικό μέτρο κατά της αλληλουχίας γεγονότων που οδηγεί από την αβεβαιότητα στη μεγάλη φτώχεια. Η απότομη πτώση του

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 163 της 22. 6. 1991, σ. 3.

⁽²⁾ Γνωμοδότηση ΟΚΕ για τις μειονεκτικές ομάδες: ΕΕ αριθ. C 221 της 28. 8. 1989. Βλ. επίσης Δελτίο ΟΚΕ για τη «Φτώχεια» ΟΚΕ-89-013, 1989.

εισοδήματος ή η απώλεια του δικαιώματος για κοινωνική προστασία αποτελεί το βασικό γεγονός που θα αναγκάσει όσους το βιώνουν να εμπλακούν σε μια αδυσώπητη διαδικασία μέσα στην οποία θα συσσωρευούνται απώλεια εσόδων, εγκατάλειψη των διαπροσωπικών, κοινωνικών και ακόμη και οικογενειακών σχέσεων και απώλεια της κοινωνικής ταυτότητας με αποκορύφωμα την περιθωριοποίηση και την απομόνωση.

Αν ένα άτομο έχει τη βεβαιότητα ότι σε οιαδήποτε κατάσταση δεν θα μείνει δίχως τους αναγκαίους πόρους για τη φυσιολογική, ψυχολογική, κοινωνική και ηθική συντήρησή του, τότε θα έχει τη δυνατότητα να αποφύγει σε πολλές περιπτώσεις καταστάσεις απόγνωσης που συντρέβουν πολλές φορές και για μεγάλο χρονικό διάστημα, αν όχι οριστικά, τη δύναμη θελήσεως και τη δυνατότητα υπερίκησης και αυτών ακόμη των συνηθισμένων δυσκολιών της προσωπικής και οικογενειακής ζωής (...)

Η καθιέρωση ενός ελάχιστου εισοδήματος αποτελεί τόσο στοιχείο κοινωνικής δικαιοσύνης όσο και παράγοντα καταπολέμησης της περιθωριοποίησης και του κοινωνικού αποκλεισμού⁽¹⁾.

Η σύσταση του Συμβουλίου αποτελεί ένα σημαντικό πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση καθώς και προς την υλοποίηση της κοινωνικής Ευρώπης.

1.4. Το προτεινόμενο βασικό ατομικό δικαίωμα σε επαρκείς πόρους και παροχές θα πρέπει να βασίζεται στις ανάγκες που θα καθορισθούν και θα εκτιμηθούν από κάθε κράτος μέλος αφού ληφθεί υπόψη το βιοτικό επίπεδο που επικρατεί και το μέσο διαθέσιμο εισόδημα. Το εν λόγω δικαίωμα θα πρέπει να παρέχεται, στις περιπτώσεις που κρίνεται σκόπιμο, σε άτομα τα οποία να είναι ενεργά διαθέσιμα για εργασία και των οποίων η ηλικία, η υγεία και η οικογενειακή κατάσταση τους επιτρέπουν να ασκήσουν μια επαγγελματική δραστηριότητα, υπό τον όρο ότι κανένα άτομο δεν θα αναγκασθεί να ασκήσει ένα επάγγελμα ή να λάβει επαγγελματική κατάρτιση για την οποία προβλέπεται χαμηλότερη από την κανονική αμοιβή ή για την οποία εμφανώς το άτομο, άνδρας ή γυναίκα, δεν είναι κατάλληλο. Προκειμένου να εφαρμοστούν αποτελεσματικά τα συνοδευτικά μέτρα κοινωνικής και οικονομικής ένταξης όσον αφορά τη στέγαση — την προστασία της υγείας και την επαγγελματική κατάρτιση, θα πρέπει επίσης να αποτελέσουν αντικείμενο ποιοτικού ελέγχου. Ειδικότερα η επαγγελματική κατάρτιση πρέπει να αποτελέσει ένα αξιόλογο κίνητρο με το να αντιπροσωπεύει πραγματικές προοπτικές απόκτησης μιας σθεστής και όχι πρόσκαιρης επαγγελματικής δραστηριότητας.

1.5. Η ΟΚΕ, ενώ υποστηρίζει την πρόταση, υπογραμμίζει ότι το πρόβλημα δεν είναι πρωτίστως και κατά κύριο λόγο χρηματοδοτικό. Πρόκειται επίσης για μέτρα και παροχές με σκοπό την καταπολέμηση, και κατά προτίμηση την πρόληψη, του κοινωνικού αποκλεισμού· και η Επιτροπή εντοπίζει σωστά τις θεμελιώδεις ηθικές και κοινωνικές προκλήσεις που συνεπάγεται. Θα μπορούσε να τονίσει λίγο περισσότερο το γεγονός ότι η κοινωνική ένταξη και η αυτοβοήθεια πρέπει

να βασίζονται σε μέτρα στήριξης και πρόληψης. Η πρόταση θα μπορούσε να καταστεί σαφέστερη παρουσιάζοντας το πακέτο ως ένα κοινωνικό συμβόλαιο ένταξης.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Νομική βάση

2.1.1. Η ΟΚΕ θέτει το ερώτημα μήπως το άρθρο 235 της Συνθήκης θα έπρεπε να είναι η μοναδική κατάλληλη νομική βάση για την πρόταση και μήπως θα έπρεπε να γίνει επίσης αναφορά στα άρθρα 2 και 117 (βιοτικό επίπεδο). Συγκεκριμένα, το άρθρο 117 ορίζει ότι τα κράτη μέλη συμφωνούν περί της ανάγκης να προαγάγουν τη βελτίωση των όρων διαβίωσης και εργασίας του εργατικού δυναμικού και θεωρούν ότι η εξέλιξη αυτή θα προκύψει από τη λειτουργία της κοινής αγοράς. Η παρούσα πρόταση της Επιτροπής τάσσεται υπέρ ενός επαρκούς εγγυημένου εισοδήματος υποστηρίζοντας ότι οι μορφές κοινωνικού αποκλεισμού από την αγορά εργασίας θα αυξηθούν στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς (τουλάχιστον στα αρχικά στάδια)⁽²⁾. Για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ θεωρεί ότι πρέπει να γίνει επίκληση του άρθρου 8 β το οποίο αφορά την εξασφάλιση ισόρροπης προόδου σε όλους τους σχετικούς τομείς.

2.2. Κοινωνικό μέσο

Η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι, κατά την παρούσα στιγμή, η σύσταση αποτελεί το προτεινόμενο μέσο. Η σύσταση θα πρέπει να θεωρηθεί ως το πρώτο βήμα καθώς αναπτύσσεται η Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και τα κοινωνικά προγράμματα προστασίας συγκλίνουν μεταξύ τους, η ΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή όπως εξετάσει το ενδεχόμενο ενός πιο δεσμευτικού κοινοτικού μέσου λαμβάνοντας υπόψη τη διαδικασία παρακολούθησης και την προβλεπόμενη έκθεση προόδου.

2.3. Εφαρμογή

2.3.1. Η ΟΚΕ συμφωνεί ότι το δικαίωμα που αναγνωρίζεται από τη σύσταση θα πρέπει να διαρκεί όσον καιρό το άτομο πληροί τους όρους επιλεξιμότητας.

2.3.2. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι το δικαίωμα που αναγνωρίζεται από τη σύσταση θα πρέπει να επεκτείνεται σε όλα τα άτομα που διαμένουν νόμιμα σε ένα κράτος μέλος βάσει των εθνικών και των κοινοτικών διατάξεων⁽³⁾.

2.3.3. Οι πόροι που πρέπει να εγγυοδοτηθούν σύμφωνα με τη σύσταση, θα πρέπει να θεωρηθούν ως εφάτηριο για πλήρη επανένταξη στην κοινωνία. Αυτοί θα πρέπει να χορηγούνται στα πλαίσια πολιτικών και στρατηγικών με στόχο την επίτευξη της πλήρους επανένταξης. Τα μέτρα που υιοθετούνται στα πλαίσια αυτών των στρατηγικών, θα πρέπει να περιλαμβάνουν: βοήθεια κατά την αναζήτηση εργασίας, συμβουλευτικά κέντρα, εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση, πρόσβαση

⁽¹⁾ Δελτίο, σπ.π.

⁽²⁾ Σημείο 3 της αιτιολογικής έκθεσης.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 329 της 30. 12. 1989.

στη στέγαση και στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη κλπ. Για τα μέτρα αυτά θα πρέπει να υπάρχει ένα ελάχιστο όριο κριτηρίων:

- θα πρέπει να είναι εθελοντικά, να προβλέπουν το σεβασμό της προσωπικότητας του δικαιούχου και την υποχρέωση να είναι ενεργά διαθέσιμος για εργασία και κατάλληλη επαγγελματική εκπαίδευση, αν η ηλικία, η υγεία και η οικογενειακή κατάσταση το επιτρέπουν,
- τα μέτρα επαγγελματικής κατάρτισης θα πρέπει να οδηγούν σε αναγνωρισμένη ειδίκευση,
- οι δραστηριότητες θα πρέπει να συμφωνούν με τα πρότυπα υγείας και ασφάλειας του υπεύθυνου κράτους μέλους και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας όσον αφορά το εργασιακό περιβάλλον,
- τα άτομα τα οποία λαμβάνουν τις ελάχιστες εγγυημένες παροχές σύμφωνα με τη σύσταση και τα οποία αποκτούν εκπαιδευτική ή εργασιακή πείρα στα πλαίσια της στρατηγικής για την επίτευξη κοινωνικής και οικονομικής επανένταξης, θα πρέπει να έχουν πλήρη δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος συνδικαλιστικής αντιπροσώπευσης.

2.3.4. Η οικονομική ενίσχυση θα πρέπει να συνοδεύεται από την ηθική προσπάθεια της κοινωνίας για τη βελτίωση της κοινωνικής συνοχής. Επιπλέον, είναι σαφές για την ΟΚΕ ότι απαιτούνται πολιτικές πρόληψης, ώστε να μην υπάρξει καν κοινωνικός αποκλεισμός. Οι εν λόγω πολιτικές μπορούν να περιλαμβάνουν αρωγή σχετικά με τη χρέωση, την καταπολέμηση της εξάρτησης από τα ναρκωτικά ή άλλες ουσίες, κατάλληλα μέτρα για τη συγκράτηση των ατόμων στην αγορά εργασίας.

2.3.5. Η ΟΚΕ συμφωνεί ότι το δικαίωμα σε ένα επαρκές επίπεδο εισοδήματος και πόρων είναι ατομικό, και βασίζεται στις ανάγκες του καθενός με συνεκτίμηση της οικογενειακής κατάστασής του. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι το ελάχιστο όριο των εγγυημένων παροχών της σύστασης σε ένα άτομο θα πρέπει να μειωθεί λόγω της λήψης άλλων παροχών οι οποίες προορίζονται για τη συντήρηση του παιδιού ή των παιδιών του ατόμου αυτού (γυναίκα ή άνδρα). Είναι άδικο οι

πλέον άπορες οικογένειες να στερηθούν ένα τόσο στοιχειώδες δικαίωμα, με αποτέλεσμα οι πλέον άποροι γονείς να είναι καταδικασμένοι να ζουν εξαρτώμενοι από το εισόδημα των παιδιών τους.

2.3.6. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι οι υπογήφιοι για τις ελάχιστες παροχές και πόρους, που πρέπει να εγγυοδοτηθούν θα υποχρεούνται να παρέχουν όσο το δυνατό ακριβέστερες και αληθείς πληροφορίες για την εκτίμηση της επιλεξιμότητάς τους και τη χορήγηση των παροχών.

2.3.7. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι το ελάχιστο όριο των εγγυημένων παροχών της σύστασης αποτελεί μέτρο κοινωνικής αρωγής και όχι συμμετοχική μορφή κοινωνικής ασφάλειας.

2.3.8. Η ΟΚΕ συμφωνεί ότι δεν είναι εφικτό να απαιτηθεί από όλα τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν ένα ελάχιστο όριο παροχών στην ίδια αναλογία με το μέσο κατά κεφαλήν εισόδημα σε κάθε κράτος της Κοινότητας. Εντούτοις, η ΟΚΕ πιστεύει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν αντικειμενικά κριτήρια κατά τον καθορισμό του ύψους των πόρων που θεωρείται επαρκές.

2.3.9. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι εν προκειμένω θα πρέπει να προβλεφθεί δικαίωμα σε σαφή πληροφόρηση σχετικά με τις συμπληρωματικές διατάξεις αυτής της σύστασης, καθώς και διαδικασία προσφυγής.

2.3.10. Η ΟΚΕ έχει τη γνώμη ότι, τουλάχιστον στο αρχικό στάδιο, θα μπορούσε ενδεχομένως να παρασχεθεί βοήθεια σε εκείνα τα κράτη μέλη τα οποία θα συναντήσουν δυσκολίες σε ό,τι αφορά την εφαρμογή της σύστασης και ότι θα πρέπει να ενθαρρυνθούν τα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν πλήρως τους πόρους, που ενδεχομένως μπορούν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση του προβλήματος.

2.3.11. Η ΟΚΕ συμφωνεί ότι τα απαιτούμενα μέτρα θα πρέπει να εφαρμοσθούν σταδιακά, ανάλογα με τις μεγαλύτερες ανάγκες και μέσα σε διάστημα πέντε ετών από την υιοθέτηση της σύστασης.

2.3.12. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει επίσης την προτεινόμενη διαδικασία παρακολούθησης και παροτρύνει τα κράτη μέλη να συμβάλουν πλήρως στην περιοδική έκθεση.

Βρυξέλλες, 30 Οκτωβρίου 1991.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
François STAEDLIN

Γνωμοδότηση για το σχέδιο σύστασης της Επιτροπής για την προστασία της αξιοπρέπειας γυναικών και ανδρών κατά την εργασία

(92/C 14/02)

Στις 4 Οκτωβρίου 1991, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης για την ίδρυση της ΕΟΚ, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, να γνωμοδοτήσει για το παραπάνω σχέδιο σύστασης.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτισμικών θεμάτων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 11 Οκτωβρίου 1991 με βάση την εισήγηση της δίδος Maddocks.

Στη 290ή σύνοδο της ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 30ής Οκτωβρίου 1991), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με πλειοψηφία και με μία ψήφο κατά την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η ΟΚΕ επικροτεί το σχέδιο της Επιτροπής καθώς και τον κώδικα πρακτικής που το συνοδεύει, ο οποίος συμφωνεί ευρέως με την εντολή του ψηφίσματος του Συμβουλίου της 29ης Μαΐου 1990 για την προστασία της αξιοπρέπειας των γυναικών και των ανδρών κατά την εργασία⁽¹⁾. Η πρόταση υποστηρίζει επίσης ορθώς ότι ανεπιθύμητη συμπεριφορά που θίγει την αξιοπρέπεια των γυναικών και των ανδρών κατά την εργασία είναι όχι μόνον «απαράδεκτη» αλλά και «σε ορισμένες περιπτώσεις» αντίθετη προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης κατά την έννοια των άρθρων 3, 4 και 5 της οδηγίας του Συμβουλίου 76/207/ΕΟΚ.

1.2. Πρέπει να δοθούν συγχαρητήρια στην Επιτροπή για το θάρρος που είχε να υποστηρίξει δημοσίως ότι η σεξουαλική όχληση κατά την εργασία δεν είναι ένα «μεμονωμένο φαινόμενο» και ότι μπορεί να έχει «καταστρεπτικές συνέπειες στην υγεία, στην εμπιστοσύνη, το φρόνημα και την απόδοση των ατόμων που επηρεάζονται απ'αυτήν. Πράγματι, ένα πρώτο βήμα για να λάβει κανείς επίγνωση, και στη συνέχεια να προβεί στην πρόληψη του προβλήματος, είναι σαφώς να καταδειχθεί μέχρι ποίου βαθμού έχει υποτιμηθεί η σεξουαλική όχληση τόσο σε ό,τι αφορά τον αριθμό των ατόμων που προσβάλλονται, όσο και την πραγματική μορφή της εν λόγω συμπεριφοράς.

1.3. Για το λόγο αυτό η ΟΚΕ εκφράζει τη δυσaréσκεία της επειδή ο «κώδικας πρακτικής» περιορίζεται μόνο σε μία σύσταση της Επιτροπής. Δεδομένης της σοβαρότητας και της έκτασης της σεξουαλικής όχλησης ή της ανεπιθύμητης συμπεριφοράς που θίγει την αξιοπρέπεια των γυναικών και των ανδρών κατά την εργασία, και λαμβάνοντας υπόψη ότι οι Υπουργοί έχουν ήδη αποφανθεί επί αυτού του προβλήματος, η ΟΚΕ πιστεύει ότι απαιτείται τουλάχιστον μία σύσταση του Συμβουλίου που θα οδηγεί ενδεχομένως σε μελλοντικό στάδιο, μετά από εποπτεία σε όλη την κοινοτική επικράτεια, σε ένα πιο περιοριστικό μέσο των ΕΚ το οποίο θα χαρακτηρίζεται από το δέοντα βαθμό πολιτικής δέσμευσης και ελέγχου.

1.4. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η πρόταση και ο κώδικας πρακτικής δεν θα πρέπει μόνο να ενθαρρύνει μέτρα για την

προστασία της αξιοπρέπειας των ανδρών και των γυναικών κατά την εργασία, αλλά θα πρέπει επίσης να απευθύνει έκκληση στα κράτη μέλη ώστε να καθορίσουν και να ελέγξουν τον εκτιμώμενο αριθμό των σχετικών περιπτώσεων με σκοπό να εφαρμοσθούν κατάλληλα μέτρα καταπολέμησης, και να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των πολιτικών που εφαρμόζονται για χρονική περίοδο τριών ετών.

1.5. Ο ορισμός της σεξουαλικής όχλησης ή της προσβλητικής συμπεριφοράς κατά την εργασία, που αναφέρεται στο άρθρο 1 της σύστασης καθώς και στο σημείο 2 του κώδικα πρακτικής, συμφωνεί με ό,τι έχει ήδη αναφερθεί στο ψήφισμα του Συμβουλίου της 29ης Μαΐου 1990· η ΟΚΕ τον υποστηρίζει ανεπιφύλακτα δεδομένου ότι δίνεται σαφώς έμφαση στην «ανεπιθύμητη» μορφή της συμπεριφοράς σε αντιδιαστολή προς τη «φιλική συμπεριφορά η οποία είναι ευπρόσδεκτη και αμοιβαία». Η ΟΚΕ υποστηρίζει ότι, παράλληλα με αυτόν τον ορισμό, η Επιτροπή οφείλει να προβλέψει τουλάχιστον την προσάρτηση στον κώδικα πρακτικών παραδείγματα της συμπεριφοράς τα οποία θεωρεί ότι καλύπτονται από τον ορισμό. Αυτό θα μπορούσε να φανεί χρήσιμο τόσο στην ερμηνεία του κώδικα όσο και στο να βοηθήσει τους διευθύνοντες και τους εργαζομένους να εννοήσουν σαφέστερα τι αποτελεί πραγματικά ακατάλληλη συμπεριφορά ή σεξουαλική όχληση στο χώρο της εργασίας. Η ΟΚΕ υποστηρίζει περαιτέρω ότι αυτή η πιο αναλυτική, αν όχι εξαντλητική, εξήγηση θα διευκολύνει την πρόληψη και τη βασική πολιτική κατάρτισης σε αυτόν τον τομέα, καθώς και τη θέσπιση κατάλληλων διατάξεων σε συλλογικές συμβάσεις.

1.6. Είναι σημαντικό να επικρατήσει μία δίκαιη και αμερόληπτη προσέγγιση όταν κινούνται διαδικασίες καταγγελίας, έτσι ώστε το βάρος της καταγγελίας να μη φέρεται αποκλειστικά ούτε από τον καταγγέλοντα ούτε από τον υποτιθέμενο πρόξενο της όχλησης. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η ΟΚΕ συνιστά για μία ακόμη φορά στο Συμβούλιο να εγκρίνει την παλαιά πρόταση της Επιτροπής σχετικά με την τροποποίηση του βάρους καταγγελίας σε περιπτώσεις δυσμενούς διάκρισης λόγω φύλου.

1.7. Τέλος, η ΟΚΕ γνωρίζει καλά ότι ο κώδικας και η δέση που αποτελείται από τις προτεινόμενες ευθύνες, τις

(1) ΕΕ αριθ. C 157 της 27. 6. 1990, σ. 3.

πολιτικές κατάρτισης, τα ανεπίσημα μέτρα, την παροχή συμβουλών, τις επίσημες διαδικασίες καταγγελίας, τις έρευνες και τα πειθαρχικά μέτρα, μολονότι είναι σαφώς απαραίτητοι και ανταποκρίνονται στο μέγεθος και τη δομή των εγχειρημάτων, θα αγγίζουν ακόμα μόνο αμυδρά το πρόβλημα. Διότι πρόκειται για ένα γενικό κοινωνικό πρόβλημα το οποίο δεν μπορεί να επιλυθεί μόνο με κώδικες ή με τη νομοθεσία, αλλά με βασική εκπαίδευση και συνεχείς εκστρατείες ενημέρωσης του κοινού. Για το λόγο αυτό είναι σημαντικό για τα κράτη μέλη να χειρισθούν σοβαρά την πρωτοβουλία τόσο στο στάδιο έναρξης της όσο και κατά την εποπτεία των αποτελεσμάτων και ευρημάτων της. Αναμένεται ότι θα δοθεί στα κράτη μέλη σαφής καθοδήγηση ως προς τον τρόπο πραγματοποίησής της. Θα ήταν χρήσιμο να εισαχθεί η αρχή της καλής πρακτικής σε όλη την Κοινότητα.

1.8. Η ΟΚΕ ζητά επίσης από την Επιτροπή να εξετάσει με ποιο τρόπο θα μπορούσε να ενσωματωθεί ο κώδικας πρακτικής στις τρέχουσες εργασίες της που αφορούν την υγεία και την ασφάλεια στον τόπο εργασίας.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ προτείνει όπως η Επιτροπή διαγράψει την τελευταία πρόταση της δεύτερης παραγράφου στην εισαγωγή στον προτεινόμενο κώδικα πρακτικής (για τη συνεκτίμηση των εθνικών ή τοπικών πρακτικών).

2.2. Στο σημείο 3 του κώδικα, στην τρίτη παράγραφο, η ΟΚΕ επισημαίνει ότι το «φύλο» δεν είναι πάντα ο καθοριστικός παράγοντας για τον αποδέκτη της όχλησης. Οι σεξουαλικές προτιμήσεις μπορεί επίσης να αποτελέσουν έναν παράγοντα, όπως υποστηρίζεται στο σημείο 1 του ίδιου κώδικα. Η

Επιτροπή μπορεί να επιθυμεί να προβλέψει ξεχωριστά για αυτό το γεγονός, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι άνθρωποι οι οποίοι παρενοχλούνται από άτομα του ίδιου φύλου δεν θα υπόκεινται ενδεχομένως στην οδηγία ίσης μεταχείρισης ή στη νομοθεσία περί δυσμενούς διάκρισης φύλου των κρατών μελών.

2.3. Στο γράμμα Β «Διαδικασίες» η τελευταία πρόταση θα πρέπει να τροποποιηθεί ως εξής:

«Μια τέτοια καθοδήγηση θα πρέπει φυσικά να επισύρει την προσοχή στις πιθανές κυρώσεις εναντίον εργαζομένων που συμπεριφέρονται κατά τρόπο που δημιουργεί δυσμενή μεταχείριση λόγω φύλου καθώς και στα νόμιμα δικαιώματα του εργαζομένου και στα οποιαδήποτε χρονικά όρια εντός των οποίων θα πρέπει αυτά να ασκηθούν, σύμφωνα με την υπάρχουσα νομοθεσία που αποσκοπεί στην καταπολέμηση της δυσμενούς μεταχείρισης λόγω φύλου.»

2.4. Το σημείο Β iv) του κώδικα, δεύτερη παράγραφος, πρέπει να τροποποιηθεί ελαφρά ώστε να επιτρέπει στον καταγγέλοντα ή στον υποτιθέμενο πρόξενο της όχλησης να έχει το δικαίωμα να «συνοδεύεται και/ή να εκπροσωπείται».

2.5. Το σημείο 6 του κώδικα θα πρέπει να αναφέρει σαφώς ότι οι συνδικαλιστικές οργανώσεις μαζί με τη διεύθυνση διαδραματίζουν ένα ζωτικό ρόλο όσον αφορά την προώθηση, την εφαρμογή και την εποπτεία του κώδικα πρακτικής στο χώρο εργασίας.

2.6. Η ΟΚΕ προτείνει όπως προστεθεί στο τέλος του άρθρου 4 της σύστασης: «και να εκτιμήσει την αποτελεσματικότητά τους».

Βρυξέλλες, 30 Οκτωβρίου 1991.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
François STAEDLIN

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τη συνδρομή και τη συνεργασία των κρατών μελών με την Επιτροπή σχετικά με την επιστημονική εξέταση θεμάτων που αφορούν τα τρόφιμα⁽¹⁾

(92/C 14/03)

Στις 26 Απριλίου 1991, και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 7 Οκτωβρίου 1991 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Gardner.

Κατά την 290ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 30ής Οκτωβρίου 1991) η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Στην Κοινότητα υπάρχει ένας διαρκώς αυξανόμενος αριθμός εργασιών για τις οποίες απαιτείται αντικειμενική επιστημονική εκτίμηση λόγω κυρίως της νέας κοινοτικής νομοθεσίας και της επικείμενης κατάρτησης των εσωτερικών συνόρων. Παράλληλα, υπάρχουν διεθνείς συμφωνίες όπως η Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (ΓΣΔΕ). Οι εργασίες αυτές περιλαμβάνουν:

- αξιολόγηση της ασφάλειας χρήσης των πρόσθετων ουσιών,
- μελέτες σχετικά με τις ξένες προσιμίες στα τρόφιμα, και τις επιπτώσεις στη δημόσια υγεία,
- εθνικές μελέτες για τη διατροφή και κοινοτικές συστάσεις για την κατανάλωση τροφίμων,
- μικροβιολογία,
- νέες τροφές,
- υποστήριξη για την άρση δευτερευόντων εμποδίων όσον αφορά την εξαγωγή κοινοτικών τροφίμων και γεωργικών προϊόντων.

1.2. Αντί για μια αισθητή αύξηση του προσωπικού της Κοινότητας, η Επιτροπή προτείνει τη σύσταση ενός οργάνου που θα βοηθεί την Επιστημονική Επιτροπή Τροφίμων (ΕΕΤ) και το οποίο θα αποτελείται από

- μια ολιγομελή ομάδα της Επιτροπής,
- ένα μηχανισμό για την εκτέλεση των προπαρασκευαστικών εργασιών που καταρτίζονται από τους υφιστάμενους φορείς των κρατών μελών.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Με την πρόταση αυτή θα αξιοποιηθεί το σημαντικό επιστημονικό δυναμικό που υπάρχει στα κράτη μέλη. Πράγ-

ματι, η ΟΚΕ ήδη από το 1986⁽²⁾ είχε διατυπώσει το αίτημα ενός παρόμοιου «καταμερισμού εργασίας και συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών». Πολλές από τις λεπτομερείς εργασίες που περιλαμβάνονται στην πρόταση υπήρξαν επίσης αντικείμενο συστάσεων εκ μέρους της ΟΚΕ⁽³⁾⁽⁴⁾.

Κατά συνέπεια, η ΟΚΕ επικροτεί απόλυτα την παρούσα πρόταση η οποία είναι αποτελεσματική από άποψη κόστους, με την επιφύλαξη των παρατηρήσεων που ακολουθούν.

2.2. Βασικές αρχές

Ως μέρος της μεταρρύθμισης αυτής, η ΟΚΕ επιθυμεί να τονίσει τις ακόλουθες βασικές αρχές και καλεί την Επιτροπή να τις εφαρμόσει:

- Η ΕΕΤ πρέπει να συνεχίσει να συγκροτείται από διαπρεπείς επιστήμονες και ιατρούς οι οποίοι πρέπει να είναι απολύτως ανεξάρτητοι.
- Το φάσμα των προσόντων των μελών της ΕΕΤ πρέπει να επεκταθεί ώστε να καλυφθούν όλοι οι νέοι τομείς δραστηριοτήτων.
- Οι εργασίες της ΕΕΤ πρέπει να είναι ανοικτές και διαφανείς.
- Η ΕΕΤ οφείλει να λαμβάνει συνεχώς υπόψη τις εργασίες άλλων συναφών επιτροπών των ΕΚ.

2.3. Διαφάνεια και συμμετοχή του κοινού

Και οι δύο αυτές πτυχές απαιτούν βελτίωση. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι πρέπει να προβλεφθούν τα εξής:

⁽²⁾ Γνωμοδότηση για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς: Κοινοτική νομοθεσία για τα τρόφιμα, ΕΕ αριθ. C 328 της 22. 12. 1986, σημείο 5.5.

⁽³⁾ Γνωμοδότηση για την επισήμανση τροφίμων, ΕΕ αριθ. C 159 της 26. 6. 1989, σημεία 5.2 και 6.8.

⁽⁴⁾ Γνωμοδότηση για τις γλυκαντικές ουσίες, ΕΕ αριθ. C 120 της 6. 5. 1991, σημείο 2.4.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 108 της 23. 4. 1991, σ. 7.

- δημόσια ανακοίνωση της έναρξης της επανεξέτασης ενός συγκεκριμένου θέματος· αυτό θα επιτρέψει τη διεξαγωγή εμπειριστατών συζητήσεων,
- δυνατότητα κατάλληλης συμβολής εκ μέρους των ενδιαφερομένων μερών,
- δημοσίευση των πορισμάτων της ΕΕΤ όσο το δυνατόν νωρίτερα.

Με τη διαδικασία αυτή δεν πρέπει να παρεμβάλλονται εμπόδια στην ανάληψη ταχείας δράσης για θέματα άμεσου ενδιαφέροντος αναφορικά με τα οποία η Επιτροπή ενδέχεται να έχει επείγουσα ανάγκη συμβουλών για θέματα δημόσιων ή εμπορικών εμποδίων (βλ. σημείο 3.3 για επείγουσες διαδικασίες).

Εξάλλου, τμήμα των νέων πόρων πρέπει να διατεθεί για τη δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με τις εργασίες της ΕΕΤ για τις προτάσεις που υποβάλλονται στην Επιτροπή. Αυτό οφείλει να γίνει με τρόπο ώστε οι εν λόγω πληροφορίες να γίνονται κατανοητές τόσο από το κοινό όσο και από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

2.4. Λειτουργία του συστήματος

Στην πρόταση δεν διευκρινίζεται ο τρόπος εφαρμογής της προτεινόμενης συνεργασίας. Αναφέρεται μόνο στην αιτιολογική έκθεση η οποία καλύπτει ορισμένα πολύ βασικά σημεία, όπως την ανάγκη αξιολόγησης από συναφή εθνικά όργανα άλλων χωρών. Συνεπώς, η ομάδα μελέτης προτείνει η διαδικασία λειτουργίας να αποτελέσει τμήμα της πρότασης και να περιληφθεί σε ένα δεύτερο παράρτημα (βλ. σημείο 3.5).

2.5. Το φάσμα των ειδικοτήτων στα πλαίσια της ΕΕΤ

Η ΕΕΤ αποτελείται από 18 τακτικά μέλη προερχόμενα από όλα τα κράτη μέλη. Συνήθως, αρμόδιες για τις λεπτομερείς εργασίες αναφορικά με ένα οποιοδήποτε θέμα είναι ειδικές επιτροπές στις οποίες μπορούν να συμμετέχουν συνεπιλεγόμενα μέλη τα οποία έχουν ειδικότητες συναφείς προς το υπό εξέταση θέμα.

Μέχρι σήμερα, η ΕΕΤ ασχολήθηκε κυρίως με τοξικολογικά θέματα και τα περισσότερα από τα μέλη της είναι εξειδικευμένα στον τομέα αυτό. Σήμερα, όπου η επιστήμη της διατροφής, η μικροβιολογία, τα νέα τρόφιμα, κλπ. πρόκειται να αποτελέσουν ένα μεγαλύτερο τμήμα των αρμοδιοτήτων της, η σύνθεση της ΕΕΤ πρέπει να προσαρμοσθεί καταλλήλως.

Συνεπώς, η ΟΚΕ προτείνει, κατά την προσεχή τριετή ανανέωση της ΕΕΤ να ορισθούν μέλη τα οποία να έχουν ιδιαίτερη πείρα σε όλους τους κύριους τομείς δραστηριοτήτων. Ίσως να ήταν ακόμη σκόπιμο να συσταθούν μόνιμες υποεπιτροπές της ΕΕΤ οι οποίες να είναι αρμόδιες για τις διάφορες δραστηριότητες τις οποίες το όργανο αυτό ολοένα και περισσότερο θα κληθεί να καλύψει.

Αν ένα πρόβλημα έχει συζητηθεί ή βρίσκεται υπό συζήτηση από άλλες συναφείς επιτροπές (όπως την Επιτροπή Φαρμα-

κευτικών Ιδιοσκευασμάτων ή την Επιτροπή Κτηνιατρικών Φαρμάκων⁽¹⁾), η ΕΕΤ πρέπει να ενημερωθεί πλήρως για τις εκτιμήσεις τους.

2.6. Ενδεχόμενα προβλήματα

- α) Οι εθνικές επιστημονικές υπηρεσίες συχνά αντιμετωπίζουν μεγάλο φόρτο εργασίας σχετικά με θέματα εθνικού ενδιαφέροντος. Μολονότι τα κράτη μέλη θα αμείβονται για εργασίες τις οποίες θα αναθέτει η Επιτροπή, η ΟΚΕ διαβλέπει ενδεχομένως τον κίνδυνο να μην δίδεται επαρκής προτεραιότητα στις κοινοτικές εργασίες.
- β) Εξάλλου, ορισμένα από τα μικρότερα και φτωχότερα κράτη μέλη συχνά έχουν περιορισμένα επιστημονικά μέσα. Συνεπώς, η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να εξετάσει με ποιο τρόπο είναι δυνατόν να διοργανωθεί χρηματοδοτική βοήθεια προς αντιμετώπιση των ανεπαρκειών αυτών.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Άρθρο 1

Με βάση τις παρατηρήσεις του σημείου α), του κεφαλαίου 2.6 παραπάνω, ίσως να ήταν σκόπιμο να προβλεφθεί η δυνατότητα να απαιτείται από τα κράτη μέλη να παρέχουν στην Επιτροπή κάθε συνδρομή σχετικά με απαιτούμενα στοιχεία κατ' αναλογία προς τα όσα προβλέπει ο κανονισμός 89/608/ΕΟΚ περί κτηνιατρικών διατάξεων.

3.2. Άρθρο 4

Σύμφωνα με τα όσα εκτίθενται στην αιτιολογική έκθεση, ο στόχος είναι να παρασχεθεί συνδρομή στις χώρες που υστερούν από άποψη επιστημονικής εμπειρίας. Ωστόσο, το άρθρο αυτό μπορεί να εφαρμοσθεί για να εξασφαλισθεί βοήθεια από χώρες με μεγαλύτερη εμπειρία όπως η Ελβετία, οι ΗΠΑ, ο Καναδάς.

Τέλος, μολονότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα ήδη συνεργάζεται με την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (ΠΟΥ) και την Κοινή Επιτροπή Εμπειρογνομώνων για τις πρόσθετες ουσίες της ΠΟΥ και του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών (ΗΕ) για τη Διατροφή και τη Γεωργία (JECFA), θα ήταν χρήσιμο η συνεργασία αυτή να λάβει μια τυπική μορφή.

Συνεπώς, οι διατάξεις του άρθρου αυτού θα πρέπει να έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα. Θα πρέπει, επίσης, να προβλέπει συνεργασία με την ΠΟΥ.

3.3. Άρθρο 5

Σύμφωνα με τις περισσότερες οδηγίες, η ΕΕΤ λειτουργεί στα πλαίσια μιας διαδικασίας ρυθμιστικού χαρακτήρα. Πιθανόν να ήταν προτιμότερο να προβλεφθεί η ίδια διαδικασία και για την παρούσα περίπτωση.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 15 της 17. 1. 1987.

Επίσης, το άρθρο πρέπει να περιλαμβάνει διάταξη η οποία να ορίζει ότι η ΕΕΤ πρέπει να λειτουργεί σύμφωνα με το παράρτημα 2.

Στο σημείο 2.3 η ΟΚΕ υπογράμμισε την ανάγκη συμμετοχής της κοινής γνώμης, εκτός από επείγουσες περιπτώσεις παρέκκλισης. Τέτοιες εξαιρέσεις για επείγουσες διαδικασίες θα πρέπει να συμφωνηθούν στα πλαίσια αυτού του άρθρου.

3.4. Παράρτημα 1

3.4.1. 3η περίπτωση: Η διεξαγωγή των μελετών κατανάλωσης τροφίμων πρέπει βεβαίως να γίνεται σε επίπεδο κρατών μελών. Μολαταύτα, η Επιτροπή και η ΕΕΤ πρέπει να υπογράψουν πρωτόκολλα με τα κράτη μέλη για να εξασφαλισθεί ότι τα εθνικά και περιφερειακά αποτελέσματα μπορούν να συγκριθούν.

3.4.2. Η μικροβιολογία και τα νέα τρόφιμα πρέπει να αναφέρονται ρητώς αντί να καλύπτονται σιωπηρά.

3.4.3. (Στο γερμανικό κείμενο υπάρχει λάθος στο σημείο αυτό καθώς επίσης και μια περίπτωση που δεν απαντά στο πρωτότυπο).

3.5. Παράρτημα 2 (να προστεθεί στην Οδηγία)

Υλοποίηση της διαδικασίας συνεργασίας

Η εν λόγω συνεργασία πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής:

- η λεπτομερής εργασία αξιολόγησης θα εκτελείται από τους εθνικούς φορείς,
- ο εισηγητής της ΕΕΤ στον οποίο έχει ανατεθεί ένα συγκεκριμένο θέμα και ο φορέας αξιολόγησης πρέπει να ανήκουν σε διαφορετικά κράτη μέλη,
- η γραμματεία της ΕΕΤ της Επιτροπής θα διεκπεραιώνει τα καθημερινά καθήκοντα διανομής των φακέλων αξιολόγησης και όλα τα θέματα γενικής τεκμηρίωσης,
- η ΕΕΤ θα εποπτεύει τη λειτουργία του συστήματος συνεργασίας στα πλαίσια του οποίου και θα καταβάλλεται ιδιαίτερη προσοχή όσον αφορά τις προτεραιότητες και την εξισορρόπηση των εργασιών και των πόρων,
- τα κράτη μέλη θα παρέχουν τους αναγκαίους πόρους για τη λεπτομερή αξιολόγηση και η Επιτροπή θα χρηματοδοτεί το στοιχείο της συνεργασίας,
- τη γραμματεία της ΕΕΤ θα συνδράμει ειδικό προσωπικό το οποίο θα διατίθεται από εθνικά ιδρύματα ή άλλους κατάλληλους φορείς,
- δημόσια ανακοίνωση της έναρξης της επανεξέτασης ενός θέματος εκτός από επείγουσες περιπτώσεις,
- δυνατότητα κατάλληλης συμβολής εκ μέρους των ενδιαφερομένων μερών,
- δημοσίευση των πορισμάτων της ΕΕΤ όσο το δυνατόν ενωρίτερα.

Βρυξέλλες, 30 Οκτωβρίου 1991.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
François STAEDLIN

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη σύναψη διμερών συμφωνιών συνεργασίας στην Επιστήμη και την Τεχνολογία για την Προστασία του Περιβάλλοντος (STEP) μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Νορβηγίας⁽¹⁾

(92/C 14/04)

Στις 17 Ιουνίου 1991, και σύμφωνα με το άρθρο 130 Π της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλησης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 7 Οκτωβρίου 1991 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. von der Decken.

Κατά τη 290ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 30ής Οκτωβρίου 1991), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Η ΟΚΕ επικροτεί μεν την πρόταση της Επιτροπής, προβαίνει όμως στις ακόλουθες παρατηρήσεις.

Φινλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας, ευθυγραμμίζεται πλήρως με τις θέσεις της ΟΚΕ.

2. Η ΟΚΕ έχει ήδη εκδώσει δύο εμπειριστατωμένες γνωμοδοτήσεις για τα προγράμματα STEP και Epoch, για τις περιόδους 1989-92⁽²⁾ και 1990-94⁽³⁾.

— Η ΟΚΕ πρότείνει τη σύσταση μιας κοινής συντονιστικής επιτροπής για τα προγράμματα STEP και Epoch, που θα είναι επίσης αρμόδια για τις σχέσεις με μη κοινοτικά προγράμματα.

2.1. Η ΟΚΕ σημειώνει με ικανοποίηση ότι στην παρούσα πρόταση ελήφθησαν υπόψη δύο σημεία από την πρώτη γνωμοδότησή της, τα οποία επανέλαβε εμμέσως και στη δεύτερη γνωμοδότηση:

Η σύσταση μιας συντονιστικής επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 3 των συμφωνιών συνεργασίας με την Αυστρία, τη Φινλανδία και τη Νορβηγία, ευθυγραμμίζεται επίσης με τις απόψεις της ΟΚΕ.

— Η ΟΚΕ είναι υπέρ της ευρύτερης δυνατής διεθνούς συνεργασίας, η οποία θα πρέπει να επεκταθεί ώστε να περιλαμβάνει και μη κοινοτικές χώρες.

3. Η ΟΚΕ σημειώνει ότι, παρά την υποτιθέμενη ομοιότητα των κλιματολογικών συνθηκών, η Αυστρία, η Φινλανδία και η Νορβηγία προσχωρούν μόνο στο πρόγραμμα STEP (Επιστήμη και Τεχνολογία), ενώ η Ισλανδία και η Σουηδία, που συνάπτουν παρόμοια συμφωνία, προσχωρούν όχι μόνο στο STEP, αλλά και στο Epoch (Κλιματολογία και Φυσικές Καταστροφές).

Κατά συνέπεια, η σύναψη διμερών συμφωνιών συνεργασίας με τη Δημοκρατία της Αυστρίας, τη Δημοκρατία της

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 179 της 10. 7. 1991, σ. 10.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 139 της 5. 6. 1989.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 332 της 31. 12. 1990.

Βρυξέλλες, 30 Οκτωβρίου 1991.

*Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
François STAEDLIN*

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη σύναψη διμερών συμφωνιών συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Ισλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας για την έρευνα και την ανάπτυξη στον τομέα του περιβάλλοντος: Επιστήμη και Τεχνολογία για την Προστασία του Περιβάλλοντος (STEP) και Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα με αντικείμενο την Κλιματολογία και τους Κινδύνους Φυσικών Καταστροφών (Epoch)⁽¹⁾

(92/C 14/05)

Στις 14 Ιουνίου 1991, και σύμφωνα με το άρθρο 130 Π της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 7 Οκτωβρίου 1991 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. von der Decken.

Κατά τη 290ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 30ής Οκτωβρίου 1991), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Η ΟΚΕ επικροτεί μεν την πρόταση της Επιτροπής, προβαίνει όμως στις ακόλουθες παρατηρήσεις.

2. Η ΟΚΕ έχει ήδη εκδώσει δύο λεπτομερείς γνωμοδοτήσεις για τα προγράμματα STEP και Epoch, για τις περιόδους 1989-92⁽²⁾ και 1990-94⁽³⁾.

2.1. Η ΟΚΕ σημειώνει με ικανοποίηση ότι στην παρούσα πρόταση ελήφθησαν υπόψη δύο σημεία από την πρώτη γνωμοδότησή της, τα οποία επανέλαβε εμμέσως και στη δεύτερη γνωμοδότηση:

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 163 της 22. 6. 1991, σ. 6.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 139 της 5. 6. 1989.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 332 της 31. 12. 1990.

— Η ΟΚΕ είναι υπέρ της ευρύτερης δυνατής διεθνούς συνεργασίας, η οποία θα πρέπει να επεκταθεί ώστε να περιλαμβάνει και μη κοινοτικές χώρες.

Κατά συνέπεια, η σύναψη διμερών συμφωνιών συνεργασίας με την Ισλανδία και τη Σουηδία ευθυγραμμίζεται πλήρως με τις θέσεις της ΟΚΕ.

— Η ΟΚΕ πρότεine τη σύσταση μιας κοινής συντονιστικής επιτροπής για τα προγράμματα STEP και Epoch, που θα είναι επίσης αρμόδια για τις σχέσεις με μη κοινοτικά προγράμματα.

Η σύσταση μιας συντονιστικής επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 3 των συμφωνιών συνεργασίας με την Ισλανδία και τη Σουηδία, ευθυγραμμίζεται επίσης με τις απόψεις της ΟΚΕ.

Βρυξέλλες, 30 Οκτωβρίου 1991.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

François STAEDLIN

Γνωμοδότηση για την πρόταση τρίτης οδηγίας του Συμβουλίου για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την πρωτασφάλιση ζωής, και για την τροποποίηση των οδηγιών 79/267/ΕΟΚ και 90/619/ΕΟΚ⁽¹⁾

(92/C 14/06)

Στις 15 Απριλίου 1991, και σύμφωνα με το άρθρο 57, παράγραφος 2, της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 9 Οκτωβρίου 1991, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Ramaekers.

Κατά τη 290ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 30ής Οκτωβρίου 1991), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η πρόταση τρίτης οδηγίας για την ασφάλεια ζωής επιβεβαιώνει τις πολυάριθμες προσπάθειες που έχει καταβάλει η Επιτροπή κατά τη διάρκεια των δέκα τελευταίων ετών.

1.1.1. Η υπό εξέταση πρόταση βασίζεται στα ικανοποιητικά αποτελέσματα των εθνικών διατάξεων περί ελέγχου και φιλοδοξεί να δημιουργήσει, ταυτόχρονα, ένα κοινό πλαίσιο στην αγορά των ασφαλίσεων και να καθορίσει κανόνες ανταγωνισμού οι οποίοι θα εξασφαλίζουν, στο μέλλον, μια υγιή διαχείριση του τομέα.

1.2. Η πρόταση τρίτης οδηγίας ερείδεται στις ακόλουθες πτυχές:

- ενιαία άδεια ασκήσεως δραστηριότητας χορηγούμενη από τις αρχές ελέγχου του κράτους μέλους καταγωγής (κράτος της έδρας ή της θυγατρικής του ασφαλιστή). Η άδεια θα ισχύει σε ολόκληρη την Κοινότητα είτε η δραστηριότητα ασκείται μέσω εγκατάστασης υποκαταστήματος είτε μέσω ελεύθερης παροχής υπηρεσιών,
- εισαγωγή του ελέγχου εκ των υστέρων,
- περιορισμός της παρέμβασης των αρχών του κράτους μέλους της ασφαλιστικής υποχρέωσης στον έλεγχο των καταχρήσεων που αντίκεινται στο γενικό συμφέρον,
- περιορισμός της εποπτείας στο χρηματοοικονομικό έλεγχο,
- αποδοχή της αρχής των πολυκλαδικών επιχειρήσεων.

1.3. Το υπό εξέταση σχέδιο τρίτης οδηγίας εντάσσεται στο πλαίσιο της πολιτικής που ακολούθησε η Επιτροπή κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών και διευρύνει, έτσι, την πραγματοποιηθείσα εναρμόνιση στο χρηματοδοτικό και τραπεζικό τομέα.

Η ΟΚΕ επικροτεί το σχέδιο τρίτης οδηγίας υπό την προϋπόθεση των παρατηρήσεων που ακολουθούν.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Οι κατευθύνσεις της πρότασης της Επιτροπής βασίζονται επί της απόλυτης προτεραιότητας που δίδεται στην ελεύθερη διακίνηση των προϊόντων και των υπηρεσιών.

2.1.1. Η Επιτροπή εκτιμά ότι για να ληφθεί υπόψη το συμφέρον των καταναλωτών απαραίτητη προϋπόθεση, πριν από όλα, είναι η εγκαθίδρυση μιας αγοράς ελεύθερης από κάθε περιορισμό στην οποία η ευρύτερη δυνατή διεξαγωγή του ανταγωνισμού θα παρέχει την καλύτερη εγγύηση για τους πελάτες.

2.2. Ωστόσο, η ΟΚΕ πιστεύει ότι οι διατάξεις της τρίτης οδηγίας θα πρέπει να ενσωματώνουν περισσότερο την ανάγκη προστασίας του κατόχου συμβολαίου προσωπικής ασφάλισης η οποία διαφοροποιείται, εξάλλου, από άλλους τύπους προϊόντων όπως, π.χ., οι απλές καταθέσεις αποταμίευσης.

2.2.1. Λόγω της μακρόχρονης διάρκειας την οποία δύναται να έχουν οι ασφάλειες ζωής και του κοινωνικού χαρακτήρα ενός ορισμένου αριθμού προτεινομένων εγγυήσεων (θάνατος, αναπηρία, ανικανότητα) τα συμβόλαια αυτά απαιτείται να τύχουν κατάλληλης ρύθμισης η οποία θα καθιστά δυνατή την αποτελεσματική προστασία των ασφαλισμένων.

2.2.2. Για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ απευθύνει έκκληση να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στο θέμα της απαραίτητης διαφάνειας των εν λόγω συμβολαίων.

2.3. Σύντομα, η ενιαία αγορά της ασφάλισης θα διαφέρει σημαντικά από τις παρούσες κλειστές αγορές.

2.3.1. Ήδη, οι τάσεις για συγκέντρωση, η εμφάνιση νέων συνεργασιών μεταξύ των τραπεζικών και ασφαλιστικών εταιρειών, και το αυξημένο ενδιαφέρον το οποίο δείχνουν οι επιχειρήσεις τρίτων χωρών για την ευρωπαϊκή αγορά, σηματοδοτούν τις μελλοντικές εξελίξεις.

2.3.2. Κάτω από αυτά τα δεδομένα δεν είναι προφανές ότι ο ανταγωνισμός αυτός καθ'αυτός θα μπορέσει να ικανοποιήσει τα συμφέροντα των καταναλωτών, προπάντων όταν η όξυνσή του θα είχε ως αποτέλεσμα να καταστήσει πλέον ευπαθείς τις επιχειρήσεις η φερεγγυότητα των οποίων παραμένει η καλύτερη εγγύηση των ασφαλισμένων.

(1) ΕΕ αριθ. C 99 της 16. 4. 1991, σ. 2.

2.4. Εξάλλου, σε μια τέτοια αγορά οι διαφορετικές ερμηνείες και η διαφοροποιημένη εφαρμογή των οδηγιών από τις ελεγκτικές αρχές, ενδεχομένως να προκαλέσουν διαρθρωτικές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που δεν συμβιβάζονται με τους ίδιους τους στόχους της κοινής αγοράς.

2.4.1. Για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ εκτιμά ότι τα προβλήματα της ασφάλισης — και κυρίως τα σχετιζόμενα με την ασφάλιση ζωής — είναι εξελισσόμενα.

2.4.2. Κατά συνέπεια, το τμήμα συνιστά στην Επιτροπή να είναι άκρως προσεκτική στην εξέλιξη της αγοράς.

2.4.3. Θα ήταν σκόπιμο να καταρτίσει έκθεση τρία έτη μετά την εφαρμογή της σχετικής οδηγίας.

2.4.4. Η ΟΚΕ προτείνει στην Επιτροπή να εκμεταλλευθεί την προθεσμία αυτή ώστε:

— να δοθεί το ερέθισμα στους Ευρωπαίους ασφαλιστές να καταρτίσουν έναν κώδικα καλής συμπεριφοράς που θα αφορά ταυτόχρονα τον ασφαλισμένο και τον ανταγωνισμό,

— να εξετασθεί η δυνατότητα δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού ελεγκτικού οργάνου το οποίο θα συσταθεί κατά τρόπο ώστε να μπορεί είτε να υποκαταστήσει τα υφιστάμενα εθνικά ελεγκτικά όργανα είτε να καλύψει τις διαφορές τους στην ερμηνεία και την εφαρμογή των οδηγιών.

2.4.5. Πάντως, η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι θα ήταν σκόπιμο να οργανωθεί τουλάχιστον ένας αρμονικός, συνεπής και επαρκής, συντονισμός των εθνικών αρχών ελέγχου.

2.5. Εξάλλου, η ΟΚΕ εκτιμά ότι η προοδευτική εγκαθίδρυση της ενιαίας αγοράς της ασφάλισης θα συνεπάγεται αναμφίβολα την εμφάνιση προβλημάτων για τους απασχολούμενους στον εν λόγω τομέα μισθωτούς.

2.5.1. Συνεπώς, επιβάλλεται όπως οι ευρωπαϊκές αρχές δείξουν την ανάλογη προσοχή για το εν λόγω θέμα.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Άρθρο 2

3.1.1. Η τρίτη οδηγία δεν προβλέπει καμία σημαντική μεταβολή του πεδίου εφαρμογής που προβλέπεται από την πρώτη οδηγία.

3.1.2. Ωστόσο, κατά τη γνώμη της ΟΚΕ το πεδίο εφαρμογής πρέπει να μπορεί να επεκταθεί σε άλλους φορείς που δρουν στην αγορά της ασφάλισης ζωής — κυρίως κατόπιν του υποβληθέντος αιτήματος από τις αλληλασφαλιστικές ενώσεις προνοίας — και ότι πρέπει να εφαρμοσθούν οι ίδιοι κανόνες σώφρονος διαχείρισης επί όλων των ασφαλιστών.

3.1.3. Εξάλλου, οι ασφαλισμένοι ταξινομούνται συνήθως σε κατηγορίες που δεν ανταποκρίνονται στη διάκριση μεταξύ των δραστηριοτήτων της ασφάλισης ζωής και της ασφάλισης ζημιών όπως προβλέπεται από την πρώτη οδηγία της 5ης Μαρτίου 1979.

3.1.4. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, η ΟΚΕ κρίνει ότι θα ήταν σκόπιμο να εξετασθεί σχετική προσαρμογή του πεδίου εφαρμογής προς την κατεύθυνση αυτή με τη δημιουργία μιας κοινής ζώνης δραστηριοτήτων που θα καλύπτει τους κινδύνους προνοίας προσώπων σε περίπτωση ασθένειας, αναπηρίας και θανάτου.

3.2. Άρθρο 5

3.2.1. Η ασφαλιστική επιχείρηση μπορεί να υιοθετήσει τη μορφή ευρωπαϊκής εταιρίας όπως προκύπτει από το σχετικό κανονισμό και την οδηγία.

3.2.1.1. Κατά την άποψη της ΟΚΕ, κρίνεται σκόπιμο να επιτραπεί η άσκηση ασφαλιστικών εργασιών όχι μόνο από τις επιχειρήσεις που θα υιοθετήσουν το νέο νομικό τύπο της ευρωπαϊκής ανώνυμης εταιρίας αλλά και από αυτές που θα επιλέξουν το καταστατικό της ευρωπαϊκής συνεταιριστικής εταιρίας και της ευρωπαϊκής αλληλοβοηθητικής εταιρίας το οποίο επεξεργάζεται επί του παρόντος η Επιτροπή.

3.2.1.2. Επιπλέον, το προτελευταίο εδάφιο της περίπτωσης α), της παραγράφου 1, του άρθρου 5, θα πρέπει να διατυπωθεί ως εξής:

«Η ασφαλιστική επιχείρηση μπορεί, επίσης, να υιοθετήσει μια από τις μορφές ευρωπαϊκής εταιρίας, ήτοι: αυτή της ανώνυμης ευρωπαϊκής εταιρίας όπως προκύπτει από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. .... του Συμβουλίου και την οδηγία .../.../ΕΟΚ του Συμβουλίου, αυτή της ευρωπαϊκής αλληλοβοηθητικής εταιρίας ή της ευρωπαϊκής συνεταιριστικής εταιρίας, όπως προκύπτει από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. .... του Συμβουλίου και την οδηγία .../.../ΕΟΚ του Συμβουλίου.»

3.2.2. Το σχέδιο τρίτης οδηγίας εισάγει την αρχή του ελέγχου εκ των υστέρων και αφαιρεί, στο άρθρο 5, παράγραφος 3, τη δυνατότητα από το κράτος μέλος «να προβλέπει διατάξεις με τις οποίες να απαιτείται η προηγούμενη έγκριση και η συστηματική κοινοποίηση των γενικών όρων των ασφαλιστηρίων συμβολαίων, των τεχνικών βάσεων που χρησιμοποιούνται ...».

3.2.2.1. Αν, ωστόσο, ληφθεί υπόψη η ιδιάζουσα φύση των ασφαλιζόμενων κινδύνων (θάνατος, αναπηρία, ανικανότητα προς εργασία) τότε θα πρέπει, παρά ταύτα, να διατηρηθεί σε ισχύ η αρχή της συστηματικής κοινοποίησης των εγγράφων στις ελεγκτικές αρχές της χώρας καταγωγής.

3.2.2.2. Η κοινοποίηση αυτή δεν σημαίνει, επουδενί, ότι ο ασφαλιστής οφείλει να περιμένει τη χορήγηση της έγκρισης από τις ελεγκτικές αρχές, δεδομένου ότι ο έλεγχος ασκείται εκ των υστέρων. Συνεπώς, ο ασφαλιστής μπορεί να αρχίσει τις εργασίες του.

3.2.2.3. Η συστηματική κοινοποίηση πρέπει να επιτρέψει στις αρχές της χώρας καταγωγής να αντιδρούν, ταχύτερα, σε περίπτωση που τα προτεινόμενα συμβόλαια δεν περιέχουν όλες τις απαιτούμενες εγγυήσεις.

3.3. Άρθρο 11

3.3.1. Το άρθρο αυτό περιγράφει τους όρους οι οποίοι επιτρέπουν στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις να μεταβιβάσουν

το σύνολο ή μέρος του χαρτοφυλακίου των συμβολαίων τους σε εκδοχέα εγκατεστημένο στην Κοινότητα.

3.3.2. Στο εδάφιο 6 διευκρινίζεται ότι «τα κράτη μέλη δύναται να προβλέπουν τη δυνατότητα λύσης της σύμβασης εκ μέρους των αντισυμβαλλόμενων».

3.3.3. Κατά την άποψη της ΟΚΕ είναι ουσιώδες γεγονός προς την κατεύθυνση αυτή, το να μπορεί ο αντισυμβαλλόμενος να εκφράσει την άποψή του για την επικείμενη μεταβίβαση (εκχώρηση) και, κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη να υποχρεούνται να προβλέπουν τη δυνατότητα αυτή.

3.4. Άρθρο 14 α

3.4.1. Η πρόταση τρίτης οδηγίας προσφέρει νέες δυνατότητες στις πολυκλαδικές εταιρίες.

3.4.2. Στην αιτιολογική έκθεση τονίζεται, μάλιστα, ότι το άρθρο 14 α «δίνει στα κράτη μέλη εκείνα τα οποία το επιθυμούν τη δυνατότητα να χορηγήσουν διοικητική άδεια σε νέες πολυκλαδικές επιχειρήσεις».

3.4.3. Η πρόταση συγκεκριμενοποιεί, έτσι, τα ευνοϊκά συμπεράσματα της έκθεσης της Επιτροπής και επιβεβαιώνει ότι η υποχρέωση που επιβάλλεται στις πολυκλαδικές επιχειρήσεις για την άσκηση διακεκριμένης διαχείρισης έφερε ικανοποιητικά αποτελέσματα.

3.4.4. Εντούτοις, η ΟΚΕ εκτιμά ότι οι διατάξεις που διέπουν τη διακεκριμένη διαχείριση πρέπει να εφαρμόζονται αυστηρά και ότι ο έλεγχος πρέπει να ενισχυθεί όσον αφορά το σημείο αυτό.

3.4.5. Η τεχνική της ξεχωριστής διαχείρισης θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο νέας εκτίμησης στην έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την αγορά των ασφαλίσεων.

3.5. Άρθρο 15

3.5.1. Οι κανόνες σώφρονος διαχείρισης της τρίτης οδηγίας προσδιορίζονται στα άρθρα 15, 16 και 17.

3.5.1.1. Για να ξεπεραστούν οι ιδιαιτερότητες των εθνικών κανονιστικών ρυθμίσεων, οι διατάξεις αυτές διατυπώθηκαν κατά γενικό τρόπο, γεγονός που δύναται να προκαλέσει θέματα ερμηνείας.

3.5.1.2. Έτσι μπορεί να σημειωθεί ότι στο

— άρθρο 15, παράγραφος 1: το κράτος μέλος καταγωγής επιβάλλει σε κάθε επιχείρηση τη σύσταση επαρκών τεχνικών αποθεματικών,

— άρθρο 15, παράγραφος 1, περίπτωση Α: τα μαθηματικά αποθεματικά πρέπει να υπολογίζονται βάσει σώφρονος αναλογιστικής μεθόδου η οποία λαμβάνει υπόψη όλες τις μελλοντικές υποχρεώσεις,

— άρθρο 16: τα ασφαλίστρα για τις νέες ασφαλιστικές δραστηριότητες πρέπει να είναι επαρκή.

3.5.1.3. Συνεπώς, η ΟΚΕ διερωτάται αν οι ελεγκτικές αρχές των δώδεκα κρατών μελών θα μπορούν να δώσουν την ίδια

ερμηνεία στις έννοιες της σώφρονος διαχείρισης ή της επάρκειας των αποθεματικών.

3.5.2. Ως προς την επιλογή του επιτοκίου των αποθεματικών, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα αντίστοιχα στοιχεία του ενεργητικού του χαρτοφυλακίου (άρθρο 15, περίπτωση β).

3.5.2.1. «Τα στοιχεία ενεργητικού που αντιπροσωπεύουν τα τεχνικά αποθεματικά .... των ενδεχόμενων μελλοντικών διακυμάνσεων της απόδοσης και της αξίας τους» (άρθρο 17).

3.5.2.2. Κατά τη γνώμη της ΟΚΕ όταν ο ασφαλιστής εγγύεται για το μέλλον ένα υψηλό επιτόκιο επιβάλλεται σώφρων υπολογισμός της αξίας μετοχών των οποίων η απόδοση βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα είναι ιδιαίτερος αβέβαιη.

3.5.2.3. Συνεπώς, η δέσμευση να επιτραπεί ένα υψηλό επιτόκιο (μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα) μπορεί να γίνει συγκεκριμένα κατανοητή όπως προβλέπεται από το άρθρο 15(1)B, στο μέτρο που η κάλυψη των εν λόγω υποχρεώσεων γίνεται:

— είτε με τον υπολογισμό στοιχείων του ενεργητικού τα οποία έχουν αποδόσεις οι οποίες είναι καθορισμένες εκ των προτέρων (κρατικές κινητές αξίες, ...),

— είτε με την εφαρμογή, στην αναφορά σχετικά με τα στοιχεία του ενεργητικού τα οποία έχουν αβέβαιες αποδόσεις, ενός λογικού περιθωρίου σωφροσύνης.

3.5.3. Το άρθρο 15 Β ορίζει ότι «το επιτόκιο που χρησιμοποιείται πρέπει να επιλέγεται προσεκτικά, λαμβάνοντας υπόψη το νόμισμα στο οποίο έχει συναφθεί η σύμβαση καθώς και τα αντιπροσωπευτικά στοιχεία».

3.5.3.1. Η έκθεση της συμβουλευτικής ομάδας εμπειρογνομόνων ασφαλίσεων επιλαμβάνεται του εν λόγω προβλήματος.

3.5.3.2. Ακόμη και όταν ο ασφαλιστής λαμβάνει υπόψη στην τιμολόγησή του ένα πραγματικά υψηλό επιτόκιο συνιστάται ο υπολογισμός και σύσταση των τεχνικών αποθεματικών βάσει επιτοκίων τα οποία απέχουν αρκετά από τα «επικίνδυνα όρια».

3.5.3.3. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο η ΟΚΕ πιστεύει:

— ότι είναι λογικό το ανώτατο επιτόκιο που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των τεχνικών αποθεματικών να μην μπορεί να υπερβαίνει το αντίστοιχο που εφαρμόζεται για τον υπολογισμό του ασφαλίστρου,

— ότι είναι αναμφισβήτητη επιθυμητό να δύναται το κράτος μέλος της ασφαλιστικής υποχρέωσης να καθορίζει, για κάθε νόμισμα, και ύστερα από συνεννόηση με τα άλλα κράτη μέλη, ένα μέγιστο επιτόκιο όσον αφορά την επένδυση των μελλοντικών ασφαλίστρων για συμβάσεις μακράς διάρκειας, μέτρο το οποίο θα συνέβαλε στη σταθερότητα των εργασιών.

3.6. Άρθρο 17

3.6.1. Η ΟΚΕ εκτιμά ότι η διατύπωση του άρθρου αυτού κρίνεται αρκετά δυσνόητη για να διασφαλίσει την πρακτική του εφαρμογή.

3.6.2. Γι' αυτό ακριβώς προτείνει την αντικατάστασή του με το ακόλουθο κείμενο:

«Τα στοιχεία ενεργητικού που αντιπροσωπεύουν τα τεχνικά αποθεματικά πρέπει να επενδύονται με βάση το είδος των αναλαμβανόμενων εργασιών και τη δομή της επιχείρησης με τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται η ασφάλεια και η απόδοση της επένδυσης καθώς και η ρευστότητα της επιχείρησης, η οποία πρέπει να εξασφαλίζει τη διαφοροποίηση και την κατάλληλη διασπορά των επενδύσεών της.»

3.7. Άρθρο 22

3.7.1. Στο άρθρο αυτό σχετικά με τα περιθώρια φερεγγυότητας, τα δάνεια μειωμένης διασφάλισης συμπεριελήφθησαν ρητά στα συστατικά στοιχεία της εταιρικής περιουσίας μέχρι ενός αποδεκτού ορίου που καθορίζεται σε ένα ποσοστό 25% του περιθωρίου.

3.7.2. Λαμβανομένης υπόψη της αυξημένης σημασίας τους στη χρηματοδότηση των ενώσεων αλληλασφάλισης και του γεγονότος ότι πρόκειται για ασφαλείς εγγυήσεις, η ΟΚΕ εκτιμά ότι το όριο αυτό θα ήταν σκόπιμο να αυξηθεί σε 50%. Το ίδιο ποσοστό ισχύει για την τραπεζική αγορά.

3.7.3. Όσον αφορά τις κινητές αξίες χωρίς δικαίωμα ψήφου που εκδίδονται από τις συνεταιριστικές εταιρίες και τις ενώσεις αλληλασφάλισης (όπως είναι τα συμμετοχικά μερίδια), η ΟΚΕ θεωρεί σκόπιμο να αυξηθεί το όριο στο ποσοστό 75% του περιθωρίου, στην περίπτωση έκδοσης τίτλων για απεριόριστη διάρκεια, και σε 50% στην περίπτωση έκδοσης για αόριστη διάρκεια.

3.8. Άρθρο 24

3.8.1. Το κράτος μέλος της ασφαλιστικής υποχρέωσης δεν μπορεί να εμποδίζει τη σύναψη σύμβασης παρά μόνον όταν αυτή αντίκειται στις διατάξεις περί γενικού συμφέροντος που ισχύουν στο κράτος μέλος της υποχρέωσης.

3.8.2. Κρίνεται σκόπιμη η διευκρίνηση της έννοιας αυτής για να μειωθούν στο ελάχιστο δυνατό οι αντιθέσεις ως προς την ερμηνεία μεταξύ των κρατών.

3.9. Άρθρο 27

3.9.1. Η διαφάνεια των συμβάσεων αποτελεί ουσιώδη προϋ-

πόθεση ούτως ώστε ο αντισυμβαλλόμενος να μπορεί να κάνει τις εκτιμήσεις του υπό ιδανικές συνθήκες.

3.9.2. Οι διατάξεις που προβλέπονται σχετικά αναφέρουν τις ελάχιστες πληροφορίες που πρέπει να παράσχει η ασφαλιστική εταιρία στον αντισυμβαλλόμενο κατά τη σύναψη και καθόλη τη διάρκεια της σύμβασης.

3.9.3. Αν και ορισμένες από τις εν λόγω πληροφορίες είναι στοιχειώδεις και προφανείς, ορισμένες αντιθέτως υπερβαίνουν τις υπάρχουσες νομικές καταστάσεις και πρακτικές.

3.9.4. Συνεπώς, είναι απόλυτα σημαντικό να ενοποιηθούν οι διατάξεις αυτές οι οποίες συμβάλλουν στη διαφάνεια των αγορών.

3.9.5. Κατά την ΟΚΕ οι διατάξεις του άρθρου 27 πρέπει να αναφέρονται περισσότερο στις εν λόγω πληροφορίες.

3.10. Άρθρο 35

3.10.1. Το εν λόγω άρθρο εκθέτει τις διαδικασίες που προβλέπονται στο κράτος μέλος του υποκαταστήματος και/ή του κράτους μέλους της παροχής υπηρεσιών.

3.10.2. Η ερμηνεία του εδαφίου 5, και ιδίως όταν το κράτος μέλος της ασφαλιστικής υποχρέωσης εκτιμά ότι τα μέτρα που ελήφθησαν από το κράτος καταγωγής είναι ανεπαρκή ή ελλιπή, και ως εκ τούτου ενδέχεται να αποτελέσουν πηγή αντιθέσεων, οι ελεγκτικές αρχές του κράτους ασφαλιστικής υποχρέωσης οφείλουν να λαμβάνουν αμέσως τα αναγκαία και επαρκή μέτρα συντονισμού.

3.11. Άρθρο 38

3.11.1. Κάθε ασφαλιστική επιχείρηση οφείλει να γνωστοποιεί στις ελεγκτικές αρχές του κράτους καταγωγής το ποσό των ασφαλιστρών αναλυτικά ανά κράτος μέλος και για κάθε ένα από τους κλάδους. Οι ανωτέρω πληροφορίες γνωστοποιούν, στη συνέχεια, στις αρχές κάθε κράτους ασφαλιστικής υποχρέωσης.

3.11.2. Η ΟΚΕ κρίνει ότι είναι σκόπιμο να προβλεφθεί διάταξη η οποία θα απαιτεί το άνοιγμα ενός λογαριασμού εκμεταλλεύσεως από την επιχείρηση και ενός λογαριασμού χρηματοδότησης από το κράτος της ασφαλιστικής υποχρέωσης.

Βρυξέλλες, 30 Οκτωβρίου 1991.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
François STAEDLIN

Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την τοποθέτηση και τη χρήση του σήματος συμμόρφωσης CE για βιομηχανικά προϊόντα⁽¹⁾

(92/C 14/07)

Στις 28 Ιουνίου 1991 και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 100 Α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 9 Οκτωβρίου 1991 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Proumens.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά τη 290ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 30ής Οκτωβρίου 1991), υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η ΟΚΕ εγκρίνει την παρούσα πρόταση κανονισμού. Ωστόσο, χρειάζεται να διατυπωθούν ορισμένες παρατηρήσεις.

αποτελούν το σύνολο των διατάξεων των οδηγιών. Ωστόσο, αυτές ακριβώς οι διατάξεις διαφέρουν.

1. Εισαγωγή

1.1. Το σήμα CE υιοθετήθηκε το 1985 στο πλαίσιο της νέας προσέγγισης. Εντούτοις, την εποχή εκείνη, δεν είχαν επιλυθεί ακόμη όλα τα προβλήματα σχετικά με τη συμμόρφωση.

2.3. Το ίδιο συμβαίνει και σε ό,τι αφορά την ευθύνη, η οποία διαφέρει από τη μια οδηγία στην άλλη (ο κατασκευαστής ή/και ο εντολοδόχος του ή ο υπεύθυνος για τη διάθεση στην αγορά ή ακόμη ο κοινοποιηθείς οργανισμός).

1.2. Οι τομεακές εργασίες εξακολούθησαν, πράγμα που επεξηγεί τις διαφωνίες που υπάρχουν μεταξύ των εννέα οδηγιών τις οποίες αφορά η παρούσα πρόταση.

2.4. Τέλος, η αναπαράσταση του σήματος CE είναι διαφορετική, τόσο ως προς τη γραφική του απεικόνιση, όσο και λόγω της προσθήκης αριθμού αναγνώρισης ή έτους.

1.3. Οι προϋποθέσεις χορήγησης του σήματος CE έχουν συνεπώς εξελικτικό χαρακτήρα.

2.5. Είναι αυτονόητο ότι αυτές οι διαφοροποιήσεις οδηγούν σε μεγάλη σύγχυση και ότι χρειάζεται να αντιμετωπισθεί το σχετικό πρόβλημα.

1.4. Η παρούσα πρόταση αποβλέπει συνεπώς στην εναρμόνιση των προϋποθέσεων αυτών και στη θέσπιση των μελλοντικών κανόνων χορήγησης, ειδικότερα μέσω του άρθρου 2.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Το σήμα CE προορίζεται αποκλειστικά να πιστοποιεί τη συμμόρφωση προς τους κοινοτικούς κανόνες και τις κοινοτικές διατάξεις. Αυτές επιβάλλουν συγκεκριμένα υψηλό επίπεδο ασφάλειας.

1.5. Δεν έλλειψε λοιπόν ο συντονισμός και η μελέτη των θεμάτων κατά την κατάρτιση των εν λόγω εννέα οδηγιών, αλλά υπήρξαν διαφορετικές θεωρήσεις ανάλογα με τις αποκτηθείσες εμπειρίες και τον τύπο των βιομηχανικών προϊόντων.

3.2. Εντούτοις, το σήμα CE ενδέχεται να θεωρηθεί από τους καταναλωτές και τους επαγγελματίες χρήστες, κυρίως τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), και ως σύμβολο ποιότητας. Αυτό όμως δεν ισχύει.

2. Διαφοροποιήσεις στην εφαρμογή

2.1. Η εξέταση των διατάξεων που προβλέπονται στις εννέα οδηγίες τις οποίες αφορά η πρόταση κανονισμού κατέδειξε την ύπαρξη διαφοροποιήσεων σε ό,τι αφορά την τοποθέτηση του σήματος CE.

3.3. Χρειάζεται συνεπώς να προειδοποιηθούν σχετικά οι οργανώσεις των καταναλωτών, προκειμένου να μπορέσουν να ενημερώσουν τα μέλη τους μέσω των πληροφοριών και των ανακοινώσεων που τους απευθύνουν, πράγμα που δεν αποκλείει με κανένα τρόπο τις πληροφορίες που οφείλουν να παρέχουν οι κατασκευαστές και οι διανομείς τους.

2.2. Η σημασία διαφέρει από τη μια οδηγία στην άλλη, μολονότι το σήμα CE σημαίνει πάντοτε συμμόρφωση με τις βασικές απαιτήσεις, τις διαδικασίες αξιολόγησης κλπ. που

3.4. Ωστόσο, όπως έχουν σήμερα οι οδηγίες, είναι λίγα τα βιομηχανικά προϊόντα που μπορούν να δημιουργήσουν σύγχυση, γιατί το εν λόγω σήμα, τις περισσότερες φορές, τοποθετείται σε σημείο που δεν είναι και τόσο ορατό από τον καταναλωτή γιατί ουσιαστικά προορίζεται για τους επιθεωρητές των κρατών μελών.

3.5. Έχει σημασία να σημειωθεί ότι εκτός από την οδηγία για τα παιχνίδια 88/378/ΕΟΚ, οι άλλες οδηγίες δεν έχουν

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 160 της 20. 6. 1991, σ. 14.

ακόμη ενσωματωθεί στα διαφορετικά εθνικά δίκαια. Από τις οκτώ αυτές οδηγίες μόνο η οδηγία 89/106/ΕΟΚ για τα προϊόντα κατασκευών πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή, αλλά όχι πριν από τις 30 Ιουνίου 1991.

3.6. Εξάλλου, η ΟΚΕ τονίζει ότι η Επιτροπή πρέπει να μελετήσει το ενδεχόμενο επέκτασης της εφαρμογής του κανονισμού αυτού στα προϊόντα για τα οποία υπήρχε ρύθμιση πριν από την εφαρμογή της νέας προσέγγισης του 1985.

Φαίνεται ότι αυτό αποτελεί επίσης επιθυμία της Επιτροπής έστω και αν δεν δηλώνεται ρητά.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1. Άρθρο 2

4.1.1. Η διατύπωση της παραγράφου 2 του άρθρου 2 πρέπει να γίνει σαφέστερη τουλάχιστον σε μια από τις αιτιολογικές σκέψεις γιατί, όπως έχει αυτή τη στιγμή, ακόμη και αν αποτελεί μέσο για την τήρηση ορισμένων κοινοτικών νομικών κανόνων, είναι ασαφής.

4.1.2. Η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου 2 φαίνεται να αντιφάσκει με το σημείο 18 της αιτιολογικής έκθεσης. Ωστόσο, οι εξαιρέσεις που προβλέπονται στις εν λόγω οδηγίες αναφέρονται μόνο στις οδηγίες 87/104/ΕΟΚ (απλά δοχεία πίεσης) και 89/106/ΕΟΚ (προϊόντα κατασκευών) και, καθώς φαίνεται, οι εξαιρέσεις αυτές δεν πρόκειται να τροποποιηθούν έτσι όπως έχουν τα πράγματα σήμερα.

4.2. Άρθρο 3

4.2.1. Στο άρθρο 3, παράγραφος 3 το «και» πρέπει να εννοηθεί ως «και/η» στην πρόταση «... στη συσκευασία το, εφόσον υπάρχει και στη συνοδεύουσα τεκμηρίωση ...».

4.3. Άρθρο 4

4.3.1. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι οι διατάξεις του άρθρου 4 αποτελούν πηγή σύγχυσης και στρέβλωσης του ανταγωνισμού.

4.3.2. Πράγματι, η αναφορά του έτους μπορεί να επηρεάσει τον καταναλωτή ο οποίος ενδέχεται να πιστέψει ότι έχει μπροστά του ένα παλιό αν όχι αχρηστευμένο προϊόν.

4.3.3. Από την άλλη μεριά, ο αριθμός αναγνώρισης δεν θα αναφέρεται εάν ο κατασκευαστής ανέλαβε την ευθύνη να τοποθετήσει το σήμα CE, πράγμα που συμφωνεί με τη σχετική διάταξη, αλλά μπορεί να δημιουργήσει στους χρήστες την εντύπωση ότι η ασφάλεια του προϊόντος είναι μικρότερη ή μηδενική.

4.3.4. Οι διοικητικές αναγκαιότητες από τις οποίες προέκυψε αυτό το άρθρο μπορούν να καλυφθούν με την απαίτηση της αναφοράς αυτών των στοιχείων (έτους και αριθμού αναγνώρισης) σε όλα τα έγγραφα που συνοδεύουν το προϊόν όπως π.χ. τιμολόγια, σημειώματα αποστολής, κλπ.

4.4. Άρθρο 6

4.4.1. Μολονότι φαίνεται ότι πολύ λίγες περιπτώσεις διέπονται από το άρθρο 6, η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι η Επιτροπή θα πρέπει να διευκρινήσει, σε μια αιτιολογική σκέψη για παράδειγμα, ότι η απαγόρευση που θα επιβληθεί στον κάτοχο κατατεθέντος εμπορικού σήματος που μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση το σήμα CE, θα πρέπει να συνοδεύεται από τη διατήρηση του δικαιωμάτος του για αποζημίωση.

4.4.2. Εννοείται βέβαια, αλλά η Επιτροπή πρέπει να το διασαφηνίσει, ότι η διάταξη αυτή πρέπει να εφαρμοστεί και για τα προϊόντα που προέρχονται από τρίτες χώρες φυσικά με τις ίδιες προϋποθέσεις.

4.4.3. Από την άποψη αυτή, εντούτοις, μπορεί να δημιουργηθούν προβλήματα σε ό,τι αφορά τη νομική απόδειξη της κατάθεσης του εμπορικού σήματος. Αυτό οπωσδήποτε θα πρέπει να έχει κατατεθεί και να έχει τύχει προστασίας σε διεθνή αν όχι παγκόσμιο επίπεδο.

Βρυξέλλες, 30 Οκτωβρίου 1991.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

François STAEDLIN

Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου όσον αφορά την περιεκτικότητα του πετρελαίου ντήζελ σε θείο⁽¹⁾

(92/C 14/08)

Στις 28 Ιουνίου 1991, και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 9 Οκτωβρίου 1991 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Gafo Fernández.

Κατά τη 290ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 30ής Οκτωβρίου 1991), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η υπό εξέταση οδηγία εντάσσεται στο πλαίσιο της προσέγγισης των νομοθεσιών των σχετικών με την περιεκτικότητα του πετρελαίου ντήζελ σε θείο, διεργασία που άρχισε με την οδηγία 75/716/ΕΟΚ, η οποία τροποποιήθηκε από την οδηγία 87/219/ΕΟΚ.

1.2. Η τελευταία ως άνω οδηγία εμείωνε την επιτρεπόμενη περιεκτικότητα σε θείο από 0,5% σε όχι παραπάνω του 0,3% κατά βάρος και προέβλεπε τη δυνατότητα χρήσης καυσίμων περιεκτικότητας σε θείο 0,2% στις ζώνες που το απαιτούσαν το περιβάλλον ή η υγεία του πληθυσμού.

1.3. Συνεπώς, η υπό εξέταση οδηγία έχει τριπλό στόχο: την προστασία του περιβάλλοντος, την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς και την καθιέρωση ενός μακροπρόθεσμου πλαισίου αναφοράς για τους παραγωγούς και τους καταναλωτές.

1.4. Η προστασία του περιβάλλοντος αφορά δύο σημεία: αφενός, τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του θείου (SO₂), που αποτελεί την αιτία των όξινων βροχών οι οποίες είναι βέβαια περιορισμένες αλλά σημαντικές λόγω του τοπικού τους χαρακτήρα, και αφετέρου, και ίσως σημαντικότερο, τη δυνατότητα ανάπτυξης και παραγωγής νέων πετρελαιοκινητήρων που θα είναι σύμφωνοι με τα αυστηρά όρια που ενέκρινε το Συμβούλιο για το 1996 όσον αφορά τις εκπομπές σωματιδίων, όρια που δεν είναι δυνατόν να εφαρμοσθούν με τη σημερινή ποιότητα του πετρελαίου ντήζελ.

1.5. Όσον αφορά την εσωτερική αγορά, η εναρμόνιση των χαρακτηριστικών αποσκοπεί στο να τεθεί τέλος στις δύο περιεκτικότητες σε θείο που υπάρχουν σήμερα για το εν λόγω προϊόν, ώστε από 1ης Οκτωβρίου 1994 να υπάρχει μία και μόνο ποιότητα σε όλη την κοινοτική επικράτεια, και, από την εν λόγω ημερομηνία και μετά, κάθε νέα βελτίωση να επιβάλλεται ενιαία στο σύνολο της Κοινότητας.

1.6. Τέλος, η κατάρτιση ενός μακροπρόθεσμου ακριβούς χρονοδιαγράμματος θα επιτρέψει στα διυλιστήρια πετρελαίου

να προσαρμόσουν ανάλογα τις δομές παραγωγής τους και να παράσχουν στους καταναλωτές, είτε πρόκειται για επιχειρήσεις είτε για ιδιώτες, ένα ακριβές πλαίσιο αναφοράς με βάση το οποίο θα μπορούν να διαλέγουν την ποιότητα του καυσίμου που ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες τους.

1.7. Η αγορά του πετρελαίου ντήζελ μπορεί να χωριστεί σε τρεις τομείς που είναι τελείως διαφορετικοί μεταξύ τους:

— Το πετρέλαιο ντήζελ για οδικές μεταφορές, που αποτελεί περίπου το 50% του συνόλου. Χρησιμοποιείται στους πετρελαιοκινητήρες αυτοκινήτων καθώς και στα οχήματα μεταφοράς, στα γεωργικά μηχανήματα και στα μηχανήματα δημοσίων έργων. Εκτιμάται ότι χρησιμοποιείται κατά ένα ποσοστό 30-40% στα αστικά κέντρα και κατά ένα ποσοστό 60-70% εκτός αυτών. Συνεπώς, ένα σημαντικό μέρος της κατανάλωσης συγκεντρώνεται σε χρήσεις που συνδέονται άμεσα με την παραγωγή.

— Το πετρέλαιο για θέρμανση και το πετρέλαιο για βιομηχανική χρήση, δηλαδή περίπου ποσοστό 43-45% επί του συνόλου. Χρησιμοποιούνται βασικά σε αστικές περιοχές.

— Το πετρέλαιο ντήζελ θαλάσσης, που αντιπροσωπεύει ποσοστό περίπου 5-7% επί του συνόλου. Χρησιμοποιείται κυρίως στα αλιευτικά σκάφη αλλά και στις φορηγίδες και στους βοηθητικούς κινητήρες των μεγάλων φορηγών πλοίων. Συνεπώς, ένα μεγάλο μέρος χρησιμοποιείται στην ανοικτή θάλασσα. Παρόλα αυτά, πρέπει να διευκρινισθεί ότι η περιεκτικότητα σε θείο του καυσίμου ντήζελ που χρησιμοποιείται σήμερα στην ανοικτή θάλασσα είναι μεταξύ 0,6% και 1% κατά βάρος, όρια που συμφωνούν με τις διεθνείς προδιαγραφές.

1.8. Η δομή της αγοράς δεν είναι ομοιόμορφη σε όλα τα κράτη μέλη της Κοινότητας. Έτσι, η αναλογία του πετρελαίου ντήζελ για οδικές μεταφορές σε σχέση με το σύνολο του πετρελαίου ντήζελ που χρησιμοποιείται, είναι 40% στις χώρες του κέντρου και του βορρά, ενώ σε άλλες χώρες, όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιταλία, η Ισπανία ή η Πορτογαλία, η αναλογία αυτή είναι 60-65%, πράγμα που υπάρχει κίνδυνος να προκαλέσει διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την προσπάθεια που καταβάλλεται για τη μείωση της περιεκτικότητας σε θείο.

1.9. Οι συνέπειες από τη μείωση των εκπομπών SO₂ θα είναι σχετικά μέτριες, και εκτιμώνται γύρω στους 400 000 μετρικούς τόννους SO₂ για το 1996, και σε 550 000 μετρικούς

(1) ΕΕ αριθ. C 174 της 5. 7. 1991, σ. 18.

τόνους για το 2000. Η ως άνω μείωση, συγκρινόμενη με τους 12 και 10,3 εκατομμύρια τόνους που εκτιμώνται αντιστοίχως για τα δύο εν λόγω έτη για το σύνολο της Κοινότητας στη μελέτη «Ενέργεια 2010», αντιπροσωπεύει μόνο το 3,3% και το 5,5% των συνολικών εκπομπών.

1.10. Εντούτοις, η μείωση της περιεκτικότητας σε θείο του πετρελαίου ντήζελ για οδικές μεταφορές δεν θα επιτρέψει μόνο τη μείωση κατά 300 000 περίπου μετρικούς τόνους ετησίως των εκπομπών SO₂, αλλά θα καταστήσει επίσης δυνατή τη θεαματική μείωση των εκπομπών σωματιδίων των πετρελαιοκινητήρων, πράγμα που αποτελεί τον πρωταρχικό στόχο.

1.11. Όσον αφορά το πετρέλαιο για θέρμανση, η κοινοτική έγκριση για περιεκτικότητα σε θείο 0,2% κατ'άνωτα όριο κατά βάρος το 1994 θα επιτρέψει τη μείωση των εκπομπών SO₂ κατά 75 000 μετρικούς τόνους περίπου ετησίως από το 1996 και μετά, ο αριθμός δε αυτός μπορεί να ανέλθει στους 130 000 έως 150 000 μετρικούς τόνους ετησίως από το 1999 και μετά, χρονολογία κατά την οποία η περιεκτικότητα σε θείο θα μειωθεί περαιτέρω σε 0,1%. Εντούτοις, και παρά το μετριοπαθή χαρακτήρα των αριθμών αυτών, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τα προϊόντα αυτά καταναλώνονται κατά το πλείστον σε αστικές ζώνες, όπου τα επίπεδα SO₂ προκαλούν σημαντικές βλάβες: τα επίπεδα αυτά προβλέπονται από την οδηγία 80/779/ΕΟΚ σχετικά με την ποιότητα του αέρα σε σχέση με τους θειούχους ανυδρίτες.

1.12. Τέλος, όσον αφορά το ντήζελ που χρησιμοποιείται για τις θαλάσσιες συγκοινωνίες, απουσιάζουν συγκεκριμένες ημερομηνίες για να είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί ανάλογη ποσοτική αξιολόγηση, αν και οπωσδήποτε είναι εμφανές ότι οι εκπομπές SO₂ δεν είναι σημαντικές.

1.13. Όσον αφορά τις δαπάνες για την εν λόγω μείωση της περιεκτικότητας σε θείο, υπάρχουν πολλές εκτιμήσεις. Η πρόταση της Επιτροπής αναφέρεται σε ένα υπερκόστος μεταξύ 4,5 και 14 δολλαρίων ανά μετρικό τόνο για την παραγωγή πετρελαίου ντήζελ περιεκτικότητας σε θείο 0,05%, ενώ, σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις, το κόστος αυτό θα είναι το διπλάσιο του κατωτάτου ορίου της εν λόγω ψαλίδας. Όσον αφορά τις δαπάνες για τη μείωση σε ποσοστό 0,1% της περιεκτικότητας σε θείο του πετρελαίου θέρμανσης και του πετρελαίου για χρήση στη θάλασσα, μπορούμε να προβλέψουμε ως πρόσθετο ποσό μια προκαταρκτική εκτίμηση 4 έως 6 δολλαρίων ανά μετρικό τόνο.

1.14. Το συνολικό κόστος που προκύπτει από την πρόταση μπορεί να εκτιμηθεί ως εξής:

- Νέα ποιότητα του καυσίμου πετρελαίου ντήζελ: 600-700 εκατομμύρια Ecu ετησίως,
- Νέα ποιότητα πετρελαίου θέρμανσης και πετρελαίου για χρήση στη θάλασσα: 330-380 εκατομμύρια Ecu ετησίως.

1.15. Τέλος, όσον αφορά το χρόνο που χρειάζεται για τη μετατροπή των εγκαταστάσεων παραγωγής των διυλιστηρίων προκειμένου να παράγουν τη νέα ποιότητα πετρελαίου, αν και οι προθεσμίες έχουν προσαρμοστεί, δεν φαίνεται να δημιουργείται πρόβλημα για την τήρηση των προβλεπόμενων ημερομηνιών, δηλαδή της 1ης Οκτωβρίου 1994 για τη μείωση σε 0,2% και της 1ης Οκτωβρίου 1996 για τη μείωση σε 0,05% του πετρελαίου ντήζελ για τα αυτοκίνητα. Τούτο θα απαιτήσει να εγκρίνει το Συμβούλιο χωρίς χρονοτριβή την πρόταση οδηγίας της Επιτροπής και να ενσωματωθεί η οδηγία αυτή στη νομοθεσία των κρατών μελών.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τη νέα αυτή οδηγία, η οποία μπορεί να συμβάλει τόσο στην προστασία του περιβάλλοντος όσο και στην καθιέρωση ενός νέου συντελεστή εναρμόνισης στην εσωτερική αγορά της Κοινότητας.

2.2. Επιθυμεί επίσης να τονίσει τη χρησιμότητα του μακροπρόθεσμου πλαισίου αναφοράς που καθιερώνεται από την οδηγία, το οποίο θεωρεί βασικό στοιχείο έχοντας υπόψη τα μεγάλα χρονικά διαστήματα που είναι απαραίτητα σε πολλές περιπτώσεις στον τομέα της τεχνολογικής ανάπτυξης, και καλεί την Επιτροπή να αναπτύξει, στις περιπτώσεις που είναι δυνατόν, παρόμοιες πρωτοβουλίες οι οποίες θα συμβάλουν στη διάλυση των αμφιβολιών των παραγωγών και των καταναλωτών.

2.3. Η ΟΚΕ καταγγέλλει όμως την καθυστέρηση με την οποία υποβλήθηκε η εν λόγω πρόταση οδηγίας. Η καθυστέρηση ενός έτους σε σχέση με την αρχικά προβλεπόμενη ημερομηνία δημοσίευσης δημιούργησε σοβαρές αβεβαιότητες στην κοινοτική βιομηχανία αυτοκινήτου όσον αφορά την ανάπτυξη νέων κινητήρων, και συγκεκριμένα όσον αφορά την ποιότητα του καυσίμου που θα πρέπει να χρησιμοποιείται.

2.4. Η ΟΚΕ είναι υπέρ της καθιέρωσης νέας ποιότητας πετρελαίου ντήζελ για οδικές μεταφορές με μειωμένη περιεκτικότητα σε θείο. Φρονεί ότι η μείωση των εκπομπών σωματιδίων που προέρχονται από τα οχήματα με πετρελαιοκινητήρες και θεωρούνται επιβλαβή για την υγεία, δικαιολογεί απολύτως την αύξηση του κόστους της νέας ποιότητας πετρελαίου ντήζελ, έστω και αν αυτό είναι υψηλό.

2.5.1. Όσον αφορά την περιεκτικότητα σε θείο του πετρελαίου για θέρμανση και κυρίως του πετρελαίου για χρήση στη θάλασσα, η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να διενεργήσει, το ταχύτερο δυνατό, εμπειριστατωμένες μελέτες για τις δαπάνες και τα οφέλη που αναμένονται από τη μείωση του περιεχομένου σε θείο από 0,2 σε 0,1% το 1999 για τα πετρέλαια θέρμανσης, καθώς και για την αξιολόγηση του δικαιώματος του αποκλεισμού ή μη των θαλάσσιων ντήζελ από την οδηγία.

2.5.2. Η ΟΚΕ θεωρεί σκόπιμη αυτή τη μελέτη για το κόστος/όφελος όσον αφορά το πετρέλαιο για θέρμανση λόγω αναλογικά περιορισμένης μείωσης των εκπομπών SO₂, παρόλο που το πετρέλαιο αυτό χρησιμοποιείται κατά προτεραιότητα στις πόλεις και χρειάζεται να περιοριστεί το ύψος του SO₂ στις αστικές συγκεντρώσεις. Επιπλέον, πρέπει να εξετασθεί αν υπάρχουν ενδεχομένως και άλλες μέθοδοι, π.χ. η ορθολογικότερη χρησιμοποίηση του εν λόγω καυσίμου με τη λήψη μέτρων όπως η ενημέρωση, η βελτίωση της απόδοσης των λεβήτων⁽¹⁾, η θερμική μόνωση των κατοικιών, ή η αύξηση της χρησιμοποίησης εναλλακτικών πηγών ενέργειας, που θα επέτρεπαν μια πιο αισθητή μείωση των εκπομπών με μικρότερο κόστος.

2.5.3. Παρόμοια εξέταση επιβάλλεται επίσης όσον αφορά το πετρέλαιο για χρήση στη θάλασσα. Η μείωση των εκπο-

(¹) ΕΕ αριθ. C 102 της 18. 4. 1991, σ. 46.

μπών SO₂ που προκύπτει είναι περιορισμένη σε σχέση με το συνολικό όγκο στην Κοινότητα. Επιπλέον, τα πλοία διαθέτουν γενικά επαρκή αυτονομία για τον εφοδιασμό τους σε καύσιμα εκτός της κοινοτικής επικράτειας, χωρίς να είναι δυνατός ο έλεγχος της ποιότητας του πετρελαίου ντήζελ που έχουν στις δεξαμενές τους κατά την είσοδό τους στις κοινοτικές περιοχές. Η ποιότητα των εν λόγω καυσίμων καθορίζεται εξάλλου από τις διεθνείς προδιαγραφές του Διεθνούς Οργανισμού Προτυποποίησης (ISO) που ρυθμίζουν σε διεθνές επίπεδο, μεταξύ άλλων, το ανώτατο ποσοστό περιεκτικότητας σε θείο. Όσον αφορά τη μείωση του ύψους του SO₂ στο θαλάσσιο ντήζελ, η Επιτροπή καλείται να αναλάβει πρωτοβουλίες για να συναφθεί διεθνής συμφωνία που θα υπερβαίνει τον κοινοτικό χώρο και εν ανάγκη που θα τροποποιήσει την προδιαγραφή ISO.

2.6. Δεν είναι επίσης δυνατόν να παραβλέψουμε τις αρνητικές συνέπειες που ενδεχομένως θα έχουν εμμέσως τα μέτρα αυτά επί του περιβάλλοντος. Σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις, η μείωση των εκπομπών SO₂ κατά 1 μετρικό τόνο συνεπάγεται την αύξηση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακος (CO₂) κατά 10 μετρικούς τόνους. Καθώς η Κοινότητα έχει θέσει ως στόχο τη σταθεροποίηση των εκπομπών CO₂, θα πρέπει να λάβει υπόψη την άποψη αυτή του ζητήματος. Η ΟΚΕ φρονεί συνεπώς ότι η Επιτροπή οφείλει να προβεί σε εμπειριστατωμένη ανάλυση του συνόλου της διαδικασίας του άμεσου κόστους και των επιπτώσεων σε άλλους τομείς από κάθε αλλαγή στη διάρθρωση της παραγωγής ή στην ποιότητα/σύνθεση των προϊόντων.

2.7. Τέλος, όσον αφορά τα φορολογικά κίνητρα, η άποψη της ΟΚΕ είναι ότι, δεδομένης της ελλείψεως σχετικής ελαστικότητας της βραχυπρόθεσμης ζήτησης, δεν είναι σκόπιμη η εισαγωγή φορολογικών ελαφρύνσεων προκειμένου να επιταχυνθεί η εισαγωγή νέων ποιοτήτων του πετρελαίου για οδική χρήση. Η ΟΚΕ φρονεί παρόλα αυτά ότι, από την 1η Οκτωβρίου 1996, το υψηλότερο κόστος παραγωγής και διανομής των καυσίμων που δεν βλάπτουν το περιβάλλον θα πρέπει να αντισταθμισθεί, τουλάχιστον εν μέρει, με την επιβολή φόρων (τουλάχιστον 245 Ecu ανά κυβικό μέτρο για το πετρέλαιο για οδική χρήση και τουλάχιστον 3 Ecu ανά κυβικό μέτρο για το πετρέλαιο θέρμανσης). Τούτο θα επιτρέψει να επωφεληθεί το σύνολο της κοινωνίας από τη μείωση των εκπομπών SO₂, οι οποίες, ως το επαναλάβουμε, οφείλονται κατά μεγάλο μέρος στις συλλογικές χερσαίες μεταφορές εμπορευμάτων και επι-

βατών, και αποτελούν συνεπώς ένα στοιχείο ανταγωνιστικότητας για το σύνολο της κοινοτικής οικονομίας.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Άρθρο 1, παράγραφος 1

Ο ορισμός του πετρελαίου όπως δίδεται στο εν λόγω άρθρο δεν είναι αρκετά ακριβής, δεδομένου ότι πρέπει να καθορισθεί ο αρχικός τόπος διύλισης.

3.2. Άρθρο 2, παράγραφος 2

Δεδομένων των διαφορών που υπάρχουν μεταξύ των κρατών μελών και των χρονικών διαστημάτων που απαιτούνται για την κατασκευή μονάδων υδροαποθείωσης, πιθανόν η κατανάλωση πετρελαίου με περιεκτικότητα 0,05% κατά βάρος να μην καταστεί δυνατό να αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 25% της συνολικής κατανάλωσης κατά την ημερομηνία που προβλέπεται. Θα πρέπει να ληφθούν τα ενδεδειγμένα μέτρα για να εξασφαλισθεί αποτελεσματικά η παραγωγή και ισόρροπη διάθεση του εν λόγω καυσίμου σε όλα τα κράτη της Κοινότητας, αλλά η απόφαση σχετικά με τις καταναλώσιμες ποσότητες θα πρέπει να ανήκει στον τελικό καταναλωτή.

3.3. Άρθρο 2, παράγραφος 3

3.3.1. Να απαλειφθεί η αναφορά στα βαρέα πετρέλαια θαλάσσης.

3.3.2. Να αντικατασταθεί η αναφορά «-0,1% κατά βάρος από 1η Οκτωβρίου 1999» με το εξής κείμενο:

«Η Επιτροπή έχει προβλέψει να πραγματοποιηθούν οι αναγκαίες μελέτες για να αξιολογηθεί κατά πόσον είναι σκόπιμο να μειωθεί από την 1η Οκτωβρίου 1999 η ανώτατη περιεκτικότητα των πετρελαίων για θέρμανση και βιομηχανική χρήση σε θείο σε 0,1% κατά βάρος. Παρόμοιες μελέτες θα πραγματοποιηθούν για τον καθορισμό ενός εναρμονισμένου ορίου περιεκτικότητας σε θείο για τα πετρέλαια».

3.4. Να προστεθεί ένα άρθρο 4α με την εξής διατύπωση:

«Η Επιτροπή θα επεξεργασθεί, πριν από το τέλος του 1996, έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, και θα χαράζει την πολιτική της όσον αφορά το ανώτατο όριο περιεκτικότητας των πετρελαίων θέρμανσης, βιομηχανικής χρήσης και θαλάσσης σε θείο για το μέλλον.»

Βρυξέλλες, 30 Οκτωβρίου 1991.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

François STAEDELIN

**Γνωμοδότηση για την έκθεση σχετικά με τη λειτουργία της οδηγίας 83/189/ΕΟΚ το 1988 και 1989
(προληπτικά μέτρα κατά των τεχνικών εμποδίων στις συναλλαγές)**

(92/C 14/09)

Στις 6 Ιουνίου 1991, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την έκθεση σχετικά με τη λειτουργία της οδηγίας 83/189/ΕΟΚ το 1988 και 1989 (προληπτικά μέτρα κατά των τεχνικών εμποδίων στις συναλλαγές).

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 9 Οκτωβρίου 1991, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Pearson.

Κατά τη 290ή σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 30ής Οκτωβρίου 1991), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Αυτή είναι η δεύτερη έκθεση σχετικά με τη λειτουργία της οδηγίας 83/189/ΕΟΚ (όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 88/182/ΕΟΚ) και αφορά τη διαδικασία παροχής πληροφοριών στο πεδίο των πρότυπων και τεχνικών κανονισμών το 1988 και 1989. Η ΟΚΕ κατήρτισε στις 27 Σεπτεμβρίου 1989 τη γνωμοδότησή της για την πρώτη έκθεση η οποία εκάλυπτε τα έτη 1984-87⁽¹⁾. Μολονότι είναι κατανοητό ότι η έκθεση αποτελείται από δύο μέρη — (α) πρότυπα, (β) τεχνικοί κανονισμοί — η παρούσα γνωμοδότηση εξετάζει και τα δύο θέματα.

1.2. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει ότι η διαδικασία που θεσπίζεται στην οδηγία σχετικά με τη διαδικασία πληροφόρησης (83/189/ΕΟΚ) έχει ως πρωταρχικό σκοπό να παρεμποδισθεί η δημιουργία νέων τεχνικών φραγμών στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές μέσω της πρόβλεψης μηχανισμού για τη συλλογική εξέταση των σχεδίων νομοθεσίας στον τομέα της τυποποίησης σε εθνικό επίπεδο και να εξασφαλισθεί εν τω μεταξύ ένα θεσμικό και διαδικαστικό πλαίσιο που θα διευκολύνει και θα επιταχύνει την τυποποίηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

1.3. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την έκθεση αλλά επιθυμεί να επιστηθεί την προσοχή στις ακόλουθες παρατηρήσεις.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ κατανοεί ότι σε πολλούς τομείς που καλύπτονται από τις «οδηγίες νέας προσέγγισης» (ειδικότερα ως προς τα υλικά κατασκευών) η πρόοδος στο ζήτημα των εντολών προς τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης [Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης (CEN) και Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης (Cenelec)] καθυστερεί σε σχέση με το χρονοδιάγραμμα. Αυτό οδήγησε σε καθυστέρηση της ολοκλήρωσης των εναρμονισμένων ευρωπαϊκών προδιαγραφών που απαιτούνται στο ρυθμιζόμενο τομέα.

2.2. Η ΟΚΕ αποκομίζει από την έκθεση την εντύπωση ότι η CEN και η Cenelec δεν συναντούν πάντοτε την πλήρη συνεργασία ή τον ενθουσιασμό που θα ανέμενε κανείς από τους εθνικούς οργανισμούς στα κράτη μέλη, μολονότι η ΟΚΕ

γνωρίζει την ύπαρξη του εγγράφου της Επιτροπής με τίτλο «Πράσινη Βίβλος για την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής τυποποίησης»⁽²⁾ στην οποία ζητείται μεγαλύτερη δέσμευση εκ μέρους των μελών της CEN και της Cenelec.

Φαίνεται ότι υπάρχει μεγάλη αδράνεια εκ μέρους των θεσμικών φορέων των κρατών μελών όσον αφορά τις απαντήσεις και την κοινοποίηση τόσο προς τους δύο αυτούς οργανισμούς όσο και προς την Επιτροπή. Πρέπει να τονισθεί ο επείγων χαρακτήρας της καταστάσεως.

2.3. Οι παρατηρήσεις της έκθεσης για τη λειτουργία της διαδικασίας πληροφόρησης το 1988 και το 1989 είναι ειλικρινείς. Οι λεπτομερέστερες αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν από την Επιτροπή δείχνουν να υπάρχει σύγχυση στις παραμέτρους με τις οποίες προετοιμάζονται οι στατιστικές με συνέπεια να υπάρχει απώλεια ακρίβειας. Ωστόσο, φαίνεται καθαρά ότι έχει αρχίσει μια σαφής κίνηση για την επιτέλεση εργασιών σε διεθνές πλαίσιο, ενώ παράλληλα στο εθνικό επίπεδο ο αριθμός των νέων σχεδίων που ξεκίνησαν έχει μειωθεί αισθητά. Εντούτοις, η έκθεση δεν εξετάζει εμπεριστατωμένα σε ποιο βαθμό τηρείται η συμφωνία περί παγιοποίησης των τεχνικών διατάξεων.

2.4. Η ΟΚΕ σημειώνει ότι η πιο συχνά αναφερόμενη αντίρρηση στην εκ μέρους της Επιτροπής ανάλυση των εμπεριστατωμένων γνωμοδοτήσεών της σχετικά με τα κοινοποιημένα σχέδια τεχνικών κανονισμών, προκύπτει από έλλειψη κατανόησης των βασικών αρχών της αναγνώρισης ισοδυνάμων τεχνικών προτύπων. Η επιμόρφωση με σκοπό την άρση αυτής της παρανόησης χρειάζεται επείγουσα προσοχή.

2.5. Η αύξηση των νέων σχεδίων τα οποία καταρτίζονται στο πλαίσιο μιας διεθνούς προοπτικής καθιστά την ποιότητα της κοινοποίησης εκ μέρους των εθνικών ιδρυμάτων τυποποίησης θέμα μεγάλης σημασίας. Η έκθεση είναι ιδιαίτερα επικριτική στο πεδίο αυτό και φαίνεται ότι όλα τα ζητήματα που απαριθμούνται θα μπορούσαν εύκολα να αντιμετωπιστούν πιο αποτελεσματικά αν υπήρχε μεγαλύτερη φροντίδα — π.χ. πολύ

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 298 της 27. 11. 1989.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 20 της 28. 1. 1991.

μικρή δικαιολογία υπάρχει για τις «κακής ποιότητας ή ατελείς» μεταφράσεις στις γλώσσες εργασίας των CEN/Cenelec.

2.6. Η ΟΚΕ υποστηρίζει με έμφαση την Επιτροπή ως προς την πρότασή της να διαρθρωθεί η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Δεδομένων για τα Πρότυπα ως βιβλιογραφική τράπεζα δεδομένων για δραστηριότητες τυποποίησης. Αυτή η τράπεζα δεδομένων πρέπει να είναι προσιτή και διαθέσιμη στους εθνικούς οργανισμούς και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Υπάρχει έλλειψη διαφάνειας σε όλα τα επίπεδα καθορισμού ή υιοθέτησης προτύπων ή κανονισμών, σημείο το οποίο πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο προσοχής.

2.7. Η ΟΚΕ σημειώνει ότι η έκθεση αφορά την περίοδο 1988/89 και εκφράζει τη λύπη της για το ότι δεν είναι δυνατόν να συμπεριληφθεί σ' αυτήν το 1990. Το 1989 θεωρείται ως μεταβατικό έτος. Συνεπώς, τα αριθμητικά δεδομένα για το 1990 θα μπορούσαν να δείξουν αν η βελτίωση της τάσης προς αποδοχή των ευρωπαϊκών προτύπων διατηρήθηκε. Η ΟΚΕ αναμένει μελλοντικά οι ετήσιες εκθέσεις να διατίθενται με μικρή καθυστέρηση μετά τη λήξη του έτους. Καλεί, επίσης, τη CEN και τη Cenelec να συνεργασθούν για την επίτευξη του στόχου αυτού.

2.8. Μολονότι οι κοινοποιήσεις διπλασιάστηκαν το 1988 και το 1989, περισσότερες από τις μισές προήλθαν μόνο από δύο κράτη μέλη, και το μεγαλύτερο μέρος τους αφορούσε τις βιομηχανίες τροφίμων. Αυτό υποδεικνύει είτε έλλειψη συνεργασίας από τη μεγάλη πλειοψηφία των ιδρυμάτων τυποποίησης των κρατών μελών είτε έλλειψη γνώσης των απαιτήσεων των οδηγιών 83/189/ΕΟΚ και 88/187/ΕΟΚ. Υπάρχει αβεβαιότητα ως προς το αν τα πρότυπα ή οι κανονισμοί που θεωρούνται ότι σχετίζονται με το πεδίο του περιβάλλοντος υπεισέρχονται στο πεδίο της οδηγίας 83/189/ΕΟΚ και ως προς το αν υπάρχει νομική υποχρέωση κοινοποίησής τους.

2.9. Η ΟΚΕ συμφωνεί με το αίτημα της Επιτροπής να υιοθετήσει η CEN μια διαδικασία όμοια με τη διαδικασία που έχει καθιερωθεί στα πλαίσια του Cenelec, ονομαζόμενη «Vilamoura».

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΟΚΕ σημειώνει ότι σύμφωνα με το άρθρο 5 της οδηγίας 83/189/ΕΟΚ, η μόνιμη επιτροπή δικαιούται να πραγματοποιεί δύο συνεδριάσεις τουλάχιστο το χρόνο κατά τις οποίες έχει τη δυνατότητα να συναντά εκπροσώπους των εθνικών ιδρυμάτων τυποποίησης. Δεδομένου ότι στην εν λόγω μόνιμη επιτροπή δεν εκπροσωπούνται καθόλου οι κοινωνικοί εταίροι, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επαναλαμβάνει τα προηγούμενα αιτήματά της να εξασφαλισθεί ότι «οι εκπρόσωποι των συμβουλευτικών φορέων των κοινωνικών

εταίρων και οι καταναλωτές έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν ερωτήσεις κατά τις συνεδριάσεις αυτές»⁽¹⁾. Αυτό θα αποτελέσει τουλάχιστον ένα βήμα προς τη διαφάνεια που κρίνεται ως αναγκαία στα προαναφερθέντα σημεία 2.2 και 2.6.

3.2. Η ΟΚΕ εφιστά εκ νέου την προσοχή στις ανεπάρκειες της βασικής οδηγίας 83/189/ΕΟΚ, στο βαθμό που δεν ασχολείται με τα εμπόδια στις συναλλαγές που μπορεί να δημιουργηθούν λόγω των ελλείψεων σχετικά με τις μεθόδους επεξεργασίας και παραγωγής των βιομηχανικών προϊόντων.

3.3. Η ΟΚΕ συμμερίζεται την ανησυχία της Επιτροπής για τη βραδύτητα με την οποία τα κράτη μέλη εφαρμόζουν την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης στην πράξη και με νομοθετικές και ρυθμιστικές διατάξεις.

4. Συμπεράσματα

4.1. Μολονότι οι στατιστικές επιβεβαιώνουν μία σταθερή αύξηση του αριθμού των κοινοποιήσεων που καταχωρήθηκαν από το 1984, εντούτοις παρατηρήθηκαν προφανείς δυσκολίες κατά το μεταβατικό έτος 1989 κατά το οποίο η αμοιβαία αναγνώριση δεν πραγματοποιήθηκε όπως αναμενόταν λόγω του γεγονότος ότι δεν δημοσιεύθηκαν και δεν υιοθετήθηκαν ευρωπαϊκά πρότυπα.

4.2. Η έκθεση δεν αναφέρει τις δυσκολίες των ρητρών ασφάλειας οι οποίες μπορεί να καταστρατηγήσουν ή να μετριάσουν την ισχύ των ρητρών των διαφόρων οδηγιών, όταν αυτές υιοθετηθούν.

4.3. Το πρόβλημα της εμπιστευτικότητας και των νομικών εγγυήσεων οι οποίες περιλαμβάνονται στους εθνικούς κανόνες περί ασφάλειας αποτελεί θέμα ανησυχίας και η ΟΚΕ πρότείνει να θεσπίσει η Επιτροπή με σαφή τρόπο κανόνες που θα καταστήσουν ευχερέστερη την κατανόησή τους από τους οικονομικούς παράγοντες.

4.4. Η ΟΚΕ τονίζει τη σημασία της ορθής λειτουργίας της παρούσας οδηγίας στα πλαίσια της ενιαίας αγοράς και τονίζει την ανάγκη να διατεθούν στην Επιτροπή επαρκείς ανθρωπίνι και οικονομικοί πόροι για την επίτευξη του στόχου της.

4.5. Φαίνεται να υπάρχει σημαντικό περιθώριο στενότερης λειτουργικής συνοχής μεταξύ της Επιτροπής, των CEN/Cenelec και των ιδρυμάτων τυποποίησης των κρατών μελών [και της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ)]: ενάμισυ χρόνο μόνο πριν από την τελική προθεσμία για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς αυτό αποτελεί λόγο για μεγάλη ανησυχία.

(¹) ΕΕ αριθ. C 298 της 27. 11. 1989, σ. 20.

Βρυξέλλες, 30 Οκτωβρίου 1991.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
François STAEDLIN

Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου για ειδικά μέτρα που αφορούν ορισμένα γεωργικά προϊόντα στα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα⁽¹⁾

(92/C 14/10)

Στις 28 Ιουνίου 1991, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 30 Οκτωβρίου 1991, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Ovide Etienne.

Κατά τη 290ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 30ής Οκτωβρίου 1991), η ΟΚΕ υιοθέτησε χωρίς ψήφους κατά και μια αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η πρόταση της Επιτροπής έχει ως στόχο την πρώτη εφαρμογή του προγράμματος Poseidon, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο το Δεκέμβριο 1989 και σχετικά με το οποίο η ΟΚΕ εξέδωσε ευνοϊκή γνωμοδότηση⁽²⁾. Η εν λόγω πρόταση αποβλέπει στη θέσπιση ενός κανονισμού — πλαίσιο για τα γεωργικά μέτρα αυτού του προγράμματος που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) — τμήμα εγγυήσεων.

1.2. Τα προτεινόμενα μέτρα αποτελούν ένα συνεκτικό σύνολο με σημαντικούς χρηματοδοτικούς πόρους και κατάλληλο — ως συμπλήρωμα των περιφερειακών και εθνικών μέτρων — να ανταποκριθεί στις διαρθρωτικές δυσχέρειες εξαιτίας των οποίων πάσχει η γεωργία στα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα.

1.3. Το σύνολο σχεδόν των μέτρων ζητήθηκε από τους επαγγελματικούς και πολιτικούς εκπροσώπους των γαλλικών υπερπόντιων διαμερισμάτων από πολλά ήδη χρόνια.

1.3.1. Δεν χωρεί αμφιβολία ότι οι διάφορες διατάξεις του σχεδίου κανονισμού θα εφαρμοσθούν ευρέως και με πλήρη αποτελεσματικότητα.

1.4. Οι διατάξεις αφορούν κυρίως τον εφοδιασμό σε σιτηρά, την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας, τη βελτίωση των κτηνιατρικών και φυτοϋγειονομικών συνθηκών, την ενθάρρυνση της παραγωγής στον τομέα των οπωροκηπευτικών, των φυτών και ανθέων καθώς και την εμπορία τους και την υποστήριξη του τομέα ζαχαροκάλαμου — ζάχαρης — ρουμιού.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Ορισμένα από τα προτεινόμενα μέτρα χρήζουν διευκρινίσεων όσον αφορά τον ορισμό τους λόγω του ειδικού γεωργικού χαρακτήρα καθενός από τα υπερπόντια διαμερίσματα.

2.2. Τρεις κριτικές μπορούν να διατυπωθούν:

α) Τα κριτήρια επιλεξιμότητας των ενισχύσεων θα έπρεπε να εμφανίζονται στον κανονισμό—πλαίσιο προκειμένου να εκτιμηθεί η εν δυνάμει επίδραση κάθε μέτρου, συμπεριλαμβανομένης και της επίδρασης από χρηματοοικονομικής απόψεως.

β) Η μονιμότητα των ενισχύσεων. Τα αποτελέσματα που επιδιώκονται από την εφαρμογή των μέτρων θα γίνουν αισθητά μόνο μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα. Μολαταύτα, καλό θα ήταν να προβλεφθεί και η δυνατότητα τροποποιήσεων των όρων εκτελέσεώς τους για δύο λόγους:

- να διαφυλαχθεί ο δίκαιος χαρακτήρας των ενισχύσεων,
- να προσαρμοσθεί ο κοινοτικός μηχανισμός στις πραγματικότητες της γεωργικής οικονομίας των γαλλικών υπερπόντιων διαμερισμάτων.

γ) Η υποχρέωση να υπάρξουν αποτελέσματα. Η εφαρμογή των μέτρων του κανονισμού—πλαίσιο θα πρέπει να δημιουργήσει μια δυναμική σε ό,τι αφορά την παραγωγή και την αγορά και να μην προκαλέσει στο γεωργικό κόσμο μια νοοτροπία «εξάρτησης» από τις ενισχύσεις, αλλά να αυξήσει την απόδοση.

Δεδομένου ότι η απόδοση αποτελεί μέγεθος μετρητό, πρέπει να συνδεθεί η κοινοτική χρηματοδότηση με μια υποχρέωση να υπάρξουν αποτελέσματα και να προσδιορισθούν τα μέσα ελέγχου τους.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Πρέπει να επιδειχθεί επαγρύπνηση σε ό,τι αφορά το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής των μέτρων.

3.2. Οποιαδήποτε καθυστέρηση της εκτελέσεως του κανονισμού θα αποβεί αρνητική για τους γεωργούς των υπερπόντιων γαλλικών διαμερισμάτων οι οποίοι ευρίσκονται σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση.

3.2.1. Αυτό αληθεύει σε ό,τι αφορά την οργάνωση της παραγωγής και των τοπικών αγορών καθώς και στη διάνοιξη νέων δυνατοτήτων εξαγωγής.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 149 της 8. 6. 1991, σ. 6.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 159 της 26. 6. 1989, σ. 56.

3.2.2. Εξάλλου, είναι απαραίτητο, τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 19, να συνδέσουν τη θέσπιση του συμβόλου με την ποιότητα των προϊόντων και αυτό μέσα από μια δυναμική οπτική.

3.3. Χωρίς να καθυστερήσει η έγκριση του σχεδίου, πρέπει μολαταύτα να προταθούν ορισμένες τροποποιήσεις ως προς τη διατύπωση των άρθρων 2 και 5 καθώς και να διατυπωθούν ορισμένες παρατηρήσεις σχετικά με τα άρθρα 4, 6, 12 και 14 καθώς και για το Τίτλο IV.

3.3.1. Άρθρο 2

Προτείνεται να τροποποιηθεί το σημείο 2 ως εξής:

«Ελλείψει εφοδιασμού προερχόμενου κατά προτεραιότητα από χώρες ή υπερπόντια διαμερίσματα και χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού η απαλλαγή εκ της εισφοράς, της οποίας απολαμβάνουν τα σιτηρά, μπορεί να επεκταθεί και στα σιτηρά που προέρχονται από τρίτες χώρες.»

3.3.2. Άρθρο 5

Η ΟΚΕ προτείνει να διατυπωθεί το άρθρο αυτό ως εξής:

«Χορηγείται ενίσχυση υπέρ της παχύνσεως των βοοειδών, εντός των ορίων των αναγκών κατανάλωσης των γαλλικών υπερπόντιων διαμερισμάτων που υπολογίζονται με βάση τα στοιχεία που υποβάλλουν οι γαλλικές αρχές.

Η εν λόγω ενίσχυση για την πάχυνση αποτελεί συμπλήρωμα 40 Ecu ανά κεφαλή της ειδικής πριμοδοτήσεως που προβλέπεται στο άρθρο 4 α του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 808/68· το συμπλήρωμα αυτό χορηγείται για ζώο ενός ελαχίστου βάρους που καθορίζεται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 8.

Οι γαλλικές αρχές ορίζουν επί τη βάση προτάσεων των ειδικευμένων επαγγελματικών οργανώσεων το ελάχιστο όριο ζώων ανά εκμετάλλευση για πριμοδότηση.

Το ελάχιστο αυτό όριο δύναται να επαναπροσδιορισθεί σύμφωνα με τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν από την εφαρμογή του εν λόγω μέτρου.»

3.3.3. Άρθρο 4

Τα κριτήρια ενίσχυσης για την προμήθεια αναπαραγωγών ζώων πρέπει να είναι δυνατόν να ρυθμίζονται χρονικά για να διαφυλαχθεί ο ρυθμιστικός χαρακτήρας τους όταν οι σημαντικότερες ανάγκες θα έχουν ικανοποιηθεί.

3.3.4. Άρθρο 6

Πρέπει να διευκρινισθεί ότι πρόκειται για την ανθρώπινη κατανάλωση νοπών γαλακτοκομικών προϊόντων και να καταρτισθεί ο κατάλογος αυτών στα πλαίσια ενός κανονισμού της Επιτροπής.

3.3.5. Άρθρο 12

Λαμβανομένης υπόψη της εγγείου διαρθρώσεως των Αντιλλών και της Ρεϋνιόν, θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι η ελάχιστη επιφάνεια 0,5 εκταρίων πρέπει να ανήκει σε ένα γεωργό.

3.3.6. Άρθρο 14

Πρέπει να επιδειχθεί επαγρύπνηση σε ό,τι αφορά τη φύση των οικονομικών φορέων και στην προτεραιότητα των συναλλαγών κατ'όγκον ανά προϊόν και προορισμό.

3.3.7. Τίτλος V

Προκειμένου να καταστεί αποτελεσματικό το εν λόγω μέτρο και να μην υπάρξουν παρεπόμενα, πρέπει να επιταχυνθεί η εκτέλεση προγραμμάτων γεωργοβιομηχανικού εκσυγχρονισμού και μηχανολογικής ανάπτυξης των καλλιεργειών.

3.4. Το σύνολο των μέτρων που προβλέπονται από τον κανονισμό—πλαίσιο πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο συνοδευτικών μέτρων σχετικά με:

- α) την κατάρτιση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)
- β) επενδύσεις (ΕΓΤΠΕ — Τομέας κατευθύνσεων) προκειμένου να εξασφαλισθεί η αρμονική ανάπτυξη των σχετικών καλλιεργειών και η καλύτερη ένταξή τους εντός της Κοινοότητας.

Βρυξέλλες, 30 Οκτωβρίου 1991.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
François STAEDLIN

Γνωμοδότηση για την ανακοίνωση της Επιτροπής: δημιουργία διευρωπαϊκών δικτύων για ένα πρόγραμμα κοινοτικής δράσης

(92/C 14/11)

Στις 27 Μαρτίου 1991 η Επιτροπή αποφάσισε σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης ΕΟΚ, να ζητήσει από την ΟΚΕ να γνωμοδοτήσει για την παραπάνω ανακοίνωση.

Η υποεπιτροπή «Διευρωπαϊκά δίκτυα» που συστάθηκε σύμφωνα με το άρθρο 17 επιφορτίστηκε με την προετοιμασία των εργασιών για το θέμα και υιοθέτησε τη γνωμοδότησή της στις 9 Σεπτεμβρίου 1991. Εισηγητής ήταν ο κ. Vasco Cal.

Κατά την 290ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 30ής Οκτωβρίου 1991), η ΟΚΕ υιοθέτησε με μεγάλη πλειοψηφία και με 9 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

οποίες κατασκευάστηκαν σε εθνικό επίπεδο και διασυνδέθηκαν μεταγενεστέρως.

1.1. Η ανάγκη της δημιουργίας και ανάπτυξης διευρωπαϊκών δικτύων άρχισε να γίνεται κάθε φορά περισσότερο εμφανής με την προαγωγή των ενεργειών για την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς, με την αύξηση των διακοινοτικών ανταλλαγών, με την καλύτερη κινητοποίηση των σχετικών παραγόντων και με τη δραστηριοποίηση των οικονομικών επιχειρηματιών που πρόβλεψαν τις επιπτώσεις από την ελευθερία κυκλοφορίας των προσώπων, των αγαθών και των υπηρεσιών, που αναμένεται για το 1993.

1.3.1. Σε πολλές περιπτώσεις δεν έγινε δυνατό να προβλεφθούν οι συνέπειες των πολιτικών που εφαρμόστηκαν—κυκλοφοριακός κορεσμός, περιβαλλοντικά προβλήματα μείωση των επενδύσεων και υποδομών.

1.2. Η σφαιρική εξέταση του προβλήματος έγινε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αρχής γενομένης το Δεκέμβριο 1990, και συνεχίστηκε με ένα ψήφισμα του Συμβουλίου (22 Ιανουαρίου 1990) με το οποίο εκαλείτο η Επιτροπή «να παρουσιάσει ένα πρόγραμμα εργασίας και προτάσεις για κατάλληλα μέτρα».

1.3.2. Διαφορετικοί τεχνικοί κανόνες, ρυθμιστικά πλαίσια και διαδικασίες τιμολόγησης, ανύπαρκτες διασυνδέσεις, στενωποί, μέρη δικτύων που δεν έχουν κατασκευασθεί, αποτελούν μερικά από τα σημερινά χαρακτηριστικά στοιχεία που καθιστούν δυσχερή τη λειτουργία δικτύων αληθινά διευρωπαϊκών.

1.2.1. Η Επιτροπή δημοσίευσε ενδιάμεση έκθεση τον Αύγουστο 1990 και μια Ανακοίνωση για ένα πρόγραμμα κοινοτικής δράσης το Δεκέμβριο 1990, ύστερα από ευρεία διαβούλευση με τους οικονομικούς κύκλους και τους εκπροσώπους των κρατών μελών.

1.4. Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας είναι αποφασιστικός για την ολοκληρωμένη και συνολική προσέγγιση των διευρωπαϊκών δικτύων πράγμα που επιτρέπει να υπάρξει μια επαρκής στρατηγική για τις νέες χωρικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις και να ξεπερασθεί η σημερινή κατάσταση όπου μερικοί τομείς αποκλείονται από τις κοινοτικές αρμοδιότητες ή ανατίθενται στα κράτη μέλη για συνεργασία μεταξύ τους.

1.2.2. Το σχέδιο ψηφίσματος που συζητείται τώρα στους κόλπους του Συμβουλίου Εσωτερικής Αγοράς, όπως και η πρόταση για ένα νέο κεφάλαιο σχετικά με τα «Διευρωπαϊκά δίκτυα», που συζητείται στη Διακυβερνητική Διάσκεψη για την Πολιτική Ένωση, αναγνωρίζουν ότι η επίτευξη ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα απαιτεί διευρωπαϊκά δίκτυα και ιδίως στους τομείς μεταφορών, τηλεπικοινωνιών, ενέργειας και επαγγελματικής εκπαίδευσης.

1.4.1. Η εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς, η καθιέρωση του Ενιαίου Οικονομικού Χώρου με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) και οι σχέσεις με τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης απαιτούν την επανεξέταση των υφιστάμενων δικτύων, την υιοθέτηση νέων στάσεων για τις επενδύσεις ώστε να εκσυγχρονισθούν οι ευρωπαϊκές υποδομές, να βελτιωθεί η εκμετάλλευσή τους, να ανανεωθεί ο εξοπλισμός τους και να βελτιωθούν οι συνθήκες εργασίας και επαγγελματικής εκπαίδευσης.

2. Γενικές παρατηρήσεις

1.3. Οι ανεπάρκειες που διαφαίνονται στα υφιστάμενα δίκτυα είναι αποτέλεσμα των ιστορικών συνθηκών υπό τις

2.1. Η έκταση των διευρωπαϊκών δικτύων είναι αναγκαίο να οριοθετηθεί σε συνάρτηση με δεδομένους στόχους, με τρόπο όσο το δυνατό εξαντλητικότερο και χωρίς αποκλεισμό

κανενός από τους τομείς που είναι απαραίτητοι για την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς, λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης σύνδεσης των περιφερειακών περιοχών με τις κεντρικές περιοχές της Κοινότητας.

2.1.1. Στο μεταφορικό τομέα επιβάλλεται να περιληφθούν:

- το ευρωπαϊκό δίκτυο αυτοκινητοδρόμων, που μελετάται από την υποεπιτροπή υποδομών (πράγμα που συνεπάγεται τη συνεκτίμηση του δικτύου αρτηριών ευρωπαϊκής σημασίας),
- οι σιδηροδρομικές διασυνδέσεις μεγάλης ταχύτητας για τις οποίες βρίσκονται στο στάδιο του καθορισμού οι βασικοί «κρίκοι» που θα πρέπει να μελετηθούν (καθώς και η σιδηροδρομική μεταφορά εμπορευμάτων),
- το ευρωπαϊκό δίκτυο συνδυασμένων μεταφορών, από πλευράς σιδηροδρομικών, οδικών, θαλάσσιων και ποτάμιων μεταφορών,
- το δίκτυο θαλάσσιων και παράκτιων μεταφορών μαζί με τα λιμάνια και τις λιμενικές υποδομές (λαμβανομένης υπόψη της σημασίας του για τις νησιώτικες και περιφερειακές περιοχές της Κοινότητας),
- το ευρωπαϊκό δίκτυο εναέριων συνδέσεων μαζί με το πρόβλημα του εναερίου ελέγχου, οι υποδομές από πλευράς αεροδρομίων και οι διασυνδέσεις τους με τα οδικά και σιδηροδρομικά δίκτυα,
- το σύστημα των πετρελαιοαγωγών.

2.1.1.1. Στον τομέα των μεταφορών είναι επίσης αναγκαίο να αναπτυχθούν πανευρωπαϊκοί κανόνες με προδιαγραφές για τα εμπορευματοκιβώτια, τις παλέτες, το βάρος των φορητών, οδικά πρότυπα για την ποιότητα και τη μεταφορική ικανότητα, πρόσωπα για το περιβάλλον και την αρχιτεκτονική του τοπίου, το εύρος των σιδηροδρόμων και την ασφάλεια. Είναι επίσης ανάγκη να γίνει χρησιμοποίηση των νέων τεχνολογιών στον τομέα της πληροφορικής για τον καλύτερο χειρισμό της κυκλοφορίας.

2.1.1.2. Η ανάλυση του τομέα των μεταφορών πρέπει να γίνει λαμβανομένων υπόψη συγχρόνως όλων των τρόπων μεταφοράς σε μια ολοκληρωμένη και πολυμερή προσέγγιση, ώστε να υπάρξουν οι σχετικές συνέργειες.

2.1.2. Ο τομέας της ηλεκτρικής ενέργειας, οι στόχοι της ενίσχυσης της ασφάλειας όσον αφορά τον εφοδιασμό, με τη βελτιωμένη εξερεύνηση των παραγωγικών ικανοτήτων και με τον καλύτερο ορθολογισμό των επενδύσεων όσον αφορά τις παραγωγικές διαρθρώσεις, καθιστούν αναγκαία την ανάπτυξη ηλεκτρικών διασυνδέσεων ευρωπαϊκής κλίμακας και τη λήψη μέτρων για να επιλυθούν τα προβλήματα του ασύμβατου των προτύπων και των τεχνικών, με τέτοιο τρόπο ώστε να δοθούν κίνητρα για μια περισσότερο ελαστική διαχείριση του ρεύματος των δικτύων.

2.1.2.1. Όσον αφορά το φυσικό αέριο επιβάλλεται να ενισχυθεί η δημιουργία εθνικών δικτύων στα κράτη μέλη και στις περιοχές οι οποίες επίσης δεν διαθέτουν τέτοια δίκτυα,

για να διασφαλισθούν οι διασυνδέσεις όλων των κρατών μελών με το υπόλοιπο του ευρωπαϊκού δικτύου, να αυξηθεί η αξιοπιστία και ασφάλεια του δικτύου και για να διαφοροποιηθούν οι εξωτερικές πηγές του εφοδιασμού (ΕΣΣΔ, Νορβηγία, Μαγκρέμπ).

2.1.2.2. Είναι επίσης αναγκαίο όπως η Επιτροπή μελετήσει τη δυνατότητα να συμβάλει στη δημιουργία, διασύνδεση και ανάπτυξη υδάτινων εθνικών και διευρωπαϊκών δικτύων (ποταμοί, διώρυγες, υδάτινοι αγωγοί) για χρήση από τη βιομηχανία, τη γεωργία και τα πληθυσμιακά κέντρα κατανάλωσης.

2.1.3. Από πλευράς τηλεπικοινωνιών επιβάλλεται η δημιουργία διευρωπαϊκών συστημάτων τηλεματικής που θα διασφαλίζουν τη διασύνδεση μεταξύ των υφιστάμενων εθνικών συστημάτων και της τεχνικής, διοικητικής και εμπορικής δυνατότητας λειτουργίας ενώ θα προετοιμάζονται οι προϋποθέσεις για το μελλοντικό δίκτυο τηλεπικοινωνιών ευρείας ζώνης και το ψηφιακό δίκτυο ολοκληρωμένων υπηρεσιών.

2.1.3.1. Πρέπει να δοθεί προτεραιότητα, στη δημιουργία δικτύων τηλεματικής μεταξύ των εθνικών διοικήσεων και των υπηρεσιών της Επιτροπής σε όλους τους τομείς τους οποίους αφορά η κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα καθώς και η κατάρτιση των αναγκαίων στατιστικών στον τομέα.

2.1.4. Από πλευράς τεχνικής εκπαίδευσης είναι αναγκαίο να διασφαλισθεί η δημιουργία δικτύων για τη διασύνδεση μεταξύ των διαφόρων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στα κράτη μέλη, με τέτοιο τρόπο ώστε να γίνει δυνατή η ανταλλαγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, η κινητικότητα των εργαζομένων και η δημιουργία τραπεζών δεδομένων που θα διευκολύνουν την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και τα αιτήματα σύμπραξης επιχειρήσεων που παρέχουν κατάρτιση προς συμπλήρωση των εκπαιδευτικών δράσεων και έτσι να ωφεληθούν τα ιδρύματα με λιγότερη εμπειρία από τις κοινοτικές γνώσεις που έχουν συσσωρευθεί στον τομέα.

2.1.4.1. Οι συνδέσεις ανάμεσα στα δίκτυα επαγγελματικής κατάρτισης, η σύσταση μιας βιβλιοθήκης μέσω μαζικής ενημέρωσης με το υλικό που παράγεται από τους εκπαιδευτές σχετικά με την επίδραση της εσωτερικής αγοράς στις διάφορες περιοχές και η διασύνδεση με τα δίκτυα B-C NET⁽¹⁾ και Info-Centres, θα διευρύνουν τις προοπτικές επαγγελματικής κατάρτισης και θα συμβάλουν στην καλύτερη προσαρμογή της τελευταίας στις υφιστάμενες ανάγκες.

2.1.4.2. Η επαγγελματική κατάρτιση αποτελεί απαραίτητο στοιχείο των διευρωπαϊκών δικτύων.

(¹) B-C NET: Δίκτυο Συνεργασίας μεταξύ Επιχειρήσεων.

2.2. Τα τελευταία χρόνια εντείνονται οι χρηματοδοτικές επεμβάσεις της Κοινότητας για την υποστήριξη των επενδύσεων σε υποδομές και για την κατάρτιση και εκτέλεση προγραμμάτων κοινοτικής σημασίας, με άμεσες συνέπειες στα ποικίλα δίκτυα αλλά με περιορισμένα αποτελέσματα λόγω του διεσπαρμένου των επεμβάσεων αυτών και του σχετικά περιορισμένου ποσού τους.

2.2.1. Απαιτείται μια γενική, ολοκληρωμένη και πολύμορφη προσέγγιση που θα επιτρέψει να προετοιμαστούν τα πλαίσια αναφοράς, να μειωθεί η ανασφάλεια όσον αφορά τις επενδύσεις, να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των κοινοτικών, εθνικών και περιφερειακών επεμβάσεων και να συνεκτιμηθεί η εξέλιξη των αναγκών μακροπρόθεσμος.

2.2.2. Η πρόταση της Επιτροπής για την προετοιμασία των κατευθυντηρίων γραμμών των διευρωπαϊκών δικτύων σε συσχετισμό με τους ενδιαφερόμενους κύκλους, αποτελεί ένα πρώτο βήμα για να αποφευχθούν στο μέλλον οι δαπάνες που προκύπτουν λόγω της μη συνεκτιμησης των προβλημάτων συμβατότητας και διασυνδέσεων, αμέσως μετά τη φάση της κατάστρωσης των σχεδίων.

2.2.2.1. Η κοινοτική χρηματοδότηση των μελετών βιωσιμότητας και επίδρασης στο περιβάλλον από σχέδια που έχουν οριοθετηθεί με κατάλληλο τρόπο, μπορεί να είναι αποφασιστική για να βοηθήσει στην υπερπήδηση των οικονομικών περιορισμών, ιδιαίτερα στις μειονεκτικές περιοχές, και στη διακρίβωση των σχεδίων ευρωπαϊκής σημασίας.

2.2.3. Η κήρυξη ενός σχεδίου ως προγράμματος ευρωπαϊκής σημασίας (π.χ. εκείνου που ήδη υιοθετήθηκε για τις μεταφορικές υποδομές) θα συμβάλει στον περιορισμό των αβεβαιοτήτων όσον αφορά την πραγματοποίηση ορισμένων σχεδίων, θα διευκολύνει την πρόσβαση στη χρηματοδότηση και θα βελτιώσει το συντονισμό σε διοικητικό επίπεδο για την εκτέλεση του σχεδίου.

2.2.4. Για να διασφαλισθεί η εξέταση του θέματος των διευρωπαϊκών δικτύων και ο σχεδιασμός τους, διεργασία που θα επωφεληθεί από την εμπειρία που υφίσταται σε εθνικό επίπεδο, επιβάλλεται να δημιουργηθεί ένα διευρωπαϊκό συστηματικό δίκτυο ερευνητικών ιδρυμάτων και κέντρων που θα ασχολούνται με μελέτες και αναλύσεις συνθετικού και πολυεπιστημονικού χαρακτήρα και θα αποβλέπουν στις πιθανολογούμενες εξελίξεις, και θα δύνανται να εργάζονται από κοινού κατά τρόπο συντονισμένο, εφόσον τους έχουν διατεθεί τα αναγκαία μέσα και έχουν καθορισθεί με τρόπο ορθό οι αρμοδιότητές τους.

2.2.5. Η διαδικασία διαβουλεύσεων με τους ενδιαφερόμενους κύκλους (κοινωνικούς εταίρους, τοπικές και περιφερειακές αρχές) είναι σκόπιμο να οργανωθεί από την Επιτροπή κατά τη φάση της σύλληψης των κατευθυντηρίων σχεδίων και κατά τη φάση της προετοιμασίας της κήρυξης των σχεδίων ως προγραμμάτων ευρωπαϊκής σημασίας, ή έστω, πριν από τη λήψη των αποφάσεων.

2.2.5.1. Η ουσιαστική μεταβολή την οποία θα επιφέρουν οι μηχανισμοί αυτοί στην παρούσα διαδικασία λήψης αποφάσεων και συντονισμού, που πραγματοποιείται στο εσωτερικό κάθε κράτους μέλους, τότε μόνο θα έχει επιτυχία και σχέση με την πραγματικότητα αν η διεργασία διαβουλεύσεων που πραγματοποιείται στους κόλπους της Κοινότητας καταστεί πιο ανοικτή και διαφανής και η συμμετοχή σ' αυτήν αυξηθεί σε όλα τα επίπεδα: τοπικά, περιφερειακά, εθνικά και κοινοτικά. Πρέπει επίσης να διασφαλισθεί η τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων εκτέλεσης ώστε να μην τίθεται σε κίνδυνο η συνοχή του δικτύου στο σύνολό του και να μην μεσολαβούν καθυστερήσεις σε ορισμένα μέρη του δικτύου.

2.2.5.2. Οι κοινωνικο-οικονομικοί κύκλοι είναι οι πρώτοι που αναγνωρίζουν ότι ο συντονισμός και η συμβατότητα που επιτυγχάνονται σε ανώτερο επίπεδο συμβάλλουν στην αποτελεσματικότητα, υπό την προϋπόθεση ότι η ευθύνη της εκτέλεσης των ενεργειών θα εξακαλουθήσει να ανατίθεται στο επίπεδο που διασφαλίζει την καλύτερη δυνατή ισορροπία ανάμεσα στις δαπάνες και τα πλεονεκτήματα και τη συνεκτιμηση των συμφερόντων που υπάρχουν σε κάθε περιοχή.

2.3. Η ανάγκη για ταχύτερη προώθηση των διαδικασιών τεχνικής προτυποποίησης και εναρμόνισης είναι αισθητή από όλους τους επιχειρηματίες και χρήστες των διευρωπαϊκών δικτύων.

2.3.1. Η ενίσχυση των προγραμμάτων αυτών περιορίζεται λόγω οικονομικών δυσχερειών, λόγω διαδικασιών για την κατάρτιση των προτύπων που, ενώ είναι οικειοθελείς, υποχρεώνουν σε συνεχή αναζήτηση της ομοφωνίας, και λόγω της μόνιμης αντίθεσης μεταξύ καινοτομίας και τυποποίησης, ιδιαίτερα σε τομείς που είναι πιο προηγμένοι από τεχνολογικής πλευράς.

2.3.2. Η ανάγκη διασφάλισης της δυνατότητας αλληλοειτουργίας των δικτύων και δημιουργίας συνθηκών ώστε τα προβλήματα της συμβατότητας να αντιμετωπισθούν αμέσως από τη φάση της σύλληψης των νέων σχεδίων, λαμβανομένων υπόψη των τάσεων και των προτύπων που ισχύουν σε άλλες περιοχές του κόσμου, δικαιολογεί μια σημαντική παρέμβαση της Κοινότητας στο χώρο αυτό, με την επιφύλαξη των ευθυνών που ανήκουν ευθέως στους επιχειρηματίες.

2.3.3. Πρέπει να τονισθεί ότι, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις τα προβλήματα που τίθενται από τη συμβατότητα των δικτύων επιλύονται ή βρίσκονται κοντά στην επίλυσή τους, σε άλλες περιπτώσεις, όπου οι δημόσιοι τομείς υπερισχύουν, η επίτευξη της συμβατότητας είναι πιο μακροχρόνια, πράγμα που αποδεικνύει ότι από τη στιγμή που υπάρχει πολιτική βούληση είναι δυνατό να επιταχυνθεί η εργασία στους τομείς αυτούς, υπερνικώντας τις δυσκολίες που οφείλονται στη συνεχιζακή αντίληψη.

2.4. Κατά τη συζήτηση για την υπαγωγή των διευρωπαϊκών δικτύων στις κοινοτικές αρμοδιότητες, το θέμα της χρηματοδότησης αποδεικνύεται ότι είναι βασικό πρόβλημα.

2.4.1. Ένα μεγάλο μέρος των δικτύων έχει χαρακτηριστικά και επιτελεί σκοπούς δημόσιας υπηρεσίας και ο τρόπος διαχείρισής τους αντανακλά την πραγματικότητα αυτή. Οι οικονομικές δυσκολίες των τελευταίων ετών οδήγησαν σε έντονους περιορισμούς των επενδύσεων, ενώ η χρησιμοποίηση των αντίστοιχων υποδομών αυξάνεται και έτσι αυξάνεται το χάσμα μεταξύ αναγκών και ικανότητας εξυπηρέτησής τους.

2.4.1.1. Σε ορισμένα από τα δίκτυα, οι πόροι που προέρχονται από το τεχνικό μονοπώλιο έχουν επιτρέψει να διασφαλισθεί η αυτοχρηματοδότηση των αντίστοιχων σχεδίων, στα οποία περιλαμβάνονται τα καθήκοντα που επιβάλλει η δημόσια υπηρεσία.

2.4.1.2. Η καλή διαχείριση των δικτύων αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη λειτουργία τους και επίσης εγγύηση για την αποδοτικότητα των νέων σχεδίων, λαμβανομένου πάντοτε υπόψη ότι σε μερικές περιπτώσεις είναι ευκολότερο, ταχύτερο και φθηνότερο να βελτιωθεί η διαχείριση των υφισταμένων δικτύων (με τη συμπλήρωση και τη διασύνδεσή τους), παρά να κατασκευασθούν νέα δίκτυα παράλληλα με τα υπάρχοντα (εκτός από τις περιπτώσεις όπου υπάρχουν ουσιαστικά καλύτερες τεχνολογίες).

2.4.2. Στο πλαίσιο αυτό, είναι ανησυχητικές οι αναφορές αποκλειστικού χαρακτήρα στη χρηματοδοτική βιωσιμότητα των σχεδίων.

2.4.2.1. Πράγματι, η εκτίμηση της βιωσιμότητας πρέπει να γίνει με τρόπο ολοκληρωμένο, αφού ληφθεί υπόψη η συμβολή του σχεδίου στη συνεκτικότητα και πληρότητα του δικτύου στο σύνολό του, στο σεβασμό για το περιβάλλον, και στην ασφάλεια των χρηστών, καθώς και οι μακροπρόθεσμες προοπτικές και η συμβολή στην πραγματοποίηση της εσωτερικής αγοράς με συνεκτίμηση των διαρθρωτικών επιπτώσεων των δικτύων στους ενδιαφερόμενους τομείς καθώς και στην αρμονική ανάπτυξη των πλέον μειονεκτικών περιοχών της Κοινότητας.

2.4.3. Οι ευθύνες που οι δημόσιες αρχές έχουν ως προς τη δημιουργία και ανάπτυξη των διευρωπαϊκών δικτύων δεν πρέπει να έχουν ως αποτέλεσμα να παραβλεφθεί το γεγονός ότι μία ευρεία ιδιωτική χρηματοδότηση είναι απαραίτητη για την πραγμάτωσή τους.

2.4.3.1. Για τους ιδιώτες χρηματοδότες, η ανασφάλεια των επενδύσεων μπορεί να περιορισθεί μέσω κατευθυντηρίων σχεδίων, μελετών βιωσιμότητας και διαβουλεύσεων με τους οικονομικούς κύκλους αλλά και μέσω της κήρυξης (ενός δικτύου) ως ευρωπαϊκής σημασίας και, ενδεχομένως, με εθνική και κοινοτική συγχρηματοδότηση.

2.4.4. Η χρηματοδοτική τεχνική πρέπει να επιτρέψει την κάλυψη των αναγκών χρηματοδότησης, οι οποίες πληρούνται ανεπαρκώς από την αγορά⁽¹⁾.

2.4.4.1. Για τη διευκόλυνση και την ενθάρρυνση της συμμετοχής ιδιωτικών κεφαλαίων στα μεγάλα σχέδια που προβλέπονται στα πλαίσια των διευρωπαϊκών δικτύων, η Κοινότητα θα πρέπει να μπορέσει να αποδείξει τη βιωσιμότητα αυτών των σχεδίων, να εκδηλώσει την πολιτική της υποστήριξη προς τα εν λόγω σχέδια και να διευκολύνει την απαραίτητη συγκέντρωση ιδίων κεφαλαίων.

2.4.4.2. Η συμβολή στη χρηματοοικονομική εκκίνηση μπορεί να λάβει πολλές μορφές, και ειδικότερα: συνεισφορά από τον προϋπολογισμό, δάνεια που θα χορηγεί η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ) από τους ιδίους πόρους της ή δάνεια με εγγύηση τη δανειοληπτική ικανότητα της Επιτροπής.

2.4.4.3. Ο επιμερισμός των χρηματοοικονομικών κινδύνων μεταξύ των μερών δεν μπορεί να θέτει υπό αμφισβήτηση τους κοινοτικούς στόχους που επιδιώκονται στα πλαίσια των προγραμμάτων χρηματοδότησης.

2.5. Τα ποσά που απαιτούνται για τη γενική χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών δικτύων είναι τόσο υψηλά ώστε η κοινοτική συμβολή θα αποτελεί πάντοτε επικουρικό τμήμα αλλά θα διαδραματίζει σημαντικό καταλυτικό ρόλο και με βάρος σχετικά σημαντικότερο στα κράτη μέλη με μικρότερους οικονομικούς πόρους.

2.5.1. Οι χρηματοδοτικές ανάγκες διαφέρουν από δίκτυο σε δίκτυο και, επίσης, από σχέδιο σε σχέδιο στο ίδιο δίκτυο. Οι διασυνδέσεις μεταξύ περιφερειών περισσότερο ανεπτυγμένων, όπου υπάρχει ήδη ζήτηση, είναι συνήθως πιο αποδοτικές βραχυπρόθεσμα και θέτουν λιγότερα χρηματοδοτικά προβλήματα. Αντίθετα, οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές βρίσκονται σε πιο μειονεκτική θέση όσον αφορά το βραχυπρόθεσμο δυναμικό αποδοτικότητας και τις ανάγκες χρηματοδότησης.

2.5.1.1. Επιβάλλεται να γίνει διάκριση μεταξύ των προγραμμάτων που μπορούν να αυτοχρηματοδοτηθούν και αυτών που πρέπει να τύχουν μικρής ή μεγάλης δημόσιας συμβολής· μεταξύ δε του τελευταίου αυτού σκέλους προγραμμάτων είναι αναγκαίο να καθορισθεί ποια κράτη μέλη έχουν πραγματικά ανάγκη μιας κοινοτικής χρηματοδοτικής βοήθειας.

2.5.1.2. Ενώ τα δίκτυα αποτελούν απαραίτητο στοιχείο για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, πρέπει επίσης να συμβάλουν στην ανάπτυξη των περιφερειακών διαμερισμάτων, καθιστώντας ευκολότερη την πρόσβαση στα κεντρικά διαμερίσματα, και στην ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

2.5.2. Βάσει της επανεξέτασης των χρηματοδοτικών προοπτικών για την περίοδο μετά το 1992, η Κοινότητα πρέπει να διαθέτει τα αναγκαία οικονομικά μέσα για να ενθαρρύνει σημαντικά τη δημιουργία και ανάπτυξη των διευρωπαϊκών δικτύων. Είναι απαραίτητο να προβλεφθούν τα κατάλληλα χρηματοδοτικά μέσα σε κοινοτικό επίπεδο και να δημιουργηθεί μία στενή σχέση με την ΕΤΕ και τους ιδιωτικούς χρηματοδοτικούς κύκλους. Η δημιουργία ενός ειδικού ταμείου υπέρ

⁽¹⁾ Βλέπε «L'ingénierie financière» («Η χρηματοοικονομική τεχνική»), έγγρ. COM(86) 723 τελικό, της 15ης Δεκεμβρίου 1986.

των διευρωπαϊκών δικτύων είναι αποφασιστικής σημασίας για την υλοποίηση προγραμμάτων που δικαιολογούν μία κοινοτική βοήθεια.

2.5.2.1. Η κοινοτική συμβολή επιβάλλεται να είναι ανάλογη με τους στόχους που καθορίζονται για τα διευρωπαϊκά δίκτυα και για την οικονομική και κοινωνική συνοχή της Κοινότητας.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Η Ανακοίνωση της Επιτροπής [έγγρ. COM(90) 585 τελικό] περιλαμβάνει ένα σύνολο πρωταρχικών σχεδίων με τρόπο όμως μη εξαντλητικό. Η Επιτροπή μόλις και αναφέρει ένα μέρος των σχεδίων για τα οποία υπάρχουν επαρκείς τεχνι-

κές πληροφορίες (πράγμα που αποτελεί μια στρέβλωση της ευρωπαϊκής πραγματικότητας στο σύνολό της).

3.1.1. Τα παραδείγματα που δίδονται είναι χρήσιμα αλλά δεν αποτελούν πλήρη βάση για να ληφθούν αποφάσεις.

3.1.2. Οι τελευταίες επιβάλλεται να βασίζονται στην προβλεπόμενη διεργασία: κατάστρωση κατευθυντηρίων σχεδίων προγραμμάτων, που θα υπόκεινται σε ευρεία συζήτηση με τους ενδιαφερόμενους κύκλους μελέτης για την οικονομική και χρηματοδοτική βιωσιμότητα και για τις επιπτώσεις στο περιβάλλον, αποφάσεις για την κήρυξη των σχεδίων ως ευρωπαϊκής σημασίας.

3.1.3. Επίσης, στη διαδικασία διαβουλεύσεων στους κόλπους των κοινοτικών οργάνων ο ρόλος της ΟΚΕ πρέπει να καθιερωθεί με τρόπο σαφή.

Βρυξέλλες, 30 Οκτωβρίου 1991.

*Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*
François STAEDLIN

Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου που θεσπίζει σύστημα στήριξης για τους κόκκους σόγιας, τον κραμβόσπορο και τον ηλιανθόσπορο⁽¹⁾

(92/C 14/12)

Στις 12 Σεπτεμβρίου 1991, και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της ΕΟΚ, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 10 Οκτωβρίου 1991 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Mantovani.

Κατά τη 290ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 30ής Οκτωβρίου 1991), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε χωρίς ψήφους κατά και με 4 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Η ΟΚΕ σημειώνει ότι:

α) τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε η ομάδα της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (ΓΣΔΕ) το Δεκέμβριο 1989, και τα οποία, όσον αφορά τους ελαιούχους σπόρους, προβλέπουν:

- την αρχή σύμφωνα με την οποία «η μεταχείριση των εισαγομένων προϊόντων δεν πρέπει να είναι λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που παρέχεται στα ομοειδή εγχώρια προϊόντα»⁽²⁾,
- τη μελέτη των μέσων «για να εκλείψει η ζημία των δασμολογικών της παραχωρήσεων για τους ελαιούχους σπόρους»⁽²⁾,
- την τροποποίηση των κοινοτικών κανονισμών στα θέματα των ελαιούχων σπόρων για την προσαρμογή τους «στο πνεύμα του άρθρου III.4 της ΓΣΔΕ»⁽²⁾.

β) τις δύο Ανακοινώσεις της Επιτροπής προς το Συμβούλιο της 1ης Φεβρουαρίου και της 11ης Ιουλίου 1991 για την «Εξέλιξη και το μέλλον της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ)»⁽³⁾ που προβλέπουν:

- μείωση της διαφοράς μεταξύ κοινοτικών και διεθνών τιμών για τους τομείς των σιτηρών, των ελαιούχων σπόρων και των πρωτεϊνούχων σπόρων,
- την αντιστάθμιση της απώλειας εισοδήματος μέσω ενίσχυσης ανά εκτάριο που καταβάλλεται κατευθείαν στον παραγωγό.

γ) την υπό εξέταση πρόταση κανονισμού που προτείνει:

- προβλεπόμενη τιμή αναγωγής, που στηρίζεται στο επίπεδο της παγκόσμιας αγοράς, και υπολογίζεται σε 163 Ecu/ανά τόνο,
- ενίσχυση ανά εκτάριο που αντιστοιχεί σε 384 Ecu για όλους τους ελαιούχους σπόρους (σόγια, κραμβόσπορο και ηλιανθόσπορο) και προορίζεται να αντισταθμίσει

την απώλεια εισοδήματος που οφείλεται στη μείωση των τιμών. Η ενίσχυση αυτή, που ποικίλλει σε συνάρτηση με ένα πρόγραμμα περιφερειοποίησης, θα είναι μεγαλύτερη στις ζώνες μεγαλύτερης παραγωγικότητας και θα καταβάλλεται κατευθείαν στον παραγωγό και όχι πλέον στο μεταποιητή, όπως γίνονταν μέχρι σήμερα,

- σχέση ισορροπίας στην ενίσχυση μεταξύ των ελαιούχων σπόρων και των σιτηρών βασισμένη στην αναλογία τιμής 2,1:1 για να μην παρακινηθεί ο παραγωγός να επιλέξει τη μία ή την άλλη καλλιέργεια,
- την καθιέρωση συστήματος μέγιστων εγγυημένων επιφανειών: κάθε φορά που η έκταση που αφιερώνεται στην καλλιέργεια ελαιούχων σπόρων θα υπερβαίνει τη μέγιστη εγγυημένη επιφάνεια, η αντίστοιχη επιδότηση ανά εκτάριο θα μειώνεται κατά τόσες εκατοστιαίες μονάδες, όσες είναι οι εκατοστιαίες μονάδες υπέρβασης.

1.1. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι η Επιτροπή, αντί να επιλέξει μια πρόταση κανονισμού η οποία, σεβόμενη τα συμπεράσματα της ομάδας ΓΣΔΕ, να ρυθμίζει τα θέματα προσωρινά ενόψει της απόφασης περί μεταρρυθμίσεως του τομέα που προτάθηκε από την Επιτροπή στο έγγρ. COM(91) 258 τελικό, επέλεξε να προτείνει κανονισμό οριστικού χαρακτήρα που συγκεκριμενοποιεί μέτρα τη στιγμή που αυτά αποτελούν ακόμη αντικείμενο προβληματισμού και συζήτησης.

2. Η ΟΚΕ κρίνει ότι μολονότι η Επιτροπή όφειλε:

- α) να σεβασθεί τα συμπεράσματα της ομάδας ΓΣΔΕ·
- β) να χρησιμοποιήσει την ευκαιρία αυτή για να ενθαρρύνει διαδικασίες επεκτατικοποίησης των παραγωγών με στόχους οικονομικούς και περιβαλλοντικούς·
- γ) να προστατεύσει τις συμβατικές υποχρεώσεις των παραγωγών προωθώντας τις συνεταιριστικές οργανώσεις τους,

στο υπό εξέταση κείμενο κυριαρχούν οι αρνητικές πτυχές και ειδικότερα.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 255 της 1. 10. 1991, σ. 8.

⁽²⁾ Σημεία 155, 156 και 157 των συμπερασμάτων της ομάδας ΓΣΔΕ [βλ. έγγρ. COM(91) 318 τελικό, σ. 9].

⁽³⁾ Έγγρ. COM(91) 100 τελικό και έγγρ. COM(91) 258 τελικό.

2.1. Η ενδεχόμενη έναρξη της ισχύος του κανονισμού, ακριβώς όπως προτείνεται, ήδη από την περίοδο 1992/93, θα μπορούσε να διαταράξει την ισορροπία της αγοράς μεταξύ των ελαιούχων σπόρων και των σιτηρών προς όφελος των τελευταίων που θα μπορούσαν προς στιγμή να προσφέρουν έτσι μεγαλύτερα πλεονεκτήματα λόγω ακριβώς του καθεστώτος εγγυημένων τιμών που θα ισχύει ακόμη.

2.2. Η υποχρέωση διενέργειας της σποράς έως τις 30 Απριλίου (άρθρο 2, σημείο 2) επηρεάζει από αγρονομική άποψη ορισμένες καλλιέργειες της σόγιας στο βαθμό που μερικοί τύποι κόκκων μπορούν να σπαρθούν μετά την ημερομηνία εκείνη.

2.2.1. Επιπλέον, όσον αφορά την καλλιέργεια της σόγιας, εξαλείφεται η διευκόλυνση της δεύτερης συγκομιδής, με αισθητή μείωση των συνολικών εσόδων.

2.3. Σε ό,τι αφορά το σύστημα υπολογισμού της ενίσχυσης ανά εκτάριο, η ΟΚΕ θεωρεί σκόπιμο να υπάρξει διαφορετική αντιμετώπιση για κάθε είδος σπόρου. Συνεπώς, πρέπει να καταργηθεί το κριτήριο της εξαίρεσης που προβλέπεται στο άρθρο 4, σημείο 5.

2.4. Η αναφορά στη μέση παραγωγικότητα των σιτηρών, στην οποία βασίζεται ο υπολογισμός της περιφερειοποιημένης ενίσχυσης, καθορίζει διαφορετικές ενισχύσεις λόγω της ύπαρξης διαφορετικών αποδόσεων ανά περιφέρεια (άρθρο 4, σημείο 3). Από αυτό προκύπτει ότι στις πλέον μειονεκτικές περιφέρειες, με μέση παραγωγικότητα χαμηλότερη, η τιμή της μοναδιαίας ενίσχυσης θα είναι χαμηλότερη. Το αντίθετο, συμβαίνει στις ευνοημένες ζώνες υψηλής παραγωγικότητας. Για το λόγο αυτό, η ενίσχυση ανά εκτάριο δεν είναι λειτουργική από άποψη εξάλειψης των ανισοτήτων των εισοδημάτων των περιφερειών.

2.4.1. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι θα έπρεπε να προβλεφθεί στην πρόταση ρύθμιση για την περίπτωση κατά την οποία σημειωθεί σε μια περιφέρεια της Κοινότητας σημαντική μείωση των τιμών κάτω από τη μέση κοινοτική τιμή.

2.4.1.1. Πιστεύει ότι έχει ζωτική σημασία να προβλεφθεί μια μορφή ασφαλιστικής ρήτρας για τις περιφερειακές τιμές.

2.4.1.2. Για το λόγο αυτό η ΟΚΕ υποστηρίζει την καθιέρωση ενός συστήματος παρακολούθησης των τιμών σε περιφερειακό επίπεδο: αν η μέση τιμή που καταβάλλεται σε μια συγκεκριμένη περιφέρεια σε μια εποχή είναι χαμηλότερη από το καθορισμένο ποσοστό της διεθνούς τιμής που υπολογίζει η Επιτροπή, τότε πρέπει να είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί επιπρόσθετη αντισταθμιστική πληρωμή.

2.4.2. Δεν πρέπει να αποκλειστεί, για το λόγο αυτό, η περίπτωση ο καθορισμός των τιμών αναφοράς σε επίπεδο των παγκόσμιων τιμών να οδηγήσει σε περαιτέρω μείωση των τελευταίων, με επακόλουθο τη μείωση των εσόδων.

2.5. Οι παραγωγοί θα υποστούν μεγάλη ζημία αν δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τον τελικό υπολογισμό της ενίσχυσης ενδεχόμενης διακυμάνσεως της τιμής κατώτερης του 8% της προβλεπόμενης τιμής αναγωγής (άρθρο 4, σημείο 4). Κατά την άποψη της ΟΚΕ, το ποσοστό αυτό θα μπορούσε να ορισθεί γύρω στο 2-3%.

2.6. Αν προσδιορισθεί η μέγιστη εγγυημένη επιφάνεια σε 509 000 εκτάρια (άρθρο 7, σημείο 1), η καλλιέργεια της σόγιας υφίσταται δυσμενή μεταχείριση στο βαθμό που ο μέσος όρος των τελευταίων ετών παρουσιάζει καλλιεργημένες επιφάνειες πάνω από 600 000 εκτάρια.

2.7. Η μείωση της ενίσχυσης ανά εκτάριο σε περίπτωση υπέρβασης της εγγυημένης επιφάνειας κατά τόσες εκατοστιαίες μονάδες όσες είναι οι εκατοστιαίες μονάδες υπέρβασης (άρθρο 7, σημείο 2) είναι ιδιαίτερα δαπανηρή και θα πρέπει κατά τη γνώμη της ΟΚΕ να μειωθεί αισθητά.

2.7.1. Η ΟΚΕ υποστηρίζει ότι πρέπει να προβλεφθούν διατάξεις που να διασφαλίζουν ότι οι προτάσεις σχετικά με την καταβολή μιας ενίσχυσης μόνο για τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ή τελούν υπό αγρανάπωση κατά τα έτη αναφοράς 1989/90 — 1990/91 δεν θα εμποδίσουν τους παραγωγούς να λάβουν αποζημιώσεις για τις καλλιέργειες που φυτεύθηκαν εφέτος το φθινόπωρο.

3. Συμπέρασμα

3.1. Η ΟΚΕ αν και συνεκτιμά την αυτονομία του υπό εξέταση σχεδίου κανονισμού, και λόγω των αποφάσεων της ΓΣΔΕ, διαπιστώνει ότι θεσπίζει ένα καθεστώς υποστήριξης για τους ελαιούχους σπόρους το οποίο βασίζεται στα κριτήρια που αναφέρονταν στην ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο της 11ης Ιουλίου 1991 [έγγρ. COM(91) 258 τελικό] και κρίνει ότι κάθε σχετική απόφαση θα πρέπει να υιοθετηθεί μόνο ύστερα από την ενδεχόμενη εφαρμογή της πολιτικής για τη μεταρρύθμιση που αναφέρεται στην εν λόγω ανακοίνωση.

3.2. Η ΟΚΕ, κρίνει ότι τα αρνητικά στοιχεία της σημερινής πρότασης που αναφέρονται πιο πάνω είναι πολύ σημαντικά ώστε να επιβάλουν στην Επιτροπή την αναθεώρηση αυτής της πρότασης μέσω μιας πλήρους και ριζικής επανεξέτασης.

Βρυξέλλες, 30 Οκτωβρίου 1991.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
François STAEDLIN

Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου περί εγκρίσεως των δίκυκλων ή τρίκυκλων οχημάτων με κινητήρα

(92/C 14/13)

Στις 26 Απριλίου 1991, και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 100 Α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο απεφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του βάσει της έκθεσης του κ. Bagliano στις 10 Ιουλίου 1991.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατά τη 290ή σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 31ης Οκτωβρίου 1991), υιοθέτησε με 57 ψήφους υπέρ, 30 κατά και 3 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η ΟΚΕ συμφωνεί με τους στόχους της πρότασης της Επιτροπής η οποία επιδιώκει να εναρμονίσει τους κατασκευαστικούς κανόνες (έγκρισης) για μοτοποδήλατα, μοτοσυκλέτες και τρίκυκλα με κινητήρα.

1.2. Η εναρμόνιση ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις και τις προσδοκίες του βιομηχανικού κλάδου, και παρουσιάζει, αναμφισβήτητα πλεονεκτήματα για τους καταναλωτές και τους χρήστες.

1.3. Στην προοπτική της ενιαίας αγοράς η εναρμόνιση των τεχνικών κανόνων που ισχύουν στα κράτη μέλη διευκολύνει την ανταγωνιστικότητα του κλάδου έναντι της ιαπωνικής παραγωγής που επωφελείται από όλα τα πλεονεκτήματα μιας ομοιογενούς εσωτερικής αγοράς, με περιορισμένο αριθμό κατασκευαστών και υψηλό βαθμό τυποποίησης του προϊόντος και των εξαρτημάτων.

Μολονότι, η ιαπωνική βιομηχανία κατέχει παγκοσμίως δεσπόζουσα θέση, στον τομέα των οχημάτων πάνω από 250 c.c., δεν θα πρέπει ωστόσο να υποτιμηθεί ο κίνδυνος του ιαπωνικού ανταγωνισμού στο εσωτερικό της κοινής αγοράς όπου είναι παρούσα με το 70 % της αγοράς οχημάτων πάνω από 50 c.c.

1.4. Στην Κοινότητα ο βιομηχανικός αυτός κλάδος, (κατασκευαστές και συναρμολογητές) περιλαμβάνει πενήντα περίπου μονάδες στις οποίες απασχολούνται άμεσα ή έμμεσα 200 000 άτομα.

1.5. Η κοινοτική αγορά χαρακτηρίζεται από το υψηλό ποσοστό μοτοποδηλάτων (70%), με κυλινδρισμό δηλαδή κάτω από 50 c.c.

Η συνολική παραγωγή, περίπου 1,5 εκατομμύρια οχήματα, συγκεντρώνεται κυρίως στο Νότο της Κοινότητας (40% στην Ιταλία).

2. Περιεχόμενο της πρότασης

2.1. Το αντικείμενο της πρότασης αφορά τις διοικητικές διαδικασίες για τη χορήγηση της έγκρισης, τόσο ανά τύπο

οχήματος όσο και ανά τύπο εξαρτήματος, όπως επίσης τις τεχνικές απαιτήσεις που συνδέονται με την ασφάλεια και το περιβάλλον.

2.2. Μετά από την εν λόγω πρόταση Κανονισμού-πλαίσιο θα εκδοθούν 24 ειδικοί κανονισμοί, που θα αφορούν την ασφάλεια (πέδηση, φωτισμός, κάτοπτρα κλπ.) και το περιβάλλον (θόρυβος και εκπομπές).

2.3. Ο κανονισμός αποκλείει ρητά από το πεδίο εφαρμογής του τα οχήματα που κυκλοφορούν ήδη κατά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του (άρθρο 1.1).

3. Παρατηρήσεις

3.1. Η ΟΚΕ συμφωνεί να δοθεί στα κράτη μέλη η δυνατότητα να καθιερώσουν μια δεύτερη κατηγορία μοτοποδηλάτων. Επιπλέον, η ΟΚΕ κρίνει ότι η κατηγορία «βοηθητικά μοτοποδήλατα» που υφίσταται σε ορισμένα κράτη μέλη μπορεί επίσης να διατηρηθεί. Πράγματι, τα οχήματα αυτά δεν διαφέρουν στην ουσία από τα απλά μοτοποδήλατα και καλύπτουν μια αυξανόμενη ανάγκη, κυρίως μεταξύ των πιο ηλικιωμένων καταναλωτών.

3.2. Η σχέση μεταξύ χαμηλής ταχύτητας και ασφάλειας, στην οποία φαίνεται να αναφέρεται η Επιτροπή προβλέποντας έναν απολογισμό μετά τα πρώτα τρία χρόνια, που θα πρέπει να υποβληθεί στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό και, ελπίζουμε στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή δεν πιστεύεται ότι μπορεί να θεωρηθεί από όλους ως ουσιαστική από τη σκοπιά αυτή. Οι διαθέσιμες στατιστικές δεν καταγράφουν αισθητές διαφορές όσον αφορά τον αριθμό των νεκρών και τραυματιών μεταξύ των χωρών στις οποίες υφίσταται μία μόνο κατηγορία και σ' εκείνες που υπάρχουν δύο (ή 3, όπως στη Γερμανία).

3.3. Από την άλλη μεριά, πρόκειται για στατιστικές που απαιτούν μεγάλα χρονικά διαστήματα, συλλογής και διάδοσης, έτσι ώστε να μην είναι δυνατόν να γίνει αντιληπτό σε ποια πραγματικά στοιχεία θα μπορέσει η Επιτροπή να βασίσει τον απολογισμό της στα τέλη της τριετίας.

3.3.1. Επιπλέον, για να αποφευχθούν οι τραυματικές επιπτώσεις της σκόπιμης ωστόσο κοινοτικής εναρμόνισης στη βιομηχανία ορισμένων κρατών μελών, η ΟΚΕ κρίνει αναγκαίο να προστεθούν στις εξαιρέσεις για τα μοτοποδήλατα,

στη μεταβατική περίοδο που αναφέρεται στο άρθρο 14, σημείο 4α, η αυτόματη μετάδοση και το όριο μάζας.

3.3.2. Οι παρεκκλίσεις του άρθρου 14 θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη την καταλλήλως περιορισμένη παραγωγή των εξειδικευμένων κατασκευαστών και την κατασκευή μηχανών σύμφωνα με τις απαιτήσεις των φανατικών του είδους.

3.4. Όσον αφορά τους προβλεπόμενους 24 Κανονισμούς, η ΟΚΕ υποδεικνύει να μειωθούν στο ελάχιστο απαραίτητο τόσο οι κανόνες όσο και οι προδιαγραφές εφαρμογής, λαμβάνοντας επίσης υπόψη ότι σε πολλά κράτη μέλη αυτές οι προδιαγραφές εφαρμόζονται σε διαφορετικά και λιγότερο αυστηρά επίπεδα.

3.5. Ως προς τις πτυχές που συνδέονται με το περιβάλλον (ρύπανση και θόρυβος), ακόμη και με την πεποίθηση ότι θα πρέπει να σημειωθεί πρόοδος, η ΟΚΕ υποδεικνύει προοδευτικότητα και επιφυλακτικότητα, και επίσης να ληφθεί υπόψη

ο αναγκαίος χρόνος προσαρμογής των βιομηχανιών του κλάδου, οι οποίες καταβάλλουν προσπάθειες στο επίπεδο του κόστους και της αποτελεσματικότητας για να αντιμετωπίσουν τον ιαπωνικό ανταγωνισμό.

4. Συμπεράσματα

Η ΟΚΕ συμφωνεί με τις επιδιώξεις και τις κανονιστικές διαδικασίες που περιέχονται στην πρόταση, χωρίς να παραβλέπει το γεγονός ότι οι πιο πολυάριθμες και πολυσύνθετες (σε σχέση με τις παραδοσιακές) αποδείξεις και προδιαγραφές θα απαιτήσουν ιδιαίτερη προσπάθεια προσαρμογής εκ μέρους του κλάδου προς το συμφέρον τόσο των μεμονωμένων χρηστών όσο και του κοινωνικού συνόλου γενικότερα.

Αυτή η προσπάθεια θα αντισταθμιστεί, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, από την απλοποίηση των πρακτικών διαδικασιών της έγκρισης και με αυτή την έννοια η ΟΚΕ υποστηρίζει την Επιτροπή στη δράση της.

Βρυξέλλες, 31 Οκτωβρίου 1991.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
François STAEDLIN

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Οι ακόλουθες τροπολογίες, οι οποίες υποστηρίχθηκαν τουλάχιστον από το ένα τέταρτο των ψηφοφόρων, δεν έγιναν αποδεκτές κατά τη διάρκεια της συζήτησης.

Σελίδα 3, παράγραφος 3

Να διαγραφεί το διορθωτικό (3.1) και να αντικατασταθεί με τις νέες ακόλουθες παραγράφους 3.1 έως 3.8.

«3. Παρατηρήσεις

3.1. Η ίδια η Επιτροπή παραδέχεται ότι ο ορισμός του «μοτοποδηλάτου» είναι το πιο σημαντικό πρόβλημα που πρέπει να επιλυθεί.

Οι παράμετροι αναφοράς είναι ο κυλινδρισμός και η μέγιστη ωριαία ταχύτητα.

Το όριο των 50 c.c. και η μέγιστη ωριαία ταχύτητα που δεν υπερβαίνει τα 45 χιλ./ώρα οριοθετεί την κατηγορία μοτοποδήλατα, στο άρθρο 1, σημείο 2, της πρότασης.

Η πλειοψηφία των κρατών μελών υιοθετεί όριο μέγιστης ταχύτητας μεταξύ 40 και 50 χιλ./ώρα και, για το λόγο αυτό, ο ορισμός αυτός είναι χωρίς αμφιβολίες αποδεκτός.

3.2. Δημιουργείται πρόβλημα από τη στιγμή που στο άρθρο 14, σημείο 3, η Επιτροπή δέχεται ότι για μια μεταβατική περίοδο—που υπόκειται όμως σε επιβεβαίωση—μπορεί να διατηρηθεί ή να καθιερωθεί μια δεύτερη κατηγορία μοτοποδηλάτων.

3.3. Η ΟΚΕ έχει επίγνωση του γεγονότος ότι αυτή η υπόθεση έχει ληφθεί υπόψη στο βαθμό που αντανακλά την υπάρχουσα κατάσταση σε ορισμένα κράτη μέλη.

Με όρους αγοράς η υπόθεση αυτή καλύπτει το 7% της κοινής αγοράς.

3.4. Σε γενικές γραμμές, η αποδοχή εξαιρέσεων, σε μια διάταξη που αποβλέπει στην εναρμόνιση, αποτελεί αντιφατική προσέγγιση, εκτός και αν οι εξαιρέσεις είναι προσωρινές και συνδέονται οπωσδήποτε με σαφείς προθεσμίες.

Μια διαδικασία εναρμόνισης έχει, κατ'αρχήν για όλα ή σχεδόν όλα τα κράτη μέλη γενικά, ένα κόστος προσαρμογής. Η δυνατότητα κάλυψης αυτού του κόστους (εκ μέρους του πιο μειονεκτούντος κράτους μέλους) θα πρέπει να ληφθεί υπόψη σε ένα πλαίσιο γενικότερου, δηλαδή κοινοτικού, συμφέροντος.

3.5. Ως προς την ύπαρξη ή την καθιέρωση μιας δεύτερης, κατώτερης, κατηγορίας (υποκατηγορίας) είναι γνωστό ότι αυτή η κατάσταση συνδέεται με πτυχές φορολογικές (απαλλαγή ή χαμηλότερη φορολογία), ασφαλιστικές, διοικητικές (μη υποχρεωτικό δίπλωμα οδήγησης), ληξιαρχικές (όρια ηλικίας), και πτυχές που συνδέονται με την ασφάλεια (υποχρεωτικό ή όχι το προστατευτικό κράνος).

Συνεπώς, μια υποκατηγορία, επωφελείται από ορισμένα προνόμια ή διευκολύνσεις ως προς τη χρήση, όμως μπορεί να δημιουργήσει, αντιθέτως, μια τεχνητή στρέβλωση της αγοράς, εις βάρος της υψηλότερης κατηγορίας που διέπεται από σαφή πειθαρχία, προς όφελος του ίδιου του καταναλωτή και του κοινωνικού συνόλου, όπως επίσης προς το γενικό συμφέρον.

3.6. Εκτός όμως από την επίδραση στη ζήτηση, το ίδιο σημαντικές είναι και οι επιπτώσεις στην προσφορά.

Ο βιομηχανικός κλάδος, πράγματι, δεν είναι υπέρ της καθιέρωσης υποκατηγορίας. Αυτό θα είχε επιπτώσεις στη διαδικασία σχεδιασμού και κατασκευής, λόγω των αναγκαίων διαφοροποιήσεων τόσο ως προς το τελικό προϊόν όσο και ως προς τα εξαρτήματα (π.χ. αναμίκτες, εξατμίσεις, κύλινδροι).

Η ανταγωνιστικότητα συνδέεται στενά με το βαθμό τυποποίησης και ομοιομορφίας, όπως επίσης και με τις επακόλουθες οικονομίες κλίμακος, καθώς και με τις τεχνολογικές συνεργίες στο εσωτερικό της ίδιας της παραγωγικής διαδικασίας.

Αντιθέτως, η διαφοροποίηση των προϊόντων και των μοντέλων αυξάνει το κόστος τόσο της παραγωγής όσο και της διαχείρισης των υπηρεσιών μετά την πώληση (ανταλλακτικά).

3.7. Η κατάτμηση της αγοράς, συνεπώς, θα επιφέρει επίσης κατάτμηση της παραγωγής, που είναι άλλωστε ήδη κατακερματισμένη σε σχέση με την ιαπωνική βιομηχανία που διαθέτει μια μόνο κατηγορία και μια μεγάλη ομοιογενή εσωτερική αγορά.

3.8. Εάν εξάλλου μπορεί να γίνει κατανοητή η πρόβλεψη να χορηγηθεί προσωρινά, εξαίρεση σε μια δεύτερη κατηγορία για να ληφθεί υπόψη η προϋπάρχουσα σε τρία κράτη μέλη κατάσταση δεν φαίνεται καθόλου λογικό, ούτε δικαιολογημένο, σε σχέση με τους στόχους της πρότασης εναρμόνισης, να προβλέπεται η δυνατότητα καθιέρωσής της (προφανώς, εκεί που δεν υπάρχει).

Σ'αυτή την περίπτωση, όμως, η καθιέρωση μιας δεύτερης κατώτερης κατηγορίας δεν μπορεί κατά κανένα τρόπο να συνδεθεί με ή να δικαιολογηθεί από, την παρουσία κατάλληλων υποδομών (ξεχωριστές λωρίδες για ποδήλατα), ενώ αντιθέτως θα υπάρξει το βέβαιο επακόλουθο της συνύπαρξης οχημάτων στους ίδιους δρόμους με πολύ διαφορετικές μέγιστες ταχύτητες.»

Αιτιολογία

Με την τροπολογία αυτή επιδιώκεται να αποκατασταθεί η αρχική γνωμοδότηση στην οποία οι 8 αυτές παράγραφοι που διαγράφηκαν—από τις τροπολογίες που υιοθετήθηκαν στο τμήμα—απεικόνιζαν με ρεαλισμό το πρόβλημα βάσει επίσης αδιάσειστων στοιχείων για την παραγωγή και την απασχόληση.

Στα πλαίσια του ορισμού του μοτοποδηλάτου το πρόβλημα είναι ο αριθμός των κατηγοριών:

- ενιαία κατηγορία (κυλινδρισμός που δεν ξεπερνά το 50 c.c. και μέγιστη ταχύτητα που δεν ξεπερνά τα 45 χιλ./ώρα) προβλέπεται σε εννέα κράτη μέλη μεταξύ των οποίων η Γαλλία, η Ιταλία, η Ισπανία (και την οποία προτιμά η Επιτροπή, έστω και αν προσωρινά αποδέχεται μια δεύτερη κατηγορία),
- δύο κατηγορίες (υποκατηγορία που περιλαμβάνει τα μοτοποδήλατα με μέγιστη ταχύτητα που περιορίζεται σε 25 χιλ./ώρα) προβλέπονται στο Βέλγιο και την Ολλανδία,
- τρεις κατηγορίες προβλέπονται στη Γερμανία.

Η απαίτηση για ενιαία κατηγορία προέρχεται από βιομηχανικούς λόγους (οικονομίες κλίμακος, κόστος σχεδιασμού, ομοιομορφία ανταλλακτικών και εξαρτημάτων) και λόγους αγοράς, συνεπώς ανταγωνιστικότητας. Στη χώρα που υπάρχουν τρεις κατηγορίες, ο αριθμός των μοτοποδηλάτων που πωλήθηκαν μειώθηκε από τα 1 390 000 το 1980 στα 53 000 το 1989.

Σήμερα, επί συνόλου 1 350 000 (1990), μόνο 95 000 ήταν μοτοποδήλατα μειωμένης απόδοσης (20 — 25 — 30 χιλ./ώρα) εκ των οποίων τα 2/3 παράγονται άνευ ενθουσιασμού από τις μεσογειακές βιομηχανίες (όπως το αναφέρει η ίδια η Επιτροπή).

Για το λόγο αυτό η αγορά αποτελείται κατά 93 % από μοτοποδήλατα με ταχύτητα μεταξύ 40 και 50 χιλ./ώρα.

Μια άλλη τόσο σημαντική παρατήρηση αφορά τους λόγους που οδήγησαν σε υποκατηγορίες μοτοποδηλάτων. Πρέπει να υπενθυμίσουμε εδώ σχετικά μ'αυτό ότι τον επόμενο χρόνο ύστερα από την καθιέρωση της υποχρεωτικής χρήσης προστατευτικού κράνους, η αγορά αντέδρασε με μείωση από 30 έως 60 %.

Οι διευκολύνσεις στα θέματα ασφαλείας (με υποχρεωτικό το κράνος), οι διοικητικές και ασφαλιστικές απλοποιήσεις (η άδεια οδήγησης και η ασφάλιση δεν είναι υποχρεωτικές) καθώς και άλλες διευκολύνσεις (φορολογικές) είναι οι μόνοι λόγοι που ευνόησαν, σε ορισμένες περιοχές, μια περιορισμένη ωστόσο ζήτηση μοτοποδηλάτων χαμηλής ταχύτητας (7 % επί του συνόλου).

Το πραγματικό ενδιαφέρον του καταναλωτή δεν στρέφεται βεβαίως προς αυτή την κατεύθυνση.

Η αρχική γνωμοδότηση — και η τροπολογία αυτή το υιοθετεί — εξεδήλωνε ωστόσο κατανόηση (3.8) για την κατάσταση που επικρατεί σε ορισμένα κράτη μέλη, και συνεπώς δεν αντιτίθεται στη στάση της Επιτροπής για προσωρινή λύση. (Σε έναν από τους 24 Κανονισμούς που θα ακολουθήσουν, η Επιτροπή θα μπορεί να προβλέψει κάποιες εξαιρέσεις για ορισμένα μοτοποδήλατα. Με την έννοια αυτή, δεν στάθηκε δυνατό να επιτευχθεί στο τμήμα ένας δικαίος συμβιβασμός, εκφράζεται όμως η επιθυμία — κι αυτό ήταν μέσα στις προθέσεις της πλειοψηφίας της ομάδας μελέτης — να επιτευχθεί αυτό στην κατάλληλη στιγμή.)

Φαίνεται, όμως, τελείως λογικό να μη συμφωνεί κανείς με τη δυνατότητα καθιέρωσης υποκατηγορίας (άρθρο 14) εκεί που δεν προβλέπεται.

Τα μελλοντικά χρόνια θα χαρακτηρισθούν από αυξανόμενη ανταγωνιστικότητα, εσωτερική και εξωτερική.

Η ανταγωνιστικότητα επιτυγχάνεται, στο επίπεδο του κόστους, μόνο αν οι ποσότητες είναι επαρκείς και εάν η αγορά είναι ομοιογενής. Στην Ιαπωνία αυτές οι προϋποθέσεις εκπληρώνονται πλήρως. Ένας ενδεχόμενος κατακερματισμός της αγοράς στην Ευρώπη θα εξασθενήσει την κοινοτική βιομηχανία, η οποία σήμερα διαθέτει προσωπικό 190 000 άτομα με 50 εγκαταστάσεις κατασκευής και συναρμολόγησης.

Η εναρμόνιση, την οποία δικαιολογημένα επιδιώκει η Επιτροπή, δεν μπορεί να προχωρήσει σε αντίθεση με τα οικονομικά και κοινωνικά συμφέροντα που κυριαρχούν στην Κοινότητα.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 37, ψήφοι κατά: 61, αποχές: 5.

Οι ακόλουθοι σύμβουλοι παρόντες ή αντιπροσωπευόμενοι ψήφισαν υπέρ της τροπολογίας:

Abejon Resa, Andrade, Arena, Bagliano, Beltrami, Bento Gonçalves, Bernabei, Cal, Cassina, Cavaleiro Brandao, Colombo, Decaillon, D'Elia, Forgas i Cabrera, Frandi, Freeman, Frerichs, Gaffron, Γιατράς, Giesecke, Gomez Martinez, Gottero, Liverani, Löw, Machado Von Tschusi, Margalef Masia, Pellarini, Petersen, Robinson, Romoli, Sala, Santillan Cabeza, Silva, Solari, Velasco Mancebo, Vidal, Zufiaur Narvaiza.

Οι ακόλουθοι σύμβουλοι, παρόντες ή αντιπροσωπευόμενοι, ψήφισαν κατά της τροπολογίας:

Barrow, Beale, Berns, Bleser, Boisseree, Μπρεδήμα-Σαββοπούλου, Chevalier, Christie, Connellan, van Dam, Delorozoy, de Tavernier, van Dijk, Donck, Δούβης, Draijer, Dunkel, Elstner, Etty, Eulen, Gardner, Ghigonis, Giacomelli, Groben, Hagen, Hilken, Hovgaard Jakobsen, Jaschick, de Knegt, Lappas, Larsen, Little, Lustenhouwer, Maddocks, Mayayo Bello, McGarry, Meyer-Horn, Mobbs, Moreland, Morris, Muniz Guardado, Nielsen B., Nielsen P., Nierhaus, Noordwal, Ovide Etienne, Pardon, Παυλόπουλος, Πετρόπουλος, Pricolo, Quevedo Rojo, Sauwens, Schmidt, Schnieders, von Schwerin, Smith, Stokkers, Tukker, Wagenmans, Whitworth, Wick.

Απέσχον οι ακόλουθοι παρόντες ή αντιπροσωπευόμενοι, σύμβουλοι:

Black, Καζάκης, Laur, Pearson, Tixier.

Σελίδα 3, σημείο 3

Να συμπληρωθεί η παράγραφος 3 με το ακόλουθο κείμενο:

«Εξάλλου, για τα μοτοποδήλατα χαμηλών αποδόσεων — συμπεριλαμβανομένων και όσων αποτελούνται από κανονικό σκελετό ποδηλάτου με βοηθητικό κινητήρα — η ΟΚΕ συνιστά, εκτός από τον καθορισμό ενός ελαχίστου ορίου ασφαλείας, να μετριάσθει η αυστηρότητα των προδιαγραφών λαμβανομένων υπόψη των τεχνικών χαρακτηριστικών του συγκεκριμένου τύπου οχήματος.»

Αιτιολογία

Σε περίπτωση αποκατάστασης της αρχικής γνωμοδότησης — όπως προτάθηκε από την ομάδα μελέτης στο τμήμα βιομηχανίας — η εν λόγω τροπολογία αποβλέπει στο να ληφθούν υπόψη οι παρατηρήσεις ορισμένων συμβούλων, χωρίς ωστόσο να θίγεται η δομή και η ανάπτυξη της γνωμοδότησης.

Έτσι η γνωμοδότηση αρτιώνεται και ταυτόχρονα διατηρεί μια λογική ισορροπία καθώς και την παραδοσιακή αντικειμενικότητα της ΟΚΕ.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 31, ψήφοι κατά: 36, αποχές: 17.

Γνωμοδότηση για τις μονογονικές οικογένειες

(92/C 14/14)

Στις 25 Απριλίου 1991 και σύμφωνα με τις διατάξεις της τετάρτης παραγράφου του άρθρου 20 του Εσωτερικού της Κανονισμού, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να εκπονήσει γνωμοδότηση για τις μονογονικές οικογένειες.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτιστικών θεμάτων στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των εργασιών της ΟΚΕ υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 11 Οκτωβρίου 1991, με βάση την εισηγητική έκθεση της κ. Slirman.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατά τη 290ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 31ης Οκτωβρίου 1991), υιοθέτησε κατά πλειοψηφία και με 2 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ιδιαίτερα στις βόρειες χώρες παρατηρήθηκε αύξηση του αριθμού των μονογονικών οικογενειών. Καμία χώρα δεν έχει προβλέψει συνεκτική στρατηγική ή πολιτική-πλαίσιο για τις μονογονικές οικογένειες. Στην καλύτερη περίπτωση εγκρίθηκαν δέσμες ειδικών μέτρων προκειμένου να αντιμετωπισθεί η αύξησή τους, ενώ υπήρξε μεγάλη απροθυμία για λήψη μέτρων που ενδεχομένως δημιουργούσαν την εντύπωση ότι συνέβαλαν στη περαιτέρω αύξηση του αριθμού των μονογονικών οικογενειών, με την ελπίδα ότι η τάση θα αντιστραφεί. Η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι οι μονογονικές οικογένειες, ως ομάδα, βρίσκονται σήμερα σε μειονεκτική θέση και ότι υπάρχει κίνδυνος αποκλεισμού τους από την κοινωνία. Είναι της γνώμης επίσης ότι πρέπει να αναληφθεί δράση εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας προκειμένου να εξετασθούν τα προβλήματα των εν λόγω οικογενειών στο γενικότερο πλαίσιο στο οποίο ήδη παρέχονται ίσες ευκαιρίες και προβλέπονται οικογενειακές πολιτικές και προγράμματα με στόχο την εξασφάλιση της πρόσβασης των μονογονικών οικογενειών και των παιδιών τους σε αυτά. Η πολιτική των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων είναι επιβεβλημένο να στηρίζεται στην αρχή ότι όλες οι οικογένειες πρέπει να έχουν ίσες ευκαιρίες κοινωνικής ενσωμάτωσης, αφού πρώτα εκτιμηθούν οι ανάγκες σε δημόσιες επενδύσεις ανάλογα με τους ιδιωτικούς οικονομικούς και λοιπούς πόρους των οικογενειών.

1.2. Μία έκθεση που εκπονήθηκε για την Επιτροπή τον Ιανουάριο του 1989 κατέληγε στο συμπέρασμα ότι σε γενικές γραμμές είναι δύσκολο να συγκριθεί ο αριθμός των μονογονικών οικογενειών στα κράτη μέλη επειδή κάθε κράτος μέλος χρησιμοποιεί διαφορετικά κριτήρια τα οποία διαφέρουν από το μέτρο που δίδεται κατωτέρω⁽¹⁾. Ωστόσο, το ποσοστό των μονογονικών οικογενειών μεταξύ των οικογενειών με παιδιά είναι, κατά προσέγγιση, το ακόλουθο:

14 %	Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο
12-13 %	Γερμανία ⁽²⁾ , Γαλλία
10-12 %	Βέλγιο, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες
5-10 %	Ισπανία, Ιρλανδία, Πορτογαλία
5 %	Ελλάδα

1.3. Η έκθεση κατέληγε, με επιφύλαξη, στο συμπέρασμα ότι τουλάχιστον το 10% των οικογενειών με παιδιά στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα αποτελείται από μονογονικές οικογένειες. Σήμερα, ο αριθμός αυτός αποτελεί πλέον παρελθόν και υποθέτουμε ότι θα έχει αυξηθεί τα τελευταία πέντε χρόνια.

2. Τάσεις

2.1. Η μεγάλη αύξηση των μονογονικών οικογενειών προήλθε από διαστάσεις ζευγών ή διαζύγια και όχι από εξώγαμες γεννήσεις. Παρόλο που κατά τα τελευταία είκοσι χρόνια αυξήθηκαν οι εξώγαμες γεννήσεις, υπάρχουν στοιχεία ότι πολλά παιδιά γεννήθηκαν από ζευγάρια που συγκατοικούσαν. Συνεπώς, τα στατιστικά αυτά στοιχεία πρέπει να χρησιμοποιούνται με προσοχή. Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση μεταξύ των εξώγαμων γεννήσεων και των μονογονικών οικογενειών, καθώς σημαντικός αριθμός από τις υπό εξέταση οικογένειες αποτελούνται από δύο γονείς που έχουν αποφασίσει να μη συνάψουν γάμο.

Εξώγαμες γεννήσεις (*)

Χώρα	1960	1970	1980	1989
Βέλγιο	2,1	2,8	4,1	11,0
Δανία	7,8	11,0	33,2	45,0
Γαλλία	6,1	6,8	11,4	28,4
Γερμανία	6,3	5,5	7,6	10,3
Ελλάδα	1,2	1,1	1,5	2,1
Ιρλανδία	1,6	2,7	5,0	12,6
Ιταλία	2,4	2,2	4,3	6,1
Λουξεμβούργο	2,0	4,0	6,0	11,8
Ολλανδία	1,4	2,1	4,1	10,7
Πορτογαλία	9,5	7,3	9,2	14,5
Ηνωμένο Βασίλειο	5,2	8,0	11,5	26,6
Ισπανία	2,3	1,4	3,9	10,0

(*) Εξώγαμες γεννήσεις ως ποσοστό του συνόλου των γεννήσεων ζωντανών νεογνών.

Πηγή: EUROSTAT Δημογραφική Στατιστική 1989.

(1) Ως μονογονική οικογένεια νοείται ένας γονέας που ζει χωρίς σύντροφο, με ανύπανδρα τέκνα είτε μόνος του είτε μαζί με άλλους.

(2) Στατιστικά στοιχεία για την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

2.2. Παρά τις επιμέρους αποκλίσεις που παρατηρούνται μεταξύ των στατιστικών στοιχείων των κρατών μελών η

έκθεση των ΕΚ καταλήγει αναφέροντας ότι μπορούν να εξαχθούν ορισμένα γενικά συμπεράσματα σχετικά με τις μονογονικές οικογένειες:

- Η συντριπτική πλειοψηφία αποτελείται από γυναίκες,
- Η κατηγορία των ανύπαντρων είναι η μικρότερη. Η μεγαλύτερη κατηγορία αποτελείται από διαζευγμένα άτομα ή από άτομα εν διαστάσει,
- Πολύ λίγα άτομα είναι ηλικίας κάτω των 25 ετών,
- Τα εν λόγω άτομα έχουν λιγότερα παιδιά από ό,τι τα ζευγάρια. Τα περισσότερα έχουν μόνο ένα παιδί,
- Κατά μέσο όρο τα παιδιά τους είναι μεγαλύτερης ηλικίας από ό,τι αυτά των διγονικών οικογενειών,
- Οι περισσότερες μονογονικές οικογένειες ζουν μόνες τους,
- Οι περισσότερες από το ήμισυ εξ αυτών παύουν να τελούν υπό το «καθεστώς των μονογονικών οικογενειών» εντός 5 ετών⁽¹⁾.

3. Διάφορα θέματα

3.1. Οικογενειακό εισόδημα

3.1.1. Το εισόδημα των μονογονικών οικογενειών είναι κατά κανόνα χαμηλότερο από ό,τι το εισόδημα των διγονικών οικογενειών. Η Ευρωπαϊκή Γενική Έρευνα του 1987 διαπίστωσε ότι το 45% των μόνων γονέων ανήκουν στις κατώτατες κατηγορίες εισοδήματος, και πολλοί από αυτούς κατατάσσονται κάτω από το όριο φτώχειας. Από την Έρευνα Εισοδηματικών Στοιχείων του Λουξεμβούργου προκύπτει ότι οι μονογονικές οικογένειες διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να πτωχεύσουν σε σύγκριση με τα ζευγάρια με παιδιά.

3.1.2. Τα έξοδα διατροφής που καταβάλλουν οι απόντες γονείς για τα παιδιά τους αποτελούν τη σημαντικότερη πηγή εισοδήματος μόνο για το 10% των μονογονικών οικογενειών. Στα περισσότερα κράτη μέλη, όπου προβλέπονται έξοδα διατροφής, όταν προβλέπονται δεν επαρκούν για τις δαπάνες των παιδιών και συνήθως δεν αποτελούν ασφαλή πηγή εισοδήματος. Στις περιπτώσεις που γίνεται προσφυγή στο δικαστήριο προκειμένου να καταβληθούν τα έξοδα διατροφής συχνά παρατηρούνται καθυστερήσεις στην καταβολή τους. Πολλές χώρες μέλη των ΕΚ εκφράζουν την ανησυχία τους για τη μικρή συμβολή των εξόδων διατροφής για τα παιδιά στο εισόδημα της μονογονικής οικογένειας και λαμβάνουν μέτρα για να την αυξήσουν. Βασικός λόγος της ανάπτυξης τέτοιων πολιτικών είναι το αυξανόμενο κόστος που αντιπροσωπεύει μία μονογονική οικογένεια για τις δημόσιες δαπάνες, και η όλο και μεγαλύτερη συνειδητοποίηση ότι πρέπει να αυξηθεί η ιδιωτική γονική συνεισφορά στο οικογενειακό εισόδημα.

3.1.3. Οι σημαντικότερες πηγές εισοδήματος είναι τα κρατικά επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας και/ή οι μισθοί που προέρχονται από απασχόληση. Στις περισσότερες χώρες προβλέπεται κάποια μορφή επιδομάτων κοινωνικής πρόνοιας, αλλά το ύψος των επιδομάτων, ως ποσοστό επί του οικογε-

νιακού εισοδήματος, διαφέρει σε μεγάλο βαθμό. Σε ορισμένες χώρες τα επιδόματα διαδραματίζουν δευτερεύοντα ρόλο, σε άλλες είναι μικρότερα από τα εισοδήματα εξ εργασίας αλλά παραμένουν σημαντικά και σε άλλες αποτελούν τη σημαντικότερη πηγή εισοδήματος. Ορισμένες χώρες παρέχουν και συνδυασμένα επιδόματα για την κάλυψη και άλλων δαπανών, όπως η στέγαση εν όλω ή εν μέρει. Στις περιπτώσεις που έχουν καθιερωθεί επιδόματα πρόνοιας διαπιστώνεται ότι αυτά συχνά παγιδεύουν τους μόνους γονείς στην ανεργία και σε επίπεδο στοιχειώδους επιβίωσης. Αυτό γίνεται επειδή το επίδομα αφαιρείται καθώς αυξάνεται το εισόδημα που αποκτήθηκε από εργασία, με αποτέλεσμα την απώλεια των άλλων σχετικών επιδομάτων για την κατοικία και τις σχετικές δαπάνες τα οποία δεν μπορεί να καλύψει το εισόδημα. Οι μισθοί των γυναικών είναι κατά πολύ χαμηλότεροι από ό,τι αυτοί των ανδρών και τα έξοδα για τη φροντίδα των παιδιών αποτελούν μία σημαντική δαπάνη για τα νοικοκυριά των μονογονικών οικογενειών και ως εκ τούτου συχνά οι μόνιμοι γονείς βρίσκονται σε χειρότερη οικονομική κατάσταση όταν εργάζονται από ό,τι στην περίπτωση που επωφελούνται των επιδομάτων.

3.1.4. Τα οικογενειακά επιδόματα που καταβάλλονται πριν από τη γέννηση δεν ενισχύουν οικονομικά το μόνο γονέα, που έχει λιγότερα παιδιά από ό,τι τα ζευγάρια.

3.1.5. Η μόνη χώρα που έχει προβλέψει ειδικά επιδόματα για τους μόνους γονείς είναι η Γαλλία με το Επίδομα Μόνου Γονέα (API) που καταβάλλεται στους γονείς με παιδιά ηλικίας κάτω των τριών ετών ή για ένα ολόκληρο έτος από τότε που έγιναν μόνιμοι γονείς. Σε άλλες χώρες καταβάλλονται περιορισμένα επιδόματα για τους μόνους γονείς. Ορισμένες χώρες παρέχουν ειδικές φορολογικές διευκολύνσεις στους μόνους γονείς, που ενισχύουν όσους έχουν εισοδήματα από μισθούς άνω του φορολογικού ορίου.

3.1.6. Τα συστήματα επιδομάτων ορισμένων κρατών μελών λαμβάνουν ως δεδομένο ότι οι μόνιμοι γονείς θα παραμείνουν εκτός της αγοράς εργασίας καθόσο διάστημα έχουν παιδιά που εξαρτώνται από αυτούς, ενώ άλλα συστήματα προβλέπουν μόνο περιορισμένη παραμονή εκτός του εργατικού δυναμικού.

3.2. Απασχόληση

3.2.1. Το ποσοστό των μόνων γονέων που εργάζονται ποικίλλει αισθητά από χώρα σε χώρα: για τις μόνες μητέρες το ποσοστό αυτό κυμαίνεται από λιγότερο του 25% έως πλέον του 75%. Σε έξι χώρες είναι συνηθέστερο να εργάζεται μια μητέρα που μεγαλώνει μόνη τα παιδιά της από μια μητέρα που ζει τη ζωή του ζεύγους και σε τρεις χώρες συμβαίνει το αντίθετο. Η μεγάλη αυτή διαφορά ως προς την απασχόληση οφείλεται στην αλληλεπίδραση των επιδομάτων κοινωνικής πρόνοιας με τις δυνατότητες εκπαίδευσης και απασχόλησης και την πρόσβαση σε βρεφονηπιακούς σταθμούς. Ορισμένες χώρες υιοθετούν μια καταναγκαστική προσέγγιση ως προς την είσοδο στην αγορά εργασίας παρέχοντας π.χ. κοινωνικά επιδόματα για καθορισμένα χρονικά διαστήματα, χωρίς όμως να συνοδεύονται από άλλα θετικά μέτρα ως προς τα άλλα στοιχεία στα πλαίσια μιας ευνοϊκής στρατηγικής για την απασχόληση. Σε γενικές γραμμές, ωστόσο, το ποσοστό απασχόλησης των μόνων μητέρων είναι χαμηλότερο από το αντί-

⁽¹⁾ Η αλλαγή του καθεστώτος της μονογονικής οικογένειας γίνεται συνήθως μέσω γάμου ή νέου γάμου, αλλά δεδομένου ότι τα περισσότερα άτομα που παντρεύονται για δεύτερη φορά χωρίζουν συχνότερα και ειδικότερα εκείνα που ο πρώτος τους γάμος είχε καταλήξει σε διαζύγιο, σημαντικό μέρος εξ αυτών επανέρχεται στο καθεστώς της μονογονικής οικογένειας κατά την περίοδο που τα παιδιά τους εξαρτώνται ακόμη από αυτά.

στοιχο των μόνων πατέρων. Οι εργαζόμενες μόνες μητέρες απασχολούνται περισσότερες ώρες από τις άλλες εργαζόμενες μητέρες αλλά είναι μάλλον ασύνηθες να εργάζονται τόσο οι έγγαμες όσο και οι μόνες μητέρες αν έχουν ένα παιδί πολύ μικρής ηλικίας. Οι μέσες αποδοχές των εργαζομένων μόνων γονέων είναι χαμηλότερες όχι μόνο από τις μέσες αποδοχές ενός ζεύγους με παιδιά στο οποίο εργάζονται και οι δύο γονείς αλλά και από τις αποδοχές ενός ζεύγους με παιδιά στο οποίο εργάζεται μόνο ο ένας γονέας. Συνήθως, οι εργαζόμενοι μόνιμοι γονείς έχουν χαμηλές απολαβές, παρόλο που μεταξύ τους συγκαταλέγονται πολλές γυναίκες με γενική εκπαίδευση ή με επαγγελματικά προσόντα. Περαιτέρω μεγάλος αριθμός μόνων γονέων υποχρεώνεται να εργάζεται κατ' οίκον επειδή το κόστος για τη φύλαξη των παιδιών δεν είναι χαμηλό, ενώ παράλληλα ελλείπει η προστασία όσον αφορά την απασχόλησή του. Ο στόχος της εξεύρεσης απασχόλησης στους μόνους γονείς απαιτεί την ύπαρξη καλώς αμειβόμενων ευκαιριών απασχόλησης που θα προκύψουν χάρη σε ικανοποιητική επαγγελματική εκπαίδευση και στρατηγικές που θα εξασφαλίσουν ίσες ευκαιρίες πρόσβασης σε τομείς απασχόλησης που ανήκουν κατά παράδοση στους άνδρες.

3.3. Μέρμνα για τα παιδιά

3.3.1. Το επίπεδο της υποδομής για τη φροντίδα του παιδιού που έχει στη διάθεσή του ο μόνος γονέας είναι καθοριστικό για τη δημιουργία των δυνατοτήτων εκείνων που θα του επιτρέψουν να αποφύγει την απομόνωση, να αναπτύξει τις γονικές ικανότητες, να καταρτισθεί για καλύτερα πληρωμένες θέσεις απασχόλησης και να εισέλθει στην αγορά εργασίας. Οι διαφορές που παρατηρούνται στις χώρες των ΕΚ όσον αφορά το επίπεδο της υποδομής για τη φροντίδα του παιδιού έχουν εξετασθεί ικανοποιητικώς, αλλά είναι επίσης σαφές ότι όλες οι μορφές ενίσχυσης προς τις μονογονικές οικογένειες προϋποθέτουν σημαντική βελτίωση των δυνατοτήτων πρόσβασης στην υποδομή για τη φροντίδα του παιδιού τόσο από πλευράς χώρου όσο και κόστους, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται ευέλικτα τόσο στις ανάγκες των εργαζομένων γονέων, όσο και στην ανάγκη των παιδιών για κοινωνική και πνευματική ανάπτυξη.

3.4. Στέγαση

3.4.1. Οι μονογονικές οικογένειες συγκριτικά με τις διγονικές συνήθως δεν έχουν ιδιόκτητες κατοικίες. Στο Βέλγιο το 32% των μονογονικών οικογενειών σε σύγκριση με το 66% των διγονικών, στη Δανία 1 στις 3 σε σύγκριση με 4 στις 5, στη Γερμανία 22% σε σύγκριση με το 53%, στη Γαλλία 17% σε σύγκριση με το 24%, στις Κάτω Χώρες 15% σε σύγκριση με το 59% και στο Ηνωμένο Βασίλειο το 29% σε σύγκριση με το 67%. Σε ορισμένες χώρες οι μονογονικές οικογένειες κατοικούν συνήθως στον λιγότερο επιθυμητό δημόσιο ή κοινωνικό τομέα κατοικιών και σε εργατικές κατοικίες στις λιγότερο επιθυμητές περιοχές των πόλεων. Πολλές μονογονικές οικογένειες κινδυνεύουν να μείνουν άστεγες όταν οι σχέσεις μεταξύ συντρόφων διακόπτονται. Ένα πρόγραμμα κατασκευής ικανοποιητικών οικογενειακών κοινωνικών κατοικιών θα συνέβαλε, σε μεγάλο βαθμό, στην αντιμετώπιση των εν λόγω προβλημάτων.

3.5. Εθνική καταγωγή και καθεστώς μετανάστη

3.5.1. Στο Ηνωμένο Βασίλειο το 6% των μονογονικών οικογενειών προέρχεται από εθνικές μειονότητες και συγκεκριμένα το 5% από μόνους γονείς που κατάγονται από την Αφρική ή την Καραϊβική και το 1% από μόνους γονείς που κατάγονται από την Ασία. Ωστόσο, διαφορετικά πολιτιστικά

πρότυπα διαπιστώνονται και μεταξύ των κοινοτήτων της Αφρικής και της Καραϊβικής, όπου το 42,6% του συνόλου των οικογενειών με παιδιά αποτελείται από μονογονικές οικογένειες. Ο αριθμός των μονογονικών οικογενειών που προέρχονται από εθνικές μειονότητες είναι μάλλον μικρός αλλά τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν είναι έως ένα βαθμό διαφορετικά ή επιπρόσθετα. Π.χ. οι μόνες μητέρες που προέρχονται από την Αφρική ή την Καραϊβική συχνά έχουν μεγαλύτερη οικογενειακή υποστήριξη, ενώ έχουν να αντιμετωπίσουν το επιπρόσθετο πρόβλημα των φυλετικών διακρίσεων. Σε ορισμένες περιπτώσεις η ευρύτερη αυτή οικογενειακή δομή μπορεί να οδηγήσει σε διακρίσεις όσον αφορά την πρόσβαση σε δημόσιες ενισχύσεις. Υπάρχουν ενδείξεις ότι η διαφορετική αυτή οικογενειακή δομή χρησιμοποιείται αδικαιολόγητα ως πρόσχημα για να αποκλείονται οι γονείς από τα λιγοστά επιδόματα για τη μέριμνα των παιδιών. Τα προβλήματα για τις μη αγγλόφωνες μητέρες που προέρχονται από την Ασία μπορεί να είναι πολύ έντονα, ιδίως όταν η εν λόγω μητέρα δεν σεβάστηκε τον κώδικα της κοινότητάς της και έχει απορριφθεί από την ίδια την οικογένειά της. Σε άλλα μέρη της Ευρώπης τα προβλήματα δεν είναι παρόμοια με αυτά που αντιμετωπίζουν οι πολίτες των κρατών μελών, αλλά περισσότερο προβλήματα ομάδων μεταναστών που δεν απολαμβάνουν των δικαιωμάτων της ιθαγένειας.

3.6. Προβλήματα νέων μητέρων

3.6.1. Οι νέες ανύπαντρες μητέρες αποτελούν τη μικρότερη κατηγορία των μόνων γονέων που είναι επικεφαλής νοικοκυριών και αντιμετωπίζουν ειδικά προβλήματα. Αυτό συμβαίνει ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που η μητέρα δεν έχει τελειώσει τις βασικές της σπουδές ή δεν έχει αποκτήσει επαγγελματικά προσόντα. Πράγματι, παρατηρείται με ανησυχία ότι οι νέες γυναίκες που διαθέτουν επαγγελματικά προσόντα τείνουν να εδραϊστούν πρώτα την επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εν συνεχεία να αποκτούν παιδιά, ενώ οι νέες γυναίκες με λιγότερα ακαδημαϊκά ή επαγγελματικά προσόντα συνήθως αποκτούν νεότερες παιδιά, ως διαβατήριο στην ενηλικίωση και έχουν λιγότερες επιλογές όσον αφορά την προσφορά θέσεων απασχόλησης, δεδομένης της γενικής έλλειψης ευκαιριών για τις νέες γυναίκες.

4. Πιθανές στρατηγικές

4.1. Στο πλαίσιο μιας πιο ολοκληρωμένης προσέγγισης της πολιτικής των ΕΚ, πρέπει να αντιμετωπισθεί η έλλειψη συνοχής που παρατηρείται κατά τη διαμόρφωση της πολιτικής έναντι των μονογονικών οικογενειών. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι οι μονογονικές οικογένειες αποτελούν μία μειονεκτούσα κατηγορία οικογενειών και ως τέτοια έχουν ειδικές ανάγκες. Αλλά ομοίως η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι στόχος οποιασδήποτε δράσης πρέπει να είναι να προαγάγει την πρόσβαση τους στην καθημερινή ζωή της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την εξέταση των ειδικών αναγκών των μονογονικών οικογενειών όσον αφορά την πρόσβασή τους στις υφιστάμενες ίσες ευκαιρίες και στα οικογενειακά προγράμματα και, με την παροχή πρόσθετης ενίσχυσης στις μονογονικές οικογένειες προκειμένου να συμμετάσχουν. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι σε πολλές μεγάλες πόλεις η αναζωπύρωση της οικονομικής μεγέθυνσης και ανάπτυξης προϋποθέτει την οικονομική δραστηριοποίηση των επικεφαλής των νοικοκυριών των μονογονικών οικογενειών.

4.2. Οι στρατηγικές υπέρ των μονογονικών οικογενειών πρέπει να έχουν ως αρχή να αφήνουν τους μόνους γονείς να αποφασίζουν αν θέλουν να εργασθούν, αλλά με την προοπτική

ότι οι μόνοι γονείς θα επιλέγουν όλο και περισσότερο να εργάζονται. Η ΟΚΕ φρονεί ότι δεν είναι ενδεδειγμένο να επιβάλλεται στους μόνους γονείς η ένταξή τους στην αγορά εργασίας κατά τη χρονική εκείνη περίοδο που γίνονται μόνοι γονείς λόγω του ότι πρέπει πρώτα να προσαρμοσθούν στο ρόλο τους ως μόνοι γονείς πριν αναλάβουν το ρόλο του οικονομικού στηρίγματος της οικογένειας. Πολλοί μόνοι γονείς και τα παιδιά τους περνούν περίοδο ψυχικού τραυματισμού κατά την αρχική φάση της ζωής τους ως μονογονική οικογένεια. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι δεν είναι καλό για τα παιδιά να εξαναγκάζονται οι γονείς να εργάζονται στις περιπτώσεις που αυτό μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την οικογενειακή σταθερότητα.

4.3. Προκειμένου να επιτευχθούν ίσες ευκαιρίες ένταξης στις μονογονικές οικογένειες πρέπει να ακολουθηθούν οι εξής στρατηγικές:

- Μία γενική κοινωνική πολιτική που θα επιτρέπει στους μόνους γονείς, που έχουν προτιμήσει να μείνουν σπίτι για ορισμένη περίοδο, να επανενταχθούν στον επαγγελματικό βίο, δίδοντάς τους προτεραιότητα για τη συμμετοχή τους σε εκπαιδευτικά προγράμματα για τη βελτίωση των προσόντων τους,
- Την τροποποίηση των διατάξεων του συστήματος κοινωνικών παροχών οι οποίες περιέχουν αντικίνητρα για τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας,
- Κρατική παρέμβαση για την υποχρεωτική τακτή καταβολή λογικού επιπέδου εξόδων διατροφής για τα παιδιά ώστε να εξασφαλισθεί ότι πραγματοποιείται η ιδιωτική γονική συμβολή για την εκπαίδευση των παιδιών,
- Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα πρέπει να εξασφαλίσει ότι η νομοθεσία που προβλέπεται για την αμοιβαία εφαρμογή των καθεστώτων που διέπουν τα έξοδα διατροφής, εντός των κρατών μελών, θα εκσυγχρονισθεί και θα γίνει πιο αποτελεσματική,
- Στρατηγική στέγασης που θα λαμβάνει υπόψη την επιπρόσθετη πιεστική ανάγκη για καλής ποιότητας κοινωνική κατοικία που δημιουργείται από τις διαστάσεις ζευγών και τα διαζύγια,
- Πρόσβαση στους χώρους μέριμνας για τα παιδιά, που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες τόσο του γονέα όσο και του παιδιού, ανάλογα με την οικονομική κατάσταση κάθε οικογένειας,
- Ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στα προγράμματα εκπαιδευτικής και επαγγελματικής κατάρτισης λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη του μόνου ατόμου, που εργάζεται για να θρέψει την οικογένεια, να βελτιώσει τις αποδοχές του,
- Θέσπιση κατάλληλων φορολογικών διευκολύνσεων που να βοηθούν το μόνο γονέα στην εργασία και κατάργηση των υφιστάμενων εκείνων διευκολύνσεων που προκαλούν διακρίσεις εις βάρος των μόνων γονέων,
- Ίσες ευκαιρίες για την απόκτηση οικογενειακού εισοδήματος που συνίσταται σε αποδοχές, σε υπηρεσίες αρωγής προς την οικογενειακή ζωή και τα παιδιά και ίσες ευκαιρίες πρόσβασης σε ένα σύστημα ευεργετημάτων που να αντισταθμίζει την επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης της οικογένειας,
- Υποστήριξη και βελτίωση των υπηρεσιών εκείνων που παρέχουν πληροφορίες, συμβουλές και κατάρτιση στους μόνους γονείς στο πλαίσιο των νομικών, επαγγελματικών και κοινωνικών συστημάτων πρόνοιας.

Βρυξέλλες, 31 Οκτωβρίου 1991.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
François STAEDLIN

Γνωμοδότηση σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής: προς μία ενιαία αγορά στον τομέα της διανομής — Το εσωτερικό εμπόριο στην Κοινότητα, ο εμπορικός τομέας και η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς

(92/C 14/15)

Στις 16 Απριλίου 1991 και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την παραπάνω ανακοίνωση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 9 Οκτωβρίου 1991 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Paulo Andrade.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατά τη 290ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 31ης Οκτωβρίου 1991), υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Σύνοψη των βασικών αρχών

1.1. Στόχος της ανακοίνωσης είναι να χαράξει τις κύριες κατευθύνσεις ενός προγράμματος εργασίας που θα προωθήσει η Κοινότητα, που έχει επίγνωση της έλλειψης αναλύσεων σχετικά με την κατάσταση στον τομέα της διανομής στην Ευρώπη ενώ, αφιερώνει το εισαγωγικό μέρος σε μια σύντομη περιγραφή του θέματος.

1.2. Για το έγγραφο της Επιτροπής πρέπει να γίνουν οι κατωτέρω παρατηρήσεις:

- η αναγνώριση των υφισταμένων διαφορετικών καταστάσεων στο κοινοτικό πλαίσιο και οι σημαντικές διαφορές στις εμπορικές δομές των κρατών μελών,
- η διαπίστωση των μεγάλων αλλαγών που πραγματοποιήθηκαν, τις τελευταίες δεκαετίες στον τομέα και αποτελούν μια πραγματική διαρθρωτική επανάσταση,
- η μεταβολή του ρόλου του εμπορίου στη διάρθρωση της οικονομίας, πράγμα που βρίσκεται στη βάση των μεταρρυθμίσεων που πραγματοποιήθηκαν: το εμπόριο δεν είναι πλέον ένα «παθητικό» στοιχείο αλλά μετατράπηκε σε θεμέλιο της οικονομικής διαδικασίας και σε δυναμικό πόλο της ευρωπαϊκής αγοράς,
- η διαπίστωση του χαμηλού επιπέδου διεθνοποίησης των δραστηριοτήτων διανομής, οι οποίες σε έντονο βαθμό ασκούνται, ακόμη και από τις μεγάλες ευρωπαϊκές εμπορικές εταιρείες, στο χώρο ενός μόνο κράτους μέλους. Αναγνωρίζεται ο μεγάλος βαθμός αποτυχίας των πρωτοβουλιών διεθνοποίησης των εμπορικών εταιρειών.

1.3. Στη συνέχεια το έγγραφο εξετάζει το πρόγραμμα εργασίας, στο οποίο πέραν της εξαγγελίας συγκεκριμένων δράσεων για την προώθηση του θέματος στο νομοθετικό πλαίσιο ή των κοινοτικών πολιτικών για την εξάλειψη των εμποδίων στην ενιαία αγορά διανομής, υπογραμμίζει ιδιαίτερες τις μελέτες για την καλύτερη γνώση του ρόλου της διανομής στην ευρωπαϊκή οικονομία και ειδικότερα σε ό,τι αφορά τη διεθνοποίηση του τομέα που συνδέεται με την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς.

1.4. Στο έγγραφο συνεπώς διατυπώνεται η άποψη ότι ο άμεσος παρεμβατικός ρόλος της Κοινότητας πρέπει να είναι συμπληρωματικός και να ενισχύει την ενημέρωση των επιχειρήσεων, η δε ρυθμιστική της δράση να περιορισθεί στη φροντίδα όπως το νομοθετικό πλαίσιο μη θέτει εμπόδια στη διαδικασία διεθνοποίησης.

1.5. Συγκεκριμένα το έγγραφο της Επιτροπής αναφέρει τα παρακάτω για το πρόγραμμα εργασίας:

1.6. Για τις μεθόδους εργασίας

1.6.1. Υιοθετήθηκε η αρχή ότι χρειάζεται, με βάση το πρόγραμμα που θα εφαρμοσθεί, να δημιουργηθεί ένα κλίμα συνεννόησης και διαλόγου. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η ανάπτυξη του προγράμματος θα πραγματοποιηθεί μέσω διαβουλεύσεων με τους οικονομικούς επιχειρηματίες και με συνεχή διάλογο τόσο με τους κοινωνικούς εταίρους όσο και τους εκπροσώπους των καταναλωτών.

1.7. Για την κατανόηση της εμπορικής δραστηριότητας

1.7.1. Στατιστική πληροφόρηση

1.7.1.1. Αναγνωρίζονται οι τεράστιες δυσκολίες για την κατανόηση της πραγματικότητας στον τομέα, που είναι αποτέλεσμα τόσο της έλλειψης όσο και της ποιότητας των υπαρχόντων ποσοτικών δεδομένων (σχετική απόδειξη αποτελεί η διαφορά που υπάρχει και η έλλειψη ενημέρωσης των περισσότερων πληροφοριών του παραρτήματος).

1.7.1.2. Γίνεται ειδική αναφορά στο γεγονός ότι πολλές χώρες υιοθέτησαν, σε ποικίλες περιπτώσεις, διαφορετικές έννοιες και ονοματολογίες που εμποδίζουν την εκπόνηση συγκριτικών μελετών. Το γεγονός ότι η πληροφόρηση στο σύνολό της γίνεται με βάση τη διάκριση ανά τομείς παραγωγής, χωρίς να επιτρέπει την εντόπιση των διαφόρων δικτύων διανομής, από τα οποία διέρχονται τα εμπορεύματα, ούτε την κατανόηση της άσκησης της λειτουργίας διανομής του βιομηχανικού τομέα, θεωρείται σοβαρότατος περιορισμός.

1.7.1.3. Για τον τομέα αυτό η έκθεση πληροφορεί ότι η Επιτροπή συγκεκριμενοποίησε ήδη ένα πρόγραμμα δράσης για την ανάπτυξη των στατιστικών δεδομένων στον τομέα των υπηρεσιών.

1.7.2. Το νομικό και ρυθμιστικό πλαίσιο

1.7.2.1. Προετοιμάζεται ήδη μια βάση δεδομένων στον τομέα αυτό, μέσω σύμβασης με ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες. Τα αποτελέσματα των εργασιών θα δημοσιευθούν όπως προβλέπει η ανακοίνωση το πρώτο εξάμηνο του 1991.

1.7.3. Οι διαρθρωτικές εξελίξεις στον τομέα της διανομής

1.7.3.1. Η Επιτροπή προτείνει σχετικά ένα πρόγραμμα μελετών και δίνει προτεραιότητα στους παρακάτω τομείς:

- εξέλιξη του ρόλου του χονδρικού εμπορίου, με ιδιαίτερη έμφαση στη διανομή αγαθών βιομηχανικού εξοπλισμού,
- επίπτωση των νέων τεχνολογιών στο εμπόριο, κυρίως στις πρακτικές και τις μεθόδους διαχείρισης, στις σχέσεις μεταξύ διανομέων και παραγωγών, καθώς και στην ανάπτυξη της νέας διεθνούς αγοράς για τις πωλήσεις εξ αποστάσεως,
- φύση και ρόλος των διαφόρων μορφών συνεταιριστικού εμπορίου [δικαιόχρηση (franchising), όμιλοι αγοράς, αλυσίδες αυτοτελών καταστημάτων].

1.7.4. Η ευαισθητοποίηση των επιχειρήσεων

1.7.4.1. Αναφέρεται η σημασία που έχει η παρέμβαση της Επιτροπής στον τομέα αυτό και η ευαισθητοποίηση των επιχειρήσεων για το νέο πλαίσιο στο οποίο οφείλουν να δραστηριοποιηθούν και για τη διεθνή διάσταση του τομέα. Υπογραμμίζεται ο ρόλος που πρέπει να διαδραματίσουν σχετικά οι αντιπροσωπείες της Επιτροπής στα κράτη μέλη.

1.8. Το νομικό πλαίσιο στον τομέα της διανομής σε κοινοτικό επίπεδο

1.8.1. Η Επιτροπή δίνει συνέχεια στην εγκριθείσα θέση για την αποφυγή υπερβολικών ρυθμίσεων, και υπογραμμίζει ότι η νομοθεσία που θα θεσπισθεί πρέπει να ενταχθεί αποκλειστικά στο στόχο βελτίωσης των συνθηκών πρόσβασης στην ευρωπαϊκή αγορά.

1.8.2. Υποστηρίζεται ότι βάσει του διαλόγου και της συνεννόησης θα προωθηθεί ένα σύστημα αυτορρύθμισης (κώδικες καλής συμπεριφοράς).

1.8.3. Πρέπει ωστόσο να γίνει ειδική αναφορά στις δύο περιπτώσεις που αναφέρονται στο έγγραφο και οι οποίες χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή:

- το ρυθμιστικό πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων,
- οι κανόνες που εφαρμόζονται για τις νέες μορφές διανομής χωρίς την ύπαρξη συνόρων (πώληση εξ αποστάσεως).

1.9. Οι κοινοτικές πολιτικές για την προώθηση της συνοχής και την οικονομική ανάπτυξη

1.9.1. Οργάνωση σε 3 τομείς:

- επαγγελματική κατάρτιση,
- διαρθρωτικά ταμεία,
- προγράμματα τεχνολογικής καινοτομίας.

1.9.2. Το έγγραφο αναφέρεται στα νέα προγράμματα και δράσεις της Κοινότητας που μπορούν να ευνοήσουν το εμπόριο. Υιοθετείται η αρχή της αξιοποίησης και της ενίσχυσης των υφιστάμενων και επομένως δεν εισάγονται στον τομέα αυτό νέες δράσεις.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ επιθυμεί να διατυπώσει τα συγχαρητήριά της για την ποιότητα της ανακοίνωσης για την οποία το Συμβούλιο έλαβε δικαίως απόφαση εφαρμογής και αναγνωρίζει τα σημαντικά κενά που πρέπει να καλύψει ώστε να διαδραματίσει η διανομή το σημαντικό της ρόλο στην ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς. Ατυχώς, οι μελέτες που πραγματοποιήθηκαν είναι ελλιπείς, ασυντόνιστες και δεν επιτρέπουν την εξαγωγή μέχρι τώρα ουσιαστικών ή οριστικών συμπερασμάτων.

2.2. Εξάλλου πρέπει να επαινεθεί το γεγονός ότι είχε ληφθεί μέριμνα, ήδη από την επεξεργασία της, να ακουστούν οι απόψεις των ενδιαφερομένων μερών και ιδίως της Επιτροπής Εμπορίου και Διανομής.

2.3. Η ΟΚΕ ελπίζει ότι το έγγραφο αυτό δεν αποτελεί απλή θεωρητική κατασκευή αλλά ότι θα διατεθούν μελλοντικά, από την Επιτροπή στη ΓΔ XXIII οι αναγκαίοι χρηματοδοτικοί και ανθρώπινοι πόροι για την υλοποίηση των στόχων της ανακοίνωσης που υποβλήθηκε.

2.4. Εκτός από το κυρίως ειπείν πρόγραμμα, η ανακοίνωση περιλαμβάνει ένα σύνολο απόψεων που σκιαγραφούν μια φιλοσοφία στον τομέα που θα θέλαμε να υπογραμμίσουμε:

- η συνηγορία για μεγαλύτερη συμμετοχή των οικονομικών φορέων, των κοινωνικών εταίρων και των εκπροσώπων των καταναλωτών στον καθορισμό των πολιτικών που πρέπει να υιοθετηθούν,
- η αναγνώριση ότι το εμπόριο εδράωσε τη θέση που κατείχε έναντι του ενισχυόμενου ρυθμιστικού ρόλου της αγοράς στη λειτουργία της οικονομίας, πράγμα που οδηγεί σε υποθέσεις για μεγαλύτερες τομεακές αλληλεξαρτήσεις και παραπέμπει σε θεωρίες και πολιτικές οριζόντιου κυρίως χαρακτήρα. Με την έννοια αυτή υποστηρίζεται η μεγαλύτερη σύνδεση του τομέα με τις ήδη υφιστάμενες κοινοτικές πολιτικές,
- η διατύπωση ότι το εμπόριο και η διανομή καταλαμβάνουν μια θέση σε σαφή «καθυστέρηση» σε σύγκριση με τους υπόλοιπους οικονομικούς τομείς, σε ό,τι αφορά την κοινοτική ολοκλήρωση, και ότι οι διαρθρωτικές διαφορές που παρουσιάζουν επιβάλλουν μεγαλύτερη προσπάθεια για την εκτέλεση των προγραμμάτων και των δράσεων για τις εμπορικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ),
- η διαπίστωση ότι χρειάζεται να γίνει μια εξαιρετικά έντονη προσπάθεια σε επίπεδο πληροφόρησης ώστε να βελτιωθεί η κατανόηση σε ό,τι αφορά τον τομέα, κυρίως στο επίπεδο της υπάρχουσας στατιστικής πληροφόρησης,
- η ανάγκη ενθάρρυνσης της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και η συνεπόμενη διασαφήνιση του νομικού της καθορισμού.

2.5. Στα πλαίσια μιας σφαιρικής εκτίμησης του εγγράφου πρέπει να αναφερθούν οι κυριότερες, κατά την ΟΚΕ, αδυναμίες, για τις οποίες πρέπει να γίνουν μεταβολές στη διάρθρωση του κειμένου. Είναι οι παρακάτω:

- οι υποτομείς του χονδρεμπορίου και του λιανεμπορίου επιβάλλεται να αποτελέσουν αντικείμενο του αυτού ουσιαστικού χειρισμού, πράγμα που ευτυχώς δεν συμβαίνει

στην Ανακοίνωση. Στον επιχειρηματικό κόσμο του λιανικού εμπορίου, στον οποίο κυριαρχούν οι ΜΜΕ, ο ρόλος του χονδρικού εμπορίου συνεχίζει να είναι, γενικά, απαραίτητος και λόγω της προνομιακής σύνδεσής του με το διεθνές εμπόριο συμβάλλει στη δυναμική προώθηση της διεθνοποίησης της εμπορικής δραστηριότητας,

- η μεταχείριση που επιφυλάσσεται στην ιδιόμορφη κατάσταση των ΜΜΕ — όταν μάλιστα πρόκειται για έναν τομέα στον οποίο μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων είναι στην πραγματικότητα μικρομονάδες, που βασίζονται σε μια λειτουργική διάρθρωση οικογενειακού χαρακτήρα και με ένα μειωμένο — κατά μέσο όρο — αριθμό εργαζομένων ανά επιχείρηση — μας φαίνεται εκδήλως ανεπαρκής, δεδομένου ότι δεν γίνεται αναφορά του βασικού οικονομικού, κοινωνικού και πολιτιστικού του ρόλου στην Ευρώπη της Κοινής Αγοράς, όπως επίσης δεν γίνεται μνεία των πολιτικών που πρέπει να τις διέπουν,
- η παρουσίαση ενός συνόλου προγραμμάτων—κυρίως για τις νέες τεχνολογίες—δεν συνοδεύεται από ένα σαφή καθορισμό του τρόπου εφαρμογής τους στο εμπόριο. Και αυτό λαμβανομένης κυρίως, υπόψη της σημαντικής διαφοράς που υπάρχει μεταξύ της ικανότητας αφομοίωσης των νέων τεχνολογιών από τις εμπορικές επιχειρήσεις (κυρίως μικρών διαστάσεων) και του καταλόγου ενδεχομένων καινοτομιών,
- δίδεται μικρή προσοχή στο ενδιαφέρον που η Επιτροπή πρέπει να δείξει για την οικονομική και κοινωνική συνοχή,
- η λήθη στην οποία υποβιβάζονται οι κοινωνικές συνέπειες που αναγκαστικά θα προκύψουν λόγω της καθιέρωσης νέων τεχνολογιών,
- μια ατελώς προσέγγιση σχετικά με τα θέματα της επαγγελματικής εκπαίδευσης,
- έστω και αν η πολιτική του ανταγωνισμού καθώς και η κοινωνική πολιτική έχουν οριζόντιο χαρακτήρα δεν μπορούμε να μην αναφερθούμε στη σημασία που έχουν για τον τομέα της διανομής και την περιορισμένη ανάπτυξη που τους γίνεται στο έγγραφο,
- σχετικά, τέλος, με ένα θέμα που υπερβαίνει την εμβέλεια του εξεταζόμενου εγγράφου, αλλά που είναι ανάγκη να εξετασθεί. Πρόκειται για το έντονο ανισοζύγιο που υπάρχει μεταξύ της χρηματοδοτικής εκτέλεσης ενός τέτοιου προγράμματος από την ΓΔ XXIII σε σχέση με τις προβλέψεις και των προς εκτέλεση μέτρων.

2.6. Μερικές από τις αναφερθείσες αδυναμίες απαιτούν υψηλή χρηματοδοτική στήριξη, χωρίς την οποία δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν οι καθορισμένοι στόχοι. Έχει θεμελιώδη σημασία η ένταξη του εμπορικού τομέα στο πλαίσιο της πολιτικής για τις επιχειρήσεις και η εγκατάλειψη της τακτικής να αντιμετωπίζεται ως ένας περιθωριακός υποτομέας.

2.7. Η ΟΚΕ ανησυχεί διότι ο προϋπολογισμός του 1992 δεν προβλέπει προφανώς τις αναγκαίες πιστώσεις για την υλοποίηση του εν λόγω συνόλου δράσεων. Η ανακοίνωση της Επιτροπής αναφέρει ότι η υλοποίηση των διαφόρων δράσεων που προβλέπονται θα στοιχίσει, το 1992, γύρω στα 1 125 000 Ecu. Η ΟΚΕ προτείνει στην Επιτροπή να ενισχύσει, με βάση τις πιστώσεις που προβλέπονται για τη γενική πολιτική υπέρ των ΜΜΕ, τους πόρους που διατίθενται για το

εμπόριο και τη διανομή—ενίσχυση που δικαιολογείται από το γεγονός ότι η μεγάλη πλειοψηφία επιχειρήσεων στον τομέα αποτελείται από ΜΜΕ.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

Παρακάτω αναφέρονται ορισμένοι προβληματισμοί για βασικές πτυχές οι οποίοι, κατά την ΟΚΕ, μπορούν να αποσαφηνίσουν περισσότερο ή και να βελτιώσουν το πρόγραμμα που πρόκειται να εγκριθεί.

3.1. Οι κοινωνικές συνέπειες των μεταβολών που πραγματοποιήθηκαν στον τομέα

3.1.1. Η μη πρόβλεψη των κοινωνικών επιπτώσεων, τις οποίες θα προκαλέσουν οι μετασχηματισμοί στο εμπόριο, έναντι των εργαζομένων και των μικροεπιχειρηματιών αποτελεί έλλειψη που πρέπει να καλυφθεί με την ανάλυση της επίδρασης της διάδοσης νέων μορφών εμπορίου στην απασχόληση και για τις ανάγκες που προκύπτουν για επαγγελματική κατάρτιση.

3.1.2. Για να ενεργήσει στους τομείς αυτούς η Επιτροπή οφείλει να συνεκτιμήσει τις θέσεις που υιοθέτησαν σχετικά οι κοινωνικοί εταίροι. Επιβάλλεται να εκτιμηθεί και διαπιστωθεί η δυνατότητα αποδοχής από κοινωνικής πλευράς των νέων μεθόδων εργασίας διαμέσου των αντιστοιχών προγραμμάτων.

3.2. Ο συνδυασμός εμπορίου με τους καταναλωτές

3.2.1. Χθές: το εμπόριο γινόταν, κυρίως, από τον παραγωγό, από τον οποίο εξαρτάτο σε μεγάλο βαθμό, δεδομένου ότι αυτός παλούσε ό,τι ήθελε και με τιμές και όρους που ο ίδιος καθόριζε.

3.2.2. Σήμερα: το εμπόριο πρέπει, περισσότερο από ποτέ, να συγχρονίζεται με τις επιθυμίες του καταναλωτή. Αγοράζεται εκείνο που ο πελάτης θεωρεί ότι ανταποκρίνεται στις επιθυμίες του και στο επίπεδο της ζωής του.

3.2.3. Ο καταναλωτής (είτε πρόκειται για απλούς πολίτες, είτε για επιχείρηση) δεν είναι πλέον ένα παθητικό υποκείμενο, υποκείμενο στην κοινωνία της μαζικής κατανάλωσης. Τα νέα κοινωνικο-πολιτιστικά πρότυπα που συνδέονται με την κοινωνία της ευημερίας τον προβάλλουν ως ενεργό στοιχείο της οικονομικής διαδικασίας και τον αντιμετωπίζουν ως πραγματικό σύμμαχο του σύγχρονου εμπορίου, στο οποίο δεν υπάρχει θέση για όσους προτίθενται να μεγιστοποιήσουν τα πλεονεκτήματά τους με μείωση της «αποδοτικότητας» για τον καταναλωτή μέσω της χαμηλότερης ποιότητας της εξυπηρέτησης.

3.2.4. Εκείνο που πωλείται εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το πώς πωλείται ή διαφορετικά, από τον τρόπο με τον οποίο ένα προϊόν—που δεν είναι μόνο ένα υλικό αγαθό αλλά και η εξυπηρέτηση που το συνοδεύει—προσφέρεται στον καταναλωτή.

3.2.5. Εξάλλου, το εμπόριο είναι, κυρίως, παροχή υπηρεσιών: σε επίπεδο συμπεριφοράς προς τον πελάτη, συνθηκών πρόσβασης και κινητικότητας, παρουσίασης των προϊόντων,

εξυπηρέτησης μετά την πώληση, δυνατοτήτων επιλογής και συστημάτων παράδοσης των προϊόντων (συστήματα που ενισχύονται αν προσθέσει κανείς την πώληση εξ αποστάσεως). Η λειτουργία του εμπορίου εκτιμάται με βάση την παροχή της συνολικής εξυπηρέτησης και όχι απλώς τη διάθεση των υλικών αγαθών.

3.2.6. Η καλύτερη προστασία του καταναλωτή συγκλίνει με την ενίσχυση της ποιότητας του εμπορικού τομέα και με τη μεγαλύτερη δυνατότητα παρέμβασης του εμπορίου στην οικονομική ζωή.

3.2.7. Μια Ευρώπη που φροντίζει για την ποιότητα ζωής και την προστασία των καταναλωτών πρέπει να εντάξει τις πτυχές αυτές στη δράση της.

3.2.8. Η ΟΚΕ θεωρεί επιθυμητό όπως η Επιτροπή ενθαρρύνει την πραγματοποίηση συνεδριάσεων μεταξύ της Συμβουλευτικής Επιτροπής Καταναλωτών και την Επιτροπή Εμπορίου και Διανομής.

3.2.9. Ο διάλογος μεταξύ καταναλωτών και παραγωγών, που απετέλεσε αντικείμενο γνωμοδότησης της ΟΚΕ πριν ορισμένα χρόνια, πρέπει να καθιερωθεί ιδίως στον τομέα της διανομής.

3.2.10. Ο διάλογος αυτός οφείλει επίσης να διευκολύνει τη σύναψη συμφωνιών μεταξύ καταναλωτών και διανομμένων στο πλαίσιο της αυτορρύθμισης. Η Επιτροπή χρειάζεται να θεσπίσει προϋποθέσεις κατάλληλες για το διάλογο.

3.3. Το ευρωπαϊκό εμπόριο ως σημαντικός πολιτιστικός παράγοντας

3.3.1. Η Ευρώπη, αντίθετα με άλλες περιοχές, παρουσιάζει μια εμπορική παράδοση που βασίζεται σε μια μακροαίωνα σχετική δραστηριότητα και μια στενή σχέση με άλλους λαούς και πολιτισμούς. Η αντίληψη για το εμπόριο δεν υπήρξε ποτέ παθητική και αποσυνδεδεμένη από την ιστορία της.

3.3.2. Για τους Ευρωπαίους το εμπόριο ήταν πάντα κάτι παραπάνω από την κυκλοφορία και την πώληση υλικών αγαθών γιατί περιλαμβάνει και την τεχνογνωσία και έχει και την ιδιομορφία του. Τα αστικά κέντρα αναπτύσσονται γύρω από την εμπορική δραστηριότητα και αυτό αποτελεί ένα ζωτικό πολιτιστικό παράγοντα. Η πραγματικότητα αυτή λαμβάνει σήμερα τεράστια σημασία, γιατί σήμερα αναγνωρίζεται ότι το εμπόριο και ο καταναλωτής διαδραματίζουν αυξανόμενο ρόλο στην εξέλιξη της οικονομίας.

3.3.3. Το εμπόριο δεν εξαντλείται στην εκπλήρωση των εμπορικών πράξεων αλλά, όλο και περισσότερο, επιδιώκει να εισαγάγει μια μεγαλύτερη σύνδεση μεταξύ αυτών και των στοιχείων συμβίωσης και ευχαρίστησης, δίδοντας μια νέα έννοια στην ευχαρίστηση της αγοράς.

3.3.4. Με τον τρόπο αυτό, οι εμπορικές επιχειρήσεις επηρεάζονται περισσότερο από τον περιβάλλοντα χώρο. Δημιουργείται συνεπώς μια σχέση που είναι, κυρίως, πολιτιστική, μεταξύ των πελατών και του τόπου στον οποίο βρίσκεται το κατάστημα το οποίο πρέπει να είναι περισσότερο ένας πόλος έλξης και κατόπιν ένα κατάστημα πώλησης συγκεκριμένων προϊόντων.

3.3.5. Εξάλλου, το εμπόριο με την ανωτέρω έννοια διαδραματίζει ένα ενημερωτικό/παιδευτικό ρόλο που το διαφοροποιεί από τις άλλες εμπορικές μορφές: η προσωπική επαφή ενέχει το χαρακτήρα ενημέρωσης και παροχής συμβουλών στον καταναλωτή, που με τον τρόπο αυτό καθίσταται περισσότερο γνώστης και με τις απαιτήσεις του συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας του τομέα.

3.3.6. Οι πτυχές αυτές έχουν δύο σημαντικές επιπτώσεις:

- το εμπόριο (και κυρίως το μικρό) αποτελεί σήμερα έναν καθοριστικό παράγοντα για την αναβάθμιση των αστικών κέντρων,
- η διεθνοποίηση της εμπορικής δραστηριότητας που προσκρούει, περισσότερο από ποτέ, σε εμπόδια που συνδέονται με τις ευαισθησίες που απορρέουν από τις υφιστάμενες στα διάφορα κράτη μέλη και περιοχές διαφορές, μπορεί να επικρατήσει μόνο αν ο τομέας μπορεί να προσαρμοσθεί στις διαφορές αυτές.

3.4. Εμπόδια στον ανταγωνισμό

3.4.1. Επικροτείται η πρόταση για την αντικατάσταση, στο δυνατό βαθμό, της ρύθμισης μέσω κοινοτικών οδηγιών και κανόνων με αυτορρύθμιση της εμπορικής δραστηριότητας στον ευρωπαϊκό χώρο, πρέπει όμως να γίνει αναφορά στο γεγονός ότι οι διαφορετικές καταστάσεις του εμπορικού τομέα δημιουργούν σαφείς καταστάσεις διακρίσεων μεταξύ των οικονομικών φορέων, με τη δημιουργία άνισου ανταγωνισμού. Πρόκειται για θεσμικές και διοικητικές διαφορές, διαφορές φορολογικές και χρηματοπιστωτικές, οι οποίες δεν εμφανίζονται μόνο στις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές αλλά, πολλές φορές, συναντώνται σε επίπεδο περιφερειακής ή δημοτικής διοίκησης.

3.4.2. Εκτιμάται συνεπώς ότι το πρόγραμμα πρέπει να αντιμετωπίσει με σαφέστερο τρόπο αυτές τις καταστάσεις και να τις αναφέρει στις δράσεις που πρόκειται να αναπτυχθούν. Υπάρχει πολλές φορές μια τάση υπερβολικού τονισμού των περιορισμών του ανταγωνισμού που εμφανίζονται στις σχέσεις μεταξύ των επιχειρήσεων (διαδικασίες συγκέντρωσης, κλπ.) και υποτιμάται το λειτουργικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται αυτές, πράγμα που διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο, κυρίως σε ό,τι αφορά τις εμπορικές επιχειρήσεις.

3.4.3. Η ένταση του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων μπορεί να τις οδηγήσει σε λιγότερο σωστές μεθόδους με στόχο τη διατήρηση ή την αύξηση του μεριδίου τους στην αγορά, μέθοδοι που είναι δυνατό να υπάρξουν λόγω των κενών της νομοθεσίας του ανταγωνισμού, που πρέπει επειγόντως να καλυφθούν.

3.4.4. Η ενίσχυση της συνεργασίας των επιχειρήσεων εκτιμάται ως φυσική και αναγκαία εξέλιξη της εμπορικής δραστηριότητας χωρίς τη δυνατότητα μιας συνεργασίας ικανής να ενισχύσει την πραγματοποίησή της οι εμπορικές ΜΜΕ θα σημειώνουν συνεχή πτώση. Η ΟΚΕ εκτιμά ότι επείγει μια σαφής θέση της Επιτροπής για το θέμα αυτό.

3.5. Νέες εμπορικές τεχνολογίες

3.5.1. Η ΟΚΕ υποστηρίζει την προσφυγή σε ένα διαγωνισμό για πρότυπα σχέδια που αποβλέπουν στην τόνωση συγ-

χρόνων εμπορικών μεθόδων μέσω της εφαρμογής νέων τεχνολογιών (91/C 209/11).

3.5.2. Με παρόμοια προγράμματα βρισκόμαστε σε καλό δρόμο για να υποστηρίξουμε την έμφαση ενός νέου εμπορίου. Έτσι η ΓΔ XXIII προκρίζεται με τα μέσα που είναι αναγκαία για την υλοποίηση της ιδέας.

3.6. Η ενημέρωση

3.6.1. Η ενημέρωση αποτελεί, οπωσδήποτε, ένα από τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει το εμπόριο και η διανομή στην Κοινότητα. Εκτός από τη σημασία που αποδίδεται στην ουσιαστική βελτίωση της στατιστικής παραγωγής θα πρέπει, μόλις ολοκληρωθεί, να καταστεί διαθέσιμη στις επιχειρήσεις που τη χρειάζονται, ολόκληρη η πληροφόρηση. Καθίσταται διαθέσιμη σημαίνει ότι τίθεται το ταχύτερο δυνατό στη διάθεση των επιχειρήσεων με τα μέσα και τις συνθήκες που απαιτεί μια χρήσιμη ενημέρωση. Για να είναι χρήσιμη πρέπει να είναι σε μεγάλο βαθμό ειδική: βάσεις δεδομένων, προγράμματα πληροφορικής για τη λογιστική και τη διαχείριση, έρευνες για την αγορά για τις νέες εμπορικές τεχνικές για τα προσόντα και το κόστος του προσωπικού, για τη διάδοση εμπορικών δυνατοτήτων και/ή συνεργασίας. Όλα αυτά αποτελούν ουσιαστικά μέσα εργασίας εάν προετοιμασθούν με βάση τις πραγματικότητες του τομέα.

3.6.2. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει το ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν στον τομέα τα ευρωπαϊκά κέντρα πληροφόρησης εφόσον δημιουργηθούν κατάλληλες προϋποθέσεις για την υλοποίηση των στόχων για τους οποίους ιδρύθηκαν.

3.6.3. Προτείνεται επίσης, σχετικά, να συμπεριλάβει η Επιτροπή στο πρόγραμμά της την έκδοση δημοσιεύσεων για τον τομέα και, ειδικότερα, να εξεργασθεί ένα έντυπο για την εκμετάλλευση των κοινοτικών προγραμμάτων που εφαρμόζονται στον εμπορικό τομέα, αναφέροντας τις συνθήκες πρόσβασης και τη διαδικασία υποψηφιοτήτων των επιχειρήσεων (ειδικότερα τονίζεται το σύνολο των προγραμμάτων που αναφέρονται στην ανακοίνωση τα οποία είναι σχεδόν άγνωστα από τις εμπορικές επιχειρήσεις).

3.6.4. Συνιστάται ακόμη να εξετασθεί στο πρόγραμμα η ανάγκη ενίσχυσης των ανταλλαγών εμπειρίας μεταξύ επιχειρηματικών οργανώσεων των διαφόρων χωρών και να ληφθεί υπόψη ο σημαντικός ρόλος που πρέπει να διαδραματίσουν οι υφιστάμενες συνεταιριστικές διαρθρώσεις των κρατών μελών σε θέματα διάδοσης των πληροφοριών.

3.7. Η χρηματοδότηση των επενδύσεων των εμπορικών ΜΜΕ

3.7.1. Οι ΜΜΕ αντιμετωπίζουν, όλο και περισσότερο, προβλήματα στην πρόσβασή τους στις πηγές χρηματοδότησης. Θεωρείται, συνεπώς, εντελώς αδικαιολόγητη η διάκριση εις βάρος των εμπορικών επιχειρήσεων σε ό,τι αφορά την πρόσβαση στις χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕ), γεγονός που αντιφάσκει με τη λογική και τη φιλοσοφία που υποστηρίζονται στο έγγραφο της Επιτροπής. Προτείνεται, προς τούτο, να εξετάσει ιδιαίτερος η Επιτροπή την κατάσταση αυτή.

3.7.2. Επίσης, εκτιμάται ότι οι διακρίσεις σε ό,τι αφορά την πρόσβαση στα διαρθρωτικά ταμεία, σε συνάρτηση με τους τομείς δραστηριότητας, αποτέλεσε σημαντική μεταβολή της φιλοσοφίας των ταμείων αυτών και, κατά συνέπεια, το εμπόριο ελάχιστα επωφελήθηκε από τις ενισχύσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)—η μοναδική μεία του εγγράφου αναφέρεται στο Σύστημα Παροχής Κινήτρων για τον εκσυγχρονισμό του πορτογαλικού εμπορίου με την ενίσχυση του Ταμείου αυτού. Δεδομένου του στόχου της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και του εκσυγχρονισμού του εμπορίου των πλέον καθυστερημένων περιοχών για την άμβλυνση των ανισοτήτων που εμποδίζουν την επιδιωκόμενη διεθνοποίηση, προτείνεται η προώθηση των προγραμμάτων, όπως αναφέρεται παραπάνω, ως σημαντικού μέσου της πολιτικής που πρέπει να εφαρμοσθεί στον τομέα της διανομής.

3.7.3. Πολλές πρωτοβουλίες για νέους που επιθυμούν να ιδρύσουν εμπορικές επιχειρήσεις αποτυγχάνουν επειδή οι ενδιαφερόμενοι δεν έχουν πρόσβαση στην απαραίτητη χρηματοδότηση εφόσον δεν διαθέτουν κεφάλαια που τα πιστωτικά ιδρύματα να δύνανται να δεχθούν σαν εγγύηση για τα δάνεια. Είναι γνωστό, ότι σε μερικές χώρες, ιδίως στη Γερμανία, οι δημόσιοι προϋπολογισμοί στηρίζονται στη σύσταση ειδικών κεφαλαίων μαζί με ταμεία εγγύησης του εμπορίου ώστε να τους επιτραπεί να παράσχουν στους υποψήφιους επιχειρηματίες τη χρηματοδοτική κάλυψη που έχουν ανάγκη. Η Επιτροπή μπορεί να προβλέψει παρόμοιες δυνατότητες στο πρόγραμμα NIC.

3.7.3.1. Η ΟΚΕ επιφυλάσσεται να λάβει θέση για το θέμα σε μεταγενέστερη γνωμοδότηση σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής «Ο ρόλος των συστημάτων αμοιβαίας εγγύησης στη χρηματοδότηση των ΜΜΕ στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα» [έγγρ. ΟΚΕ(91) 1550 τελικό της 5ης Σεπτεμβρίου 1991].

3.8. Η επαγγελματική κατάρτιση

3.8.1. Η ενίσχυση του επιπέδου κατάρτισης των επιχειρηματιών και εργαζομένων του τομέα αποτελεί, οπωσδήποτε, βασικό στόχο σε ένα κλάδο που χρησιμοποιεί μεγάλο αριθμό ατόμων, των οποίων η ποιότητα βρίσκεται στη βάση της ποιότητας της παρεχόμενης εξυπηρέτησης και αποτελεί όρο για την καλή χρησιμοποίηση των πλέον σύγχρονων εμπορικών πρακτικών.

3.8.2. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό να υπάρχει στον τομέα αυτό στενή συνεργασία μεταξύ των κοινωνικών εταίρων. Το παράδειγμα της Επιτροπής—ανακοίνωση για την επαγγελματική κατάρτιση που ετοίμασαν η Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Λιανικού Εμπορίου (CECD) και ο EURO-FIET (Organisation régionale européenne de la fédération internationale des employés, des techniciens et des cadres)—θεωρείται θετικό σήμα. Άλλες πρωτοβουλίες χρειάζεται να αναληφθούν. Εδώ εντάσσονται επίσης οι επαφές εργασίας μεταξύ της Ομοσπονδίας Ευρωπαϊκών Ενώσεων Εσωτερικού και Εξωτερικού Χονδρικού Εμπορίου (FEWITA) και του EURO-FIET για τα προσόντα στο χονδρεμπόριο.

3.8.3. Η κοινοτική πολιτική πρέπει να προσέξει ιδιαίτερα, κατά την άποψή μας, τις παρακάτω έξι πτυχές:

- τα περίπλοκα έντυπα που πρέπει να συμπληρώνονται από τις επιχειρήσεις επιβάλλεται να είναι απλοποιημένα χωρίς πάντως είτε να παραμελείται ο έλεγχος των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν ούτε η αποτελεσματικότητα των ενεργειών,
- απαιτείται η δημιουργία των συνθηκών που επιτρέπουν τη διαθεσιμότητα εκπαιδευτών σε αριθμό επαρκή έναντι των αναγκών,
- κατάρτιση διευθυντών και στελεχών των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα σε επίπεδο ΜΜΕ,
- ενίσχυση των δράσεων που εντάσσονται στο πλαίσιο της συνεχούς κατάρτισης,
- κατάρτιση προγραμμάτων ενίσχυσης της επαγγελματικής εκπαίδευσης στον τομέα του εμπορίου, ειδικότερα όλων των πρωτοβουλιών που προωθούν οι ενώσεις εμπόρων σε περιφερειακό, τοπικό ή δημοτικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη ότι σε πολλές, λιγότερο αναπτυγμένες ζώνες της Κοινότητας, το εμπόριο είναι μια από τις ελάχιστες υπάρχουσες οικονομικές δραστηριότητες και ο βασικός παράγοντας ανάπτυξής τους,
- υποστήριξη του προγράμματος Force και της διεύρυνσής του προς όλες τις εμπορικές επιχειρήσεις.

3.9. Βελτίωση της κατανόησης των προβλημάτων του τομέα

3.9.1. Η προώθηση μελετών για το εμπόριο στην Κοινότητα αποτελεί έναν άλλο βασικό στόχο.

3.9.2. Στη σημερινή φάση κατανόησης των προβλημάτων του τομέα εκτιμάται ότι, παράλληλα με τις γενικές προσεγγίσεις που αφορούν το σύνολο του κοινοτικού χώρου, θα πρέπει σε συνεργασία με τα κράτη μέλη να προβλεφθούν περιφερειακές, εθνικές ή υποτομαεακές προσεγγίσεις που αποτελούν όρο για την πλήρη κατανόηση της πραγματικότητας του εμπορίου στην Κοινότητα.

3.9.3. Η ΟΚΕ υποστηρίζει τη διενέργεια των μελετών που πρόκειται να γίνουν από την Επιτροπή και εισηγείται επιπλέον τα εξής νέα θέματα:

- σχέση μεταξύ των διαφόρων μορφών εμπορίου και, ειδικότερα, μεταξύ των μεγάλων οικονομικών ομίλων και των ΜΜΕ του τομέα στην Ευρώπη της εσωτερικής αγοράς,
- το εμπόριο των συνόρων: ιδιομορφίες και δυνατότητες που απορρέουν από τη μεγαλύτερη ολοκλήρωση/διεθνοποίηση της εμπορικής δραστηριότητας,
- εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στις εμπορικές ΜΜΕ,
- μορφές συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων σε κοινοτικό επίπεδο (ως μελέτη συγκεκριμένων περιπτώσεων),
- το νέο εμπόριο έναντι των αγοραστικών συνηθειών των καταναλωτών.

3.10. Η ενίσχυση της συμμετοχής του σωματειακού κινήματος

3.10.1. Έναντι των σοβαρών μεταβολών πολιτικού χαρακτήρα που πραγματοποιήθηκαν πρόσφατα, ο ρόλος των οικονομικών επιχειρηματιών, των κοινωνικών εταίρων και των εκπροσώπων των καταναλωτών, τείνει να εξέλθει όλο και περισσότερο ενισχυμένος. Η ίδια η Ανακοίνωση αναγνωρίζει την πραγματικότητα αποδεχόμενη ρητώς την ύπαρξη των αντιρρυθμιστικών διεργασιών.

3.10.2. Υποστηρίζεται, συνεπώς, μια στενότερη και μονιμότερη σχέση της Επιτροπής με τις ενώσεις αυτές και επιδιώκεται η ενταξή τους στο πρόγραμμα ως όρου αναγκαίου για την αποτελεσματικότερη και λιγότερο γραφειοκρατική εφαρμογή του.

3.10.3. Στη συγκεκριμένη περίπτωση του εμπορίου και της διανομής η πρόταση αυτή πρέπει να οδηγήσει στην πραγματική αναγνώριση των ευρωπαϊκών ενώσεων του τομέα—CECD/FEWITA—ως μόνιμων συνομιλητών της Επιτροπής, όπως συμβαίνει και με την Ένωση Βιομηχανιών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (UNICE).

3.10.4. Επίσης στα Εμπορικά Επιμελητήρια και τους εμπορικούς συνεταιρισμούς πρέπει να παρασχεθεί η αναγκαία υποστήριξη για να συνεχίσουν να αναπτύσσουν τη σπουδαία δραστηριότητά τους.

3.11. Οικονομική και κοινωνική συνοχή

3.11.1. Στη Συνθήκη της Ρώμης καθορίζεται ο στόχος της οικονομικής και κοινωνικής προόδου των χωρών της ΕΟΚ και η κατάργηση των εμποδίων που διαιρούν την Ευρώπη. Επιβεβαιώνεται, επίσης, ότι με την κατάργηση των υφισταμένων φραγμών και με μια «συντονισμένη δράση» είναι δυνατό να «εξασφαλισθεί σταθερότης στην επέκταση της οικονομίας, ισορροπία στις συναλλαγές και ευθύτης στον ανταγωνισμό».

3.11.2. Η ενίσχυση της ενότητας των οικονομιών, η μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των διαφόρων περιοχών, αποτελούν επίσης βασικούς στόχους της Συνθήκης της Ρώμης.

3.11.3. Ένα από τα μέσα της πολιτικής αυτής είναι η κοινή εμπορική πολιτική για την προοδευτική κατάργηση των περιορισμών στις διεθνείς συναλλαγές.

3.11.4. Στο άρθρο 3 της Συνθήκης της Ρώμης ενισχύονται οι εν λόγω στόχοι και τονίζεται ο ρόλος της Κοινότητας σχετικά:

— με την εγκαθίδρυση καθεστώτος που να εξασφαλίζει ανόθευτο ανταγωνισμό,

— με την εφαρμογή διαδικασιών που να επιτρέπουν το συντονισμό της οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών και την άρση των διαταραχών στην ισορροπία των ισοζυγίων πληρωμών τους.

3.11.5. Πρόδος και οικονομική επέκταση, ισορροπία στις εμπορικές συναλλαγές, ευθύτητα στον ανταγωνισμό, ενότητα των οικονομιών και μείωση των ανισορροπιών, αποτελούν στην ουσία το σύνολο των προϋποθέσεων για μια κοινή εσωτερική αγορά. Η κοινή εμπορική πολιτική, η προοδευτική κατάργηση των περιορισμών στο κοινοτικό εμπόριο οδηγούν, ακριβώς, στο στόχο αυτό, μέσω της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, της εξάλειψης των τελωνειακών δασμών μεταξύ των κρατών μελών, της εγκαθίδρυσης κοινής τελωνειακής πολιτικής, της εξάλειψης των ποσοτικών περιορισμών μεταξύ των κρατών μελών.

3.11.6. Η ανακοίνωση της Επιτροπής δεν παρακάμπτει, οπωσδήποτε εκείνους τους γενικούς και βασικούς στόχους της Κοινότητας που αντανακλούν ό,τι, σε τελευταία ανάλυση, χαρακτηρίζεται συνήθως οικονομική και κοινωνική συνοχή.

3.11.7. Η ανακοίνωση περιγράφει πιστά την πραγματικότητα όταν βεβαιώνει ότι το «ευρωπαϊκό εμπόριο εξακολουθεί να παρουσιάζει σημαντική κατάτμηση λόγω των εθνικών συνόρων» και ότι «πολύ λίγες εμπορικές επιχειρήσεις κατέχουν σημαντικά μερίδια της αγοράς εκτός της χώρας καταγωγής τους».

3.11.8. Είναι γεγονός ότι η έλλειψη αποτελεσματικών νομοθετικών πλαισίων σε ορισμένα κράτη μέλη οδήγησε στην εξαφάνιση πολλών ΜΜΕ, με σημαντική και ανεπανόρθωτη ζημία τόσο των αστικών κέντρων όσο και των αγροτικών περιοχών σε αντάλλαγμα ορισμένων κερδών για τον καταναλωτή και σημαντικών κοινωνικών αντιδράσεων. Αυτό υπήρξε το αποτέλεσμα της άναρχης εγκατάστασης μεγάλων υπεραγορών σε μερικές χώρες της Κοινότητας.

3.11.9. Τα προβλήματα των μεγάλων υπεραγορών πρέπει πάντοτε να αναλύονται όχι μόνο βραχυπρόθεσμα αλλά κυρίως μέσο — και μακροπρόθεσμος σε ένα πλαίσιο ευρύτερο που είναι το πλαίσιο της ανάγκης μιας γνήσιας ισορροπίας στην εμπορική διάρθρωση των κρατών μελών.

3.11.10. Η Επιτροπή θα πρέπει επειγόντως να συμπεριλάβει στο πρόγραμμα εργασίας, με τρόπο που να μη θίγει την πραγματική έννοια της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής τα εξής:

- μια σύσταση στα κράτη μέλη για την προώθηση και προστασία των ιστορικών εμπορικών ζωνών των πόλεων, που είναι χώροι συνάντησης και αναψυχής των πληθυσμών,
- προγράμματα ενίσχυσης των σχεδίων των τοπικών ενώσεων εμπόρων ή σχεδίων εμπορικής συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων που βρίσκονται σε ζώνες παραδοσιακών αστικών εμπορικών κέντρων και που μπορούν να συμβάλουν στην αναζωογόνησή τους και στην καταπολέμηση της απερήμωσης,
- υποστήριξη στην κατάρτιση σχεδίων για την εμπορική χωροταξία ώστε έτσι να προληφθεί ιδιαίτερα η εμπορική ερήμωση που υφίσταται σήμερα στις αστικές περιοχές άσχετα αν εντοπίζονται ή όχι στις περιφερειακές ζώνες των πόλεων,
- τα κρατικά μέτρα για την προστασία πρέπει να αποβλέπουν στη διατήρηση της ικανότητας λειτουργίας και όχι στην προστασία ορισμένων μορφών εμπορίου έναντι του ανταγωνισμού.

3.11.11. Τέλος, επιστάται η προσοχή της Επιτροπής στο γεγονός ότι το κοινοτικό εμπόριο αποτελεί έναν ιδιαίτερα ευαίσθητο τομέα σε μεταβολές που επέρχονται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του. Ειδικότερα θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ενδεχόμενες αρνητικές επιπτώσεις που θα έχουν στις εμπορικές επιχειρήσεις οι μεταβολές στη νομοθεσία για το δημοσιονομικό και φορολογικό θέμα, για το περιβάλλον, την υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία και στην προτυποποίηση.

Βρυξέλλες, 31 Οκτωβρίου 1991.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
François STAEDLIN

Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3835/90 περί εφαρμογής του καθεστώτος των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων που εφαρμόζεται σε ορισμένα προϊόντα καταγωγής Κόστα Ρίκας, Ελ Σαλβαδόρ, Γουατεμάλας, Ονδούρας, Νικαράγουας και Παναμά

(92/C 14/16)

Στις 19 Αυγούστου 1991 το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει, σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα εξωτερικών σχέσεων, εμπορικής και αναπτυξιακής πολιτικής στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 22 Οκτωβρίου 1991 με βάση την εισήγηση του κ. Liverani.

Κατά τη 290ή σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 30ής Οκτωβρίου 1991), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή χαιρετίζει και υποστηρίζει ανεπιφύλακτα την προτεινόμενη χορήγηση εκτάκτης και για ορισμένη προθεσμία ενισχύσεως στα κράτη μέλη της Γενικής Συμφωνίας για την Οικονομική Ενοποίηση των χωρών της Κεντρικής Αμερικής (Κόστα Ρίκα, Ελ Σαλβαδόρ, Γουατεμάλα, Ονδούρα και Νικαράγουα) καθώς και στον Παναμά υπό μορφή μιας παρόμοιας προτιμησιακής μεταχείρισης στα πλαίσια του Συστήματος Γενικευμένων Δασμολογικών Προτιμήσεων (ΣΓΠ)· το ίδιο συνέβη και με τη Βολιβία, την Κολομβία, τον Ισημερινό και το Περού.

2. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι επιβάλλεται η χορήγηση, το συντομότερο δυνατό, ενισχύσεων στα κράτη της Διώρυγας της Κεντρικής Αμερικής για τη διαφοροποίηση καθώς και την ποιοτική και ποσοτική βελτίωση των εμπορικών συναλλαγών τους. Επειδή τα κράτη αυτά περνούν προς το παρόν μια φάση σταθεροποίησης της ειρήνης και της δημοκρατίας χρειάζεται να εξαντληθεί κάθε δυνατότητα που μπορεί να συμβάλει στην οικονομική και κοινωνική σταθερότητα.

3. Η προτεινόμενη επέκταση των δασμολογικών προτιμήσεων στα κράτη της Κεντρικής Αμερικής αποτελεί, αναμφισβήτητα, σημαντική συνεισφορά για τη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης. Πράγματι, πρέπει να καταστεί σαφές ότι τόσο η έκταση της βοήθειας όσο και η καταλληλότητα των μηχανισμών θα καταστήσουν απαραίτητη την ανάληψη δράσεων για τη βελτίωση της προβληματικής κατάστασης των ενδιαφερόμενων χωρών βάσει μιας μόνιμης συνεργασίας με στόχο την ανάπτυξη. Η ΟΚΕ παραπέμπει σχετικά στις παρατηρήσεις που διέτύπωσε στη γνωμοδότησή της για μια ενδεδειγμένη επέκταση των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων για ορισμένα προϊόντα που προέρχονται από τις λιγότερο προηγμένες χώρες όπως είναι η Βολιβία, η Κολομβία και το Περού⁽¹⁾.

4. Παρά τις βασικές επιφυλάξεις της για την αποτελεσματικότητα των προτεινόμενων μέτρων η ΟΚΕ φρονεί ότι η επέκταση στις χώρες των Άνδεων της εν λόγω μεταχείρισης, στα πλαίσια των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων, για τα σημαντικότερα γεωργικά προϊόντα των έξι χωρών της Κεντρικής Αμερικής δικαιολογείται για να υπάρξει ισότητα

των όρων του ανταγωνισμού. Επειδή το σύνολο των εξαγωγικών προϊόντων των χωρών των Άνδεων προσομοιάζει με τα αντίστοιχα προϊόντα των χωρών της Κεντρικής Αμερικής, η χορήγηση προτιμήσεων στις χώρες των Άνδεων θα οδηγήσει, αν και ακούσια, σε έμμεση πρόκληση ζημίας στις χώρες της Κεντρικής Αμερικής οι οποίες στη δυσχερή οικονομική και κοινωνική κατάσταση που ευρισκονται δεν θα μπορέσουν να τις υπομείνουν.

5. Η ΟΚΕ επισημαίνει ωστόσο ότι η απαραίτητη περιφερειακή επέκταση των προτιμήσεων για την αποκατάσταση ισότιμων όρων ανταγωνισμού αποδυναμώνει την αποτελεσματικότητα του επιλεγέντος συστήματος. Με την ευκαιρία, η ΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της επειδή η Κοινότητα προσφεύγει συχνά στο σχήμα του ΣΓΠ για την επίλυση προβλημάτων διαφορετικού χαρακτήρος.

6. Παρά το γεγονός ότι στις χώρες της Κεντρικής Αμερικής τα προβλήματα της διακίνησης και καλλιέργειας ναρκωτικών καθώς και της παραγωγής και επεξεργασίας τους δεν έχουν την ίδια έκταση με ορισμένες χώρες των Άνδεων, εντούτοις η κατάσταση, στο μεταξύ, επιδεινώθηκε με αποτέλεσμα να κρίνεται απαραίτητη η επείγουσα λήψη μέτρων.

7. Όσον αφορά το πρόβλημα της καλλιέργειας ναρκωτικών φυτών καθίσταται σαφές ότι η εφαρμογή του Συστήματος Γενικευμένων Προτιμήσεων θα συνεισφέρει ελάχιστα στην επίλυση του προβλήματος. Αν υπάρχουν αγορές διάθεσης των ναρκωτικών, οι παραγωγοί τους θα αναλαμβάνουν τον κίνδυνο εφόσον υπάρχει κέρδος και δεν θα επηρεάζονται από τα κίνητρα που αποβλέπουν στην παραγωγή υποκατάστατων προϊόντων. Μια συνεπής πολιτική κατά των ναρκωτικών πρέπει να στοχεύει κατ'αρχήν στην καταπολέμηση της κατανάλωσης και της εμπορίας και στη συνέχεια στη διανομή τους.

8. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει με την ευκαιρία αυτή τη γνωμοδότησή της για το «Σύστημα Γενικευμένων Δασμολογικών Προτιμήσεων: Προσανατολισμοί για τη δεκαετία του '90»⁽²⁾ στην

(¹) ΕΕ αριθ. C 332 της 31. 12. 1990, σ. 21.

(²) ΕΕ αριθ. C 69 της 18. 3. 1991, σ. 9.

οποία αυτή τάχθηκε υπέρ του εστιασμού του ΣΓΠ και ενός καλύτερου συντονισμού του εν λόγω συστήματος με τις δράσεις άλλων πολιτικών για την υποστήριξη των υπό ανάπτυξη κρατών.

9. Η ΟΚΕ επικροτεί τη διεξαγωγή τακτικού πολιτικού διαλόγου με τις χώρες της Κεντρικής Αμερικής ο οποίος

θα συμβάλλει στη δημιουργία μιας νέας μορφής διεθνούς συνεργασίας βάσει της οποίας οι πολιτικές και οικονομικές προοπτικές συνδέονται στενά μεταξύ τους. Η ΟΚΕ είναι πρόθυμη για τη διεξαγωγή του διαλόγου αυτού, επίσης, σε επίπεδο οικονομικών και κοινωνικών ομάδων απόρροια του οποίου θα είναι η θέση των βάσεων για την ανάπτυξη της αποκεντρωμένης συνεργασίας με τις υπό ανάπτυξη χώρες της Κεντρικής Αμερικής.

Βρυξέλλες, 30 Οκτωβρίου 1991.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

François STAEDLIN

Γνωμοδότηση για

- την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου για την παράταση για το 1992 της εφαρμογής των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 3831/90, 3832/90, 3833/90 και 3835/90 του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1990 περί εφαρμογής των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων κατά το έτος 1991 για ορισμένα βιομηχανικά προϊόντα, καταγωγής αναπτυσσόμενων χωρών για το 1992, και
- την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου για την παράταση για το 1992 της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3834/90 του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1990, για τη μείωση των εισφορών, κατά το έτος 1991 για ορισμένα γεωργικά προϊόντα καταγωγής αναπτυσσόμενων χωρών για το 1992⁽¹⁾

(92/C 14/17)

Στις 30 Αυγούστου 1991 το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για τις παραπάνω προτάσεις.

Το τμήμα εξωτερικών σχέσεων, εμπορίου και αναπτυξιακής πολιτικής στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 22 Οκτωβρίου 1991 με βάση την εισήγηση του κ. Liverani.

Κατά την 290ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 30ής Οκτωβρίου 1991), η ΟΚΕ υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή συνιστά την προσωρινή παράταση του ισχύοντος, για το 1991, σχήματος και για το έτος 1992, ευελπιστώντας ότι οι διεξαγόμενες στα πλαίσια της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (GATT)/Γύρος Ουρουγουάης διαπραγματεύσεις θα περατω-

θούν σύντομα ώστε να γίνει δυνατή η αναθεώρηση του σχήματος για τη δεκαετία του '90.

2. Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να υποβάλει, μετά το πέρας των διαπραγματεύσεων της GATT, το συντομότερο δυνατό μια πλήρη πρόταση για ένα αναθεωρημένο σχήμα του Συστήματος Γενικευμένων Δασμολογικών Προτιμήσεων (ΣΓΠ) υπό το φώς των αποτελεσμάτων του Γύρου της Ουρουγουάης.

(1) ΕΕ αριθ. C 228 της 3. 9. 1991, σ. 3-6.

3. Η ΟΚΕ στη συνέχεια τονίζει ότι κατά την επεξεργασία του νέου σχήματος ΣΓΠ είναι ανάγκη να ληφθούν υπόψη οι παρατηρήσεις που διετύπωσε στη γνωμοδότησή της για το «Σύστημα Γενικευμένων Προτιμήσεων, Προσανατολισμοί για τη δεκαετία του '90»⁽¹⁾. Αυτό ισχύει, επίσης, για την περιεχόμενη στην εν λόγω γνωμοδότηση πρόταση του σύμφωνα με την οποία κρίνεται σκόπιμο να αποκλεισθούν, βασικά, από τις προτιμήσεις του ΣΓΠ όλα τα κράτη των οποίων το κατά κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) είναι ανώτερο από το αντίστοιχο ενός κράτους μέλους. Επι-

πλέον δεν πρέπει να παραληφθεί κατά την επικείμενη αναθεώρηση, σχετική πρόβλεψη για απλοποίηση και βελτίωση των κανόνων προέλευσης από τη σκοπιά των ευνοουμένων κρατών.

4. Επειδή το ισχύον για το 1991 σχήμα πρόκειται να παραμείνει αμετάβλητο η ΟΚΕ παραπέμπει, εκ νέου στη γνωμοδότησή της για τις «Προτάσεις της Επιτροπής στο Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων της Κοινότητας για το έτος 1991»⁽²⁾.

(1) ΕΕ αριθ. C 69 της 18. 3. 1991, σ. 9.

(2) ΕΕ αριθ. C 41 της 18. 2. 1991, σ. 14.

Βρυξέλλες, 30 Οκτωβρίου 1991.

*Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*
François STAEDLIN

